

Złożenie pracy online:
2016-06-05 16:07:06
Kod pracy:
2131/3815/CloudA

Anna Nalepa
(nr albumu: 20409)

Praca magisterska

Rola antyterrorystycznych formacji Policji w zapewnieniu bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej

The role of anti-terrorist formations Police in ensuring the security of the Republic of Polish

Wydział: Wydział Nauk Społecznych i Informatyki

Kierunek: Politologia

Specjalność: instytucje i administracja publiczna

Promotor: dr Tomasz Skrzyński

Składam serdeczne podziękowania
Panu dr Tomaszowi Skrzyńskiemu za wsparcie
i pomoc w pisaniu niniejszej pracy

Streszczenie

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie policyjnych formacji antyterrorystycznych w systemie bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Ukazano w niej również definicje bezpieczeństwa funkcjonujące w literaturze, jak również źródła zagrożeń, na jakie jest ono narażone. Zwrócono uwagę na geostrategiczne położenie Polski, które może powodować realne zagrożenie bezpieczeństwa państwa. Zaprezentowano akty prawne, w których zostały zawarte zadania dla policyjnych służb antyterrorystycznych w sferze bezpieczeństwa państwa. Omówiono system obronny Polski oraz wskazano na usytuowanie w nim policyjnych formacji antyterrorystycznych. Przedstawiono również historię powstania tych jednostek oraz ich zadania. Zwrócono uwagę na rygorystyczne kryteria obowiązujące przy doborze funkcjonariuszy do tych formacji, długi i często niebezpieczny dla zdrowia, a nawet życia proces szkolenia, który ma na celu wypracowanie nawyku stałego podnoszenia kwalifikacji oraz utrzymania stałej dyspozycyjności i umiejętności podejmowania uzasadnionego ryzyka. Przedstawiono wyposażenie i uzbrojenie, jakim dysponują te służby. Zauważono, że formacje te wymagają ciągłego doposażania, by sprostać wyzwaniom, jakie je czekają. Zwrócono uwagę, że wyszkolenie oraz wyposażenie i uzbrojenie funkcjonariuszy antyterrorystycznych formacji Policji pozwala na ich wykorzystanie nie tylko w akcjach antyterrorystycznych ale również w działaniach obronnych, sytuacjach kryzysowych, podczas zatrzymań przestępców. Podkreślono wagę współpracy z polskimi instytucjami i służbami oraz służbami z innych państw, dzięki którym następuje wymiana informacji i doświadczeń. Policyjni antyterrorystyci działają w warunkach wzrostu zagrożenia dla życia i zdrowia oraz wymagających użycia specjalistycznego sprzętu lub techniki działań. To elita Policji.

Słowa kluczowe

Bezpieczeństwo, sytuacja kryzysowa, Policja, antyterrorystyci, współpraca, szkolenie

Abstract

The aim of this thesis is to present the police anti-terrorist formations in the security system of the Republic of Polish. It contains different definitions of security that exist in the literature, as well as the sources of risks to which it is exposed. Highlighted the geostrategic position of Poland, which can cause a real threat to national security. Presented legal acts, including tasks for anti-terrorist police services in the sphere of national security. Discussed the Polish defense system and indicates the situation and significance of the police anti-terrorist formations. It also presents the origins of these units and their missions. Attention was drawn to the strict criteria governing the selection of officers for these formations , a long and often dangerous to the health and even the life, the training process, which aims to develop the habit of continuous improvement of skills and maintain constant availability and the ability to take reasonable risks. Presented equipment and armaments, which have these services. It was noted that these formations require constant retrofitting to meet the challenges that await them. It was pointed out that the training, equipment and armament officers of anti-terrorist police formations, allows their use not only in anti-terrorist operations, but also in the activities of defense, emergency situations and during the detention of criminals. It stressed the importance of cooperation with Polish institutions and services, as well as services from other countries, and thus, the exchange of information and experience. Police anti-terrorists operate under increased risk for life and health and require the use of specialized equipment or technology activities. It is an elite police unit.

Keywords

Security, crisis situation, police, anti-terrorist cooperation, training

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Rozdział 1. Zagrożenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskie	4
1.1. Bezpieczeństwo międzynarodowe i narodowe	4
1.2 Źródła zagrożeń	7
1.3. Geostrategiczne położenie Polski	11
Rozdział 2. Prawne i organizacyjne uwarunkowania obronności Polski	13
2.1. Prawne podstawy bezpieczeństwa narodowego	13
2.2. Założenia Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej	16
2.3. Elementy systemu obronnego Polski ze szczególnym uwzględnieniem miejsca oddziałów antyterrorystycznych Policji	19
Rozdział 3. Charakterystyka antyterrorystycznych formacji Policji	25
3.1. Powstanie oraz przeznaczenie antyterrorystycznych jednostek Milicji Obywatelskiej	25
3.2. Zadania antyterrorystycznych formacji Policji	32
3.3. Rola oddziałów antyterrorystycznych w strukturach Policji i państwa	37
3.4. Nabór oraz szkolenie policyjnych antyterrorystów	49
3.5. Wyposażenie i uzbrojenie antyterrorystycznych pododdziałów Policji	57
Rozdział 4. Udział policyjnych formacji antyterrorystycznych w wewnętrznych oraz zewnętrznych operacjach	67
4.1. Zadania antyterrorystycznych pododdziałów Policji w działaniach obronnych	67
4.1.1. Zadania antyterrorystów w działaniach przeciwdywersyjnych	70
4.1.2. Rola policyjnych formacji antyterrorystycznych w działaniach głębokich	74
4.2. Postępowanie policyjnych służb antyterrorystycznych w sytuacjach kryzysowych	76
4.3. Antyterrorystyczne jednostki Policji w działaniach przeciwko terrorystom oraz przestępczości	85
4.3.1. Analiza działalności Centralnego Biura Śledcze Policji w zakresie walki z przestępczością oraz działalności antyterrorystycznej	92
4.4. Współpraca międzynarodowa oraz ćwiczenia jednostek antyterrorystycznych Policji	97
Zakończenie	106
Bibliografia	108
Spis tabel, wykresów, rysunków, ilustracji	112

Wstęp

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego państwa jest jednym z głównych celów realizowanych przez władze każdego państwa. Powoływane do tego typu zadań instytucje, służby, wyspecjalizowane straż realizują czynności, które w sposób pośredni lub bezpośredni wpływają na poziom bezpieczeństwa państwa i jego obywateli.

Formacją, która pełni największą rolę w tym obszarze jest Policja, jako instytucja nie tylko służąca społeczeństwu ale również przeznaczona do ochrony i utrzymania bezpieczeństwa oraz porządku publicznego. W jej skład wchodzi służby: kryminalne, dochodzeniowo – śledcze, techniki kryminalistycznej i operacyjnej, prewencyjne, ruchu drogowego, specjalistyczne (kolejowe, wodne, lotnicze) oraz formacje antyterrorystyczne, do których zalicza się Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, pododdziały oraz sekcje antyterrorystyczne, Centralne Biuro Śledcze Policji. Każda z tych służb wyspecjalizowana jest w określonych zadaniach, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie antyterrorystycznych jednostek Policji w innym świetle. Wbrew swojej nazwie *antyterrorystyczne* oraz powszechnej opinii, spełniają one również inne zadania służące poprawie bezpieczeństwa wewnętrznego oraz międzynarodowego Polski.

Odzwierciedlenie tej tezy odnaleziono w literaturze (warto tu wymienić takich autorów jak Kuba Jałoszyński, Waldemar Zubrzycki, Marek Cupryjak) ale również w publikacjach wewnętrznych Policji, jak : *Kwartalnik Policyjny*, *Kwartalnik Kadry Kierowniczej*, *Przegląd Policyjny*, miesięczniki *Policja 997*.

W rozdziale pierwszym autor przedstawił współczesne poglądy badaczy na pojmowanie bezpieczeństwa narodowego, jak również międzynarodowego. Ukazał także źródła jego zagrożenia, ich specyfikę oraz różne metody klasyfikacji. Wskazał na wyjątkowe, geostrategiczne położenie Polski, które może powodować realne zagrożenie bezpieczeństwa naszego kraju.

W rozdziale drugim zostały przedstawione prawne podstawy bezpieczeństwa narodowego, w tym źródła prawa powszechnie obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej czyli Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, akty prawa miejscowego a także prawa wewnętrznego - uchwały, zarządzenia, okólniki, zalecenia. Autor opisał także założenia Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej

z 5 listopada 2014 roku, w której zawarte zostały zadania dla Policji oraz jej antyterrorystycznych formacji w sferze przeciwstawiania się zagrożeniom, takim jak terroryzm i przestępczość. Zwrócono uwagę na współpracę międzynarodową oraz na rozwój tych służb w celu poprawy realizacji zadań. W rozdziale tym zostały przedstawione również elementy systemu obronnego państwa i umiejscowienie w nim formacji antyterrorystycznych Policji, jako elementu pozamilitarnego tego układu.

W rozdziale trzecim niniejszej pracy autor prezentuje historię powstania Samodzielnych Pododdziałów Antyterrorystycznych Policji (w tym roku mija czterdziesta rocznica powstania pierwszego pododdziału specjalnego w Komendzie Stołecznej Milicji Obywatelskiej, Biura Operacji Antyterrorystycznych Policji Komendy Głównej Policji, Wydziału Realizacyjnego Komendy Stołecznej Policji. Ponadto autor opisał skład oraz zadania Biura Operacji Antyterrorystycznych, Centralnego Biura Śledczego Policji, pododdziałów antyterrorystycznych i sekcji minersko – pirotechnicznych. Zwrócono uwagę na precyzyjność naboru do tych służb oraz długotrwały, żmudny i często niebezpieczny dla zdrowia, a nawet życia proces szkolenia. W rozdziale tym ukazano ponadto wyposażenie i uzbrojenie antyterrorystów dostosowane do wykonywanych przez nich działań.

Rozdział czwarty podzielony został na cztery podrozdziały, w których przedstawiono zadania antyterrorystycznych formacji Policji w działaniach obronnych, w sytuacjach kryzysowych, w działaniach prowadzonych przeciwko terroryzmowi i przestępczości oraz podczas ćwiczeń jednostek, tak z instytucjami i służbami naszego kraju, jak z zagranicy.

Całość zamyka zakończenie, bibliografia, spis tabel, wykresów, rysunków oraz ilustracji.

Rozdział 1. Zagrożenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej

1.1. Bezpieczeństwo międzynarodowe i narodowe

Bezpieczeństwo jest najbardziej cenionym celem (...) dziedziną bezpieczeństwa jest niewybaczalna. Małe błędy mogą mieć wielkie konsekwencje.

Robert Jervis

Bezpieczeństwo międzynarodowe i narodowe to dziedzina badań politologicznych, która bardzo dynamicznie się rozwija. Na ten stan wpływają wciąż nowe zagrożenia, przed którymi stają państwa. Sytuacja ta wymusza wypracowywanie coraz to nowych strategii przeciwdziałania zagrożeniom.

Bezpieczeństwo należy do zjawisk niemierzalnych. Traktowane jest przez państwa w sposób subiektywny. W związku z tym aranżują one swoje działania tak na poziomie narodowym, jak i międzynarodowym na podstawie własnych doświadczeń i ze względu na indywidualny interes.¹

Właśnie do percepcji bezpieczeństwa nawiązuje Jerzy Stańczyk w swojej pracy *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa* (cytowanej przez Ryszarda Jakubczaka i Jerzego Flisa). Autor podkreśla, że bezpieczeństwo państwa nie jest pojęciem jednorodnym *...bezpieczeństwo w syntetycznym ujęciu można określić(...), jako obiektywną pewność gwarancji nienaruszalnego przetrwania i swobód rozwojowych...* Pogląd taki przyjmuje szczególne znaczenie w dobie poszerzania pojęcia bezpieczeństwa dla utrzymania suwerenności państw, zapewnienia spokojnego rozwoju i bezpieczeństwa obywateli.²

Do jednych z najpełniejszych definicji bezpieczeństwa należy w polskim piśmiennictwie definicja zawarta w pracy Stanisława Kozieja *Między piekłem, a rajem: szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, gdzie autor stwierdza, że *jeśli mówimy o dynamicznym zjawisku (procesie) bezpieczeństwa danego podmiotu w sensie praktycznym, mamy na myśli tę dziedzinę jego aktywności, która zmierza do zapewnienia możliwości przetrwania, rozwoju i swobody realizacji własnych interesów w konkretnych warunkach, poprzez wykorzystanie*

---

¹ R. Jakubczak, J. Flis (red. nauk.), *Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI w. Wyzwania strategii*, Bellona, Warszawa 2006, s. 14.

² Tamże, s. 14.

*okoliczności sprzyjających (szans), podejmowanie wyzwań, redukcja ryzyka oraz przeciwdziałanie (zapobieganie i przeciwstawianie się) wszelkiego rodzaju zagrożeniom dla podmiotu i jego interesów.*³

Podobne podejście do naszych rodzimych badaczy mają również naukowcy z innych krajów. Katarzyna Żukrowska w swojej pracy na temat współczesnego bezpieczeństwa przytacza poglądy kilku z nich, m.in.: Arnolda Wolfersa, który twierdzi, że: *bezpieczeństwo w sensie obiektywnym to brak obaw, co do istnienia zagrożeń dla subiektywnie uznanych wartości.*⁴

Natomiast Walter Lipman uważa, że: *„państwo jest na tyle bezpieczne, na ile może unikać wojny bez poświęcenia swoich wartości lub też zwycięsko wyjść z wojny, która może powstać w wyniku konfrontacji z zagrożeniami dla swoich wartości.”*⁵

Istniejący podział na bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe opisuje w swojej pracy Jacek Czaputowicz *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa*, twierdząc że *bezpieczeństwo jest definiowane, jako wolność od zagrożeń stwarzających ryzyko dla przetrwania państwa. Bezpieczeństwo narodowe, czyli bezpieczeństwo państwa dotyczy zapewnienia jego integralności terytorialnej, suwerenności, swobody wyboru drogi politycznej oraz warunków dobrobytu i rozwoju. Bezpieczeństwo międzynarodowe dotyczyć może zewnętrznych aspektów bezpieczeństwa państwa (w przeciwieństwie do aspektów wewnętrznych), czyli związanych z występowaniem państwa w relacje z innymi podmiotami stosunków międzynarodowych (zwykle, choć nie wyłącznie, z innymi państwami).*⁶

Pomimo wyżej opisanego podziału trzeba zauważyć, że rozdział na bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe w dużej mierze jest umowny. Pojęcia te pozostają ze sobą w ścisłej zależności.⁷

---

³ S. Koziej, *Między piekłem, a rajem: szare bezpieczeństwo na progu XXI w*, Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2006, s. 7.

⁴ K. Liedel, *Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego w polskiej polityce bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2010, s. 13.

⁵ Tamże, s. 13.

⁶ J. Czaputowicz, *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa – aspekty teoretyczne* [w:] S. Dębski, B. Górka-Winter (red), *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa*, Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2003, s. 13.

⁷ <http://geopolityka.net/bezpieczenstwo-narodowe-i-miedzynarodowe/> (data odczytu 26.11.2015).

Termin bezpieczeństwo narodowe uformował się znacznie wcześniej, prawdopodobnie wraz z powstaniem państw. Często nazywany jest też w literaturze bezpieczeństwem państwa, ponieważ wywodzi się z egzystencjonalnych potrzeb ludzi zamieszkujących na określonym terenie.⁸

Współczesne pojęcie bezpieczeństwa narodowego obejmuje kwestie tak polityczne i militarne, jak i gospodarcze, społeczne, etniczne, ekologiczne. Ponadto każda z wyżej wymienionych kwestii powinna być zgodna z prawem międzynarodowym. Państwa będąc podmiotami stosunków międzynarodowych oraz członkami struktur o charakterze regionalnym i globalnym, dbając o zapewnienie bezpieczeństwa swoim obywatelom stają się jednym z elementów większej struktury.

Eksperti Organizacji Narodów Zjednoczonych uważają, że bezpieczeństwo międzynarodowe stanowi sumę bezpieczeństwa każdego z państw, które są członkami wspólnoty międzynarodowej. Bezpieczeństwa międzynarodowego nie można zapewnić bez pełnej współpracy międzynarodowej.⁹

Termin bezpieczeństwo międzynarodowe jest zagadnieniem znacznie szerszym niż bezpieczeństwo narodowe, ze względu na wzrost współzależności międzynarodowych. Wpływa to również na zmianę w postrzeganiu bezpieczeństwa oraz wyborze metod jego zapewnienia.¹⁰

Przytaczając za profesorem Romanem Kuźniarem: *wzrosły [...] nasze oczekiwania odnośnie stopnia bezpieczeństwa, spadła tolerancja dla zagrożeń oraz rozbudowane zostały różnorodne instytucje i instrumenty międzynarodowe, które mają zapewnić całemu światu, poszczególnym narodom, a nawet jednostkom [...] lepsze niż do tej pory bezpieczeństwo. Szerzej niż do tej pory definiujemy bezpieczeństwo oraz pełniej zdajemy sobie sprawę z tego od jak wielu innych czynników niż tylko wojskowych zależy jego utrzymanie.*¹¹

Opisany powyżej aspekt bezpieczeństwa może być określany mianem rozumienia pozytywnego. Większość autorów podejmując się próbą określenia definicji bezpieczeństwa, wiąże go z ochroną, jak również promowaniem interesów państwa.

---

⁸ Tamże, <http://geopolityka.net...> (data odczytu 26.11.2015).

⁹ Tamże, <http://geopolityka.net...> (data odczytu 26.11.2015).

¹⁰ K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek (red.nauk.), *Współczesne Postrzeganie bezpieczeństwa*, Drukarnia K. Korzonkiewicz, Bielsko- Biała 2007, s. 68-70.

¹¹ S. Koziej, *Między piekłem ...*, op.cit., s. 13.

Ujęcie takie daje podstawę do określania polityki bezpieczeństwa, która nie tylko stanowi o jego obronie. Daje również możliwości jego rozwoju.¹²

Różni badacze nadają odmienny zakres pojęciom bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, różnie je definiują. Jednak dzięki temu, pojęcia te obejmują wszystkie aspekty stosunków międzynarodowych. Polityka państw zmierzająca do zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz międzynarodowego wywiera znaczący wpływ na sytuację międzynarodową.

1.2. Źródła zagrożeń

Bezpieczeństwo to jedna z ważniejszych potrzeb egzystencjalnych ludzi, różnych grup społecznych oraz ich wzajemnych relacji. Wymaga ona jednak troski o jej zaspokojenie.

W związku z ciągłą, dynamiczną ewolucją środowiska międzynarodowego, nie można rozważając kwestii bezpieczeństwa (narodowego, jak również międzynarodowego) nie podjąć zagadnienia zagrożeń, na jakie jest narażone.

Pojęcie zagrożeń bezpieczeństwa narodowego było definiowane w ścisłym związku z aspektem militarnym, przyjmowanym za priorytetowy (a nawet jedyny). Z upływem czasu zidentyfikowano jednak nowe obszary bezpieczeństwa narodowego.¹³

Zagrożenie najogólniej rozumiane, jako brak bezpieczeństwa staje się niezmienną i nieuniknioną rzeczywistością życia ludzkiego. Jednocześnie ma ścisły związek z bezpieczeństwem. W ten sposób zagrożenie stało się podstawową kategorią bezpieczeństwa. Natomiast identyfikacja zagrożeń i wiedza o nich stają się podstawowym warunkiem do inicjowania działań zapobiegawczych oraz organizacji obrony.

Analizując problem zagrożeń, pojawiających się we współczesnym świecie, nie sposób nie zauważyć, że w znacznym stopniu sprzyja im globalizacja.¹⁴

---

¹² Tamże, s. 13.

¹³ M. Pietraś, Bezpieczeństwo państwa w późno westfalskim środowisku międzynarodowym, S. Dębski, B. Górka-Winter (red.) Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa, Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2003, s. 170.

¹⁴ Tamże, s. 170.

Powoduje ona osłabienie granic państwowych, władzy państwa nad własnym terytorium oraz jego obywatelami. Sprzyja ona również wzrostowi rangi uczestników pozarządowych stosunków międzynarodowych.¹⁵

Ponadto jednym z czynników powodujących zagrożenie bezpieczeństwa jest „odterytorialnienie” jego zagrożeń, które również wynika z globalizacji.

Konflikty pojawiające się na arenie międzynarodowej cechują się dużą złożonością, między innymi:

- obecnością, zaangażowaniem wielu instytucji rządowych i pozarządowych, doradców (również wojskowych), mediów, organizacji humanitarnych, firm handlujących bronią,
- udziałem jednostek paramilitarnych, kryminalnych i najemnych.¹⁶

Należy zauważyć, że po raz pierwszy pozamilitarne czynniki bezpieczeństwa zostały wprowadzone przez Roberta Keohane i Josepha Nye, którzy w pracy *Power and Interdependence: World Politics in Transition*, zawarli pogląd, który stwierdza, że coraz ściślejsze powiązania i to nie tylko polityczne między państwami, mogą spowodować konflikty nie tylko zbrojne, ale również kryzysy ekonomiczne i społeczne o charakterze transnarodowym.¹⁷

Krzysztof Liedel podzielił współczesne źródła zagrożenia bezpieczeństwa na pięć grup, do których zaliczają się:

- globalizacja jako zjawisko o charakterze negatywnym, takim jak np. masowe zagrożenia naturalne,
- zagrożenia ekologiczne (awarie, również w procesach technologicznych, wypadki w transporcie lądowym, lotniczym, morskim, zniszczenie zapór, ujęć wodnych lub ich skażenie),
- kataklizmy wewnętrzne (napięcia społeczne, epidemie, kryzysy ekonomiczne),
- inwazja zewnętrzna, która może być dokonana nie tylko przez kraj sąsiadujący, ale również przez kraj niegraniczący z atakowanym.¹⁸

---

¹⁵ Tamże, s. 171.

¹⁶ Tamże, s. 171.

¹⁷ K. Liedel, *Zwalczanie ...*, op. cit., s. 14-15.

¹⁸ Tamże, s. 16.

Profesor Stanisław Koziej do wyżej wymienionych czynników dodał jeszcze:

- niekontrolowaną ekspansję broni masowego rażenia,
- gwałtowny wzrost terroryzmu międzynarodowego.¹⁹

Również niepokojący wzrost znaczenia przestępczości zorganizowanej, pociąga za sobą coraz większe zagrożenie.

Do czynników powodujących tą sytuację zaliczane są:

- handel ludźmi,
- przemyt broni i narkotyków.

W ostatnich latach obserwuje się stały wzrost umiędzynarodowienia przestępczości zorganizowanej.²⁰

Realia współczesnego ukształtowania świata powodują aktywizowanie się państw, narodów, plemion, ruchów, grup społecznych próbujących przeforsować różnego rodzaju poglądy nacjonalistyczne, religijne. Często starają się one wszelkimi sposobami osiągnąć swoje cele. W dziedzinie religii przoduje tutaj islam, a jej fundamentalistyczne odłamy nie mają żadnych zahamowań w realizacji swoich celów.²¹

Konflikty pozamilitarne należy jak najszybciej neutralizować, ponieważ w przeciwnym razie ich rozprzestrzenianie może stanowić początek konfliktu militarnego, nawet na dużą skalę.

Spośród wszystkich zagrożeń do najważniejszych zalicza się zagrożenia militarne. Wiązą się one zawsze z użyciem sił zbrojnych, które służą do osiągnięcia celów politycznych. Siły zbrojne mogą być wykorzystywane w sposób pośredni i bezpośredni.

Współcześnie przez agresję rozumie się sprzeczne z prawem międzynarodowym wykorzystanie przemocy zbrojnej przez jedno państwo względem drugiego, które zmierza do ograniczenia lub pozbawienia państwa jego integralności terytorialnej, suwerenności lub niezawisłości.

Gdy państwo nie angażuje sił zbrojnych w walkę zbrojną, a zmierza do osiągnięcia swoich celów przez polityczne zastraszenie nazywa się ten sposób pośrednim.²²

---

¹⁹ S. Koziej, *Między...*, op. cit., s. 24.

²⁰ W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje Policji w przypadku zbrojnej agresji na RP*, WSPol, Szczytno 2014, s. 13-14.

²¹ K. Jałoszyński, *Współczesny...*, op. cit., s. 34.

²² Tamże, s. 16.

Jeżeli natomiast użycie ich traktowane jest jako akt agresji, wtedy mówi się o bezpośrednim użyciu siły.²³

Rysunek nr 1

Podstawowe przyczyny powstania zagrożeń.

Źródło: K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2008, s.29

Naukowcy zajmujący się badaniem dziedziny bezpieczeństwa, dobierając różnorodne kryteria jego zagrożeń, rozpoczynają od przyjęcia za punkt odniesienia warunków, w których one powstają. Krok taki spowodowany jest tym, że zagrożenia bezpieczeństwa, z jakimi mamy do czynienia w otaczającym nas świecie na ogół nie pojawiają się w czystej postaci. Stanowią wypadkową kilku źródeł lub są kontynuacją albo dopełnieniem kilku zagrożeń.²⁴

²³ Tamże, s. 17.

²⁴ K. Liedel, *Zwalczanie ...*, op. cit., s. 15.

Ze względu na złożoność zagrożeń, władze starając się zapewnić swoim obywatelom bezpieczeństwo muszą postrzegać ten problem szeroko, biorąc pod uwagę wszystkie aspekty mogące stać się źródłem potencjalnego konfliktu.²⁵

1.3. Geostrategiczne położenie Polski

Położenie Polski w sensie geostrategicznym należy rozpatrywać przede wszystkim z punktu widzenia interesów państwa, jak również z perspektywy znaczenia Polski dla państw sąsiednich oraz dla mocarstw światowych i regionalnych.

Przemiany na kontynencie europejskim zapoczątkowane przy aktywnym udziale Polski doprowadziły do zakończenia globalnego konfliktu Wschód – Zachód. Powstały warunki sprzyjające realizacji demokratycznych i wolnościowych aspiracji narodów.²⁶

Przystąpienie Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego również zmieniło jej geostrategiczną pozycję, ponieważ stała się ona częścią sojuszniczego systemu obronnego, który gwarantuje bezpieczeństwo i stabilny rozwój. Jednak spowodowało to również pojawienie się nowych zagrożeń, których źródłem mogą być państwa do niego nie należące.²⁷

Z militarne punktu widzenia usytuowanie naszego państwa ma specjalne znaczenie strategiczne na europejskiej linii Wschód – Zachód, na styku NATO z dwoma najpoważniejszymi partnerami – Rosją i Ukrainą.

Położenie Polski jako państwa granicznego NATO powoduje, że zagrożenia wynikające z tego faktu można traktować jako bezpośrednie lub pośrednie ze względu na potencjał militarny i gospodarczy naszych wschodnich sąsiadów.²⁸

Również członkostwo Polski w Unii Europejskiej silnie związało nasz kraj z europejskimi strukturami i interesami bezpieczeństwa.²⁹

---

²⁵ Tamże, s. 15.

²⁶ M. Cupryjak, Prewencja antyterrorystyczna w świetle współczesnych zagrożeń, Szczecin 2010, s. 51.

²⁷ Tamże, s. 51.

²⁸ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 22.

²⁹ M. Cupryjak, Prewencja..., op.cit., s. 52.

Rozważając problem geostrategicznego położenia Polski należy również zwrócić uwagę na wzajemne stosunki między naszymi sąsiadami, pojawiające się konflikty (między Rosją a Ukrainą), zależności gospodarcze (np. zależność Ukrainy od dostaw surowców z Rosji). Bagatelizowane ale ważne są uwarunkowania historyczne.³⁰

Wyjątkowe, geostrategiczne położenie Polski powoduje, że w dużym stopniu narażona jest na potencjalne lub realne zagrożenia, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo państwa.

---

³⁰ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 23.

Rozdział 2. Prawne i organizacyjne uwarunkowania obronności Polski

2.1. Prawne podstawy bezpieczeństwa narodowego

Rola prawa w państwie jest bezsprzeczna. Poprzez normy stanowione przez odpowiednie organy zostają określone reguły postępowania we wszystkich dziedzinach funkcjonowania państwa, w tym w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa jego obywatelom.

Istotę bezpieczeństwa narodowego stanowi zarówno dorobek teoretyczny, jak i doświadczenie praktyczne, którego przejawem jest dorobek prawodawczy danego państwa oraz środowiska międzynarodowego. Dlatego też jeden z podziałów prawa dotyczącego dziedziny bezpieczeństwa narodowego jest podział na prawo państwowe oraz prawo międzynarodowe.³¹

Źródła prawa powszechnie obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej (Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, akty prawa miejscowego), a także prawa wewnętrznego (uchwały, zarządzenia, okólniki, zalecenia) regulują sferę :

- organizacyjną - struktury formalne,
- przedmiotową – zakres działania,
- funkcjonalną – powiązania wewnątrz i zewnątrz systemowe, cele i zadania, misje.³²

Najważniejszym aktem prawnym w Polsce jest konstytucja.³³ Jej postanowienia znajdują rozszerzenie ustawach, rozporządzeniach i innych unormowaniach, które muszą być zgodne z konstytucją (tzw. zasada konstytucyjności).³⁴

Konstytucja jest najważniejszym aktem prawa Konstytucyjnego, który określa również treść i zakres stosowania prawa bezpieczeństwa narodowego.

Kwestie, które związane są z treścią prawa konstytucyjnego zaliczane są do jednego z trzech rodzajów prawa bezpieczeństwa narodowego, tuż obok prawa bezpośrednio regulującego dziedzinę bezpieczeństwa narodowego i prawa wspierającego dziedzinę bezpieczeństwa narodowego, co przedstawiono na rysunku poniżej.³⁵

---

³¹ W. Kitler, Prawno – organizacyjne uwarunkowania bezpieczeństwa Narodowego RP, AON 2007, s. 96.

³² Tamże, s. 97.

³³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 8, ust. 1.

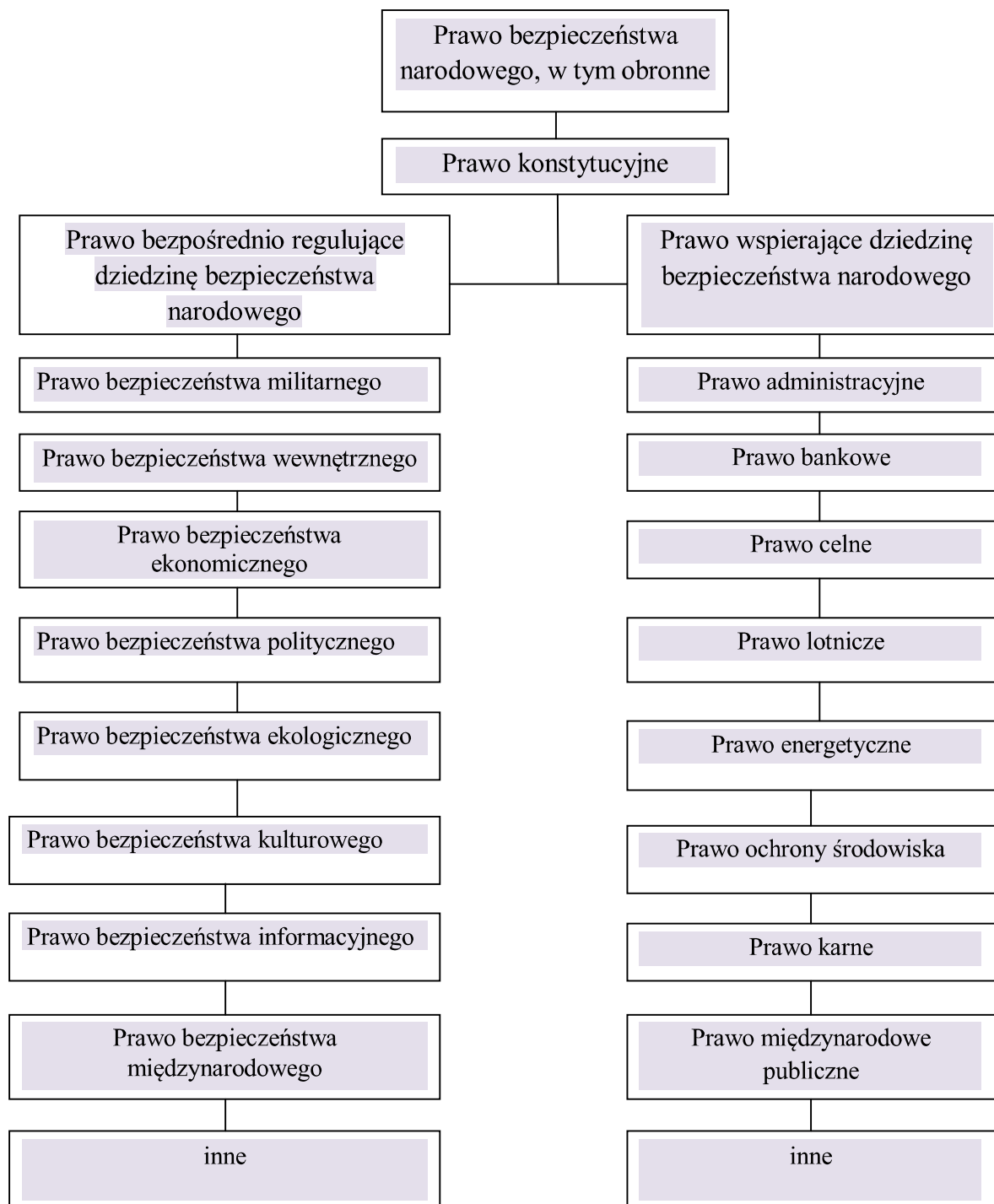
³⁴ S. Zalewski, Uwarunkowania Polityki bezpieczeństwa współczesnego państwa narodowego, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007, s. 98.

³⁵ Tamże, s. 98.

Rysunek nr 2

Rodzaje prawa bezpieczeństwa narodowego

Źródło: S. Zalewski, *Uwarunkowania Polityki bezpieczeństwa współczesnego państwa narodowego*, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007, s. 98.

Konstytucja ustala zatem treść i zakres wykorzystywania rodzajów prawa bezpieczeństwa narodowego.³⁶

Ponadto Konstytucja RP dokonuje podziału aktów prawnych na następujące grupy:

- akty prawa międzynarodowego i wewnętrznego,
- akty prawa miejscowego i akty prawa obowiązującego na całym terytorium państwa,
- akty ustawowe i podstawowe,
- akty prawa powszechnie obowiązującego i akty wewnętrznie obowiązujące, które dotyczą również zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom.³⁷

Do narodowych aktów prawnych i dokumentów strategicznych dotyczących bezpieczeństwa należą między innymi:

- Ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polski,
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 roku o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej,
- Ustawa z 21 czerwca 2002 roku o stanie wyjątkowym,
- Ustawa z 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywiołowej,
- Ustawa z 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym,
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw,
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 2014 roku,
- Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 2013 roku,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 z 2013 roku,
- Ustawa z 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu,
- Ustawa z 16 marca 2001 roku o Biurze Ochrony Rządu,
- Ustawa z 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej,³⁸

---

³⁶ W. Kitler, Prawno..., op. cit., s. 107.

³⁷ S. Zalewski, Uwarunkowania..., op. cit., s. 98.

³⁸<https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/akty-prawne-i-dokumenty-1/5973,Akty-prawne-i-dokumenty-strategiczne.html> (data odczytu 28.12.2015)

- Ustawa z 12 października 1990 roku o Straży Granicznej,
- Ustawa z 6 kwietnia 1990 roku o Policji.³⁹

Konstytucja oraz ustawy tworzą podstawę do opracowania przez odpowiednie instytucje, organy i służby rozporządzeń, zarządzeń, decyzji, w tym dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa państwa i jego obywateli.

W związku z uczestnictwem Polski w organizacjach międzynarodowych do obowiązujących ją międzynarodowych aktów prawnych i dokumentów strategicznych, które zamieszczone są na stronie internetowej Biura Bezpieczeństwa Narodowego należą:

- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1973 z 17 marca 2011 roku,
- Europejska Strategia Bezpieczeństwa przyjęta w 2003 roku,
- Traktat Północnoatlantycki i ustawa o jego ratyfikacji z 1949 roku,
- Koncepcja Strategiczna NATO przyjęta w 2010 roku,
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie terminowego zniszczenia zapasów broni chemicznej w Syrii z 2013 roku.⁴⁰

Władze oraz odpowiednie instytucje wypracowały przepisy oparte na najważniejszej akcie – Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które przydzieliły realizację odpowiednich działań poszczególnym organom i służbom.

Państwo Polskie uznając za jeden z nadrzędnych celów zapewnienie bezpieczeństwa swoim obywatelom, przyjęło zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego akty prawne obowiązujące w systemach, do których należy.

2.2. Założenia Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej

Strategia obronna jest dziedziną strategii bezpieczeństwa, która obejmuje tworzenie, rozwój, przygotowanie oraz wykorzystanie potencjału obronnego państwa do przeciwstawiania się zagrożeniom militarnym.⁴¹

---

³⁹ Tamże, (data odczytu 28.12.2015)

⁴⁰ Tamże, (data odczytu 29.12.2015)

⁴¹ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 28.

Na wniosek Prezesa Rady Ministrów w dniu 5 listopada 2014 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdził Strategię Bezpieczeństwa Narodowego, która zastąpiła Strategię Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej wydaną w 2007 roku.

Strategia to dokument odnoszący się do bezpieczeństwa państwa. W sposób całościowy obejmuje zagadnienia bezpieczeństwa narodowego, wskazuje sposoby wykorzystania wszystkich zasobów na potrzeby bezpieczeństwa oraz ich właściwe metody integracji w systemie bezpieczeństwa.

Dokument ten określając cele strategiczne w sferze bezpieczeństwa jest w zgodzie z wartościami i zasadami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Strategia jest również zbieżna z zapisami strategii Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej.⁴²

W Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 2014 roku został określony nadrzędny cel strategiczny, jakim jest zapewnienie korzystnych i bezpiecznych warunków do realizacji interesów narodowych.⁴³

Członkostwo państwa polskiego w euroatlantyckich i europejskich strukturach wzmacnia jego bezpieczeństwo. Za najważniejszego partnera pozaeuropejskiego dla Polski zostały uznane Stany Zjednoczone Ameryki.⁴⁴

Będąc częścią wspólnoty międzynarodowej Polska angażuje się w rozwiązywanie problemów globalnych. Utrzymuje również stosunki dyplomatyczne z pozostałymi członkami organizacji międzynarodowych, a także rozwija z nimi obustronnie korzystną współpracę. Odpowiednie jednostki biorą udział w programach, ćwiczeniach oraz szkoleniach.⁴⁵

W międzynarodowej polityce bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej rośnie również znaczenie współpracy regionalnej. Kluczowymi ugrupowaniami w tym zakresie są dla naszego państwa Trójkąt Weimarski i Grupa Wyszehradzka.⁴⁶

Do zadań państwa polskiego należy również utrzymanie bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego, szczególnie w zakresie przeciwdziałania i wykrywania przestępstw i wykroczeń.⁴⁷

---

⁴² Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 5 listopada 2014r., s. 7.

⁴³ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ..., op. cit., s. 28.

⁴⁴ Tamże, s. 36.

⁴⁵ <https://www.bbn.gov.pl/ftp/SBN%20RP.pdf> (data odczytu 28.12.2015)

⁴⁶ Strategia Bezpieczeństwa..., op. Cit., s. 9.

⁴⁷ Tamże, s. 36.

Najważniejszą instytucją realizującą te zadania jest Policja, jako służba właściwa w zakresie ochrony życia i zdrowia, a także mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. W Strategii Bezpieczeństwa z 2014 roku zauważono, że działania te ukierunkowane pozostaną na zwiększenie efektywności w zakresie przeciwdziałania, wykrywania przestępstw i wykroczeń, odzyskiwania utraconego mienia, nieuchronności karania ich sprawców oraz minimalizowania strat budżetu państwa. Ważną rolę odgrywa także koordynacja działań oraz współpraca między podmiotami systemu bezpieczeństwa narodowego.⁴⁸

Ze względu na globalny zasięg zjawiska terroryzmu, które stanowi poważne wyzwanie dla organów państwowych do najważniejszych zadań w zakresie przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu należy oprócz monitorowania zagrożeń również ich wykrywanie i zwalczanie.⁴⁹

Do działań tych zalicza się ściganie karne sprawców zagrożeń terrorystycznych, eliminowanie źródeł finansowania terroryzmu (zgodnie z prawem krajowym, jak również obowiązującymi Polskę normami prawa międzynarodowego), rozpoznawanie źródeł terroryzmu, symptomów radykalizacji zachowań oraz zapobieganie im, współpraca międzynarodowa w obszarze zwalczania terroryzmu. Wiąże się to z coraz większym udziałem jednostek antyterrorystycznych w omawianych działaniach.⁵⁰

Zauważono również, że konieczne jest wzmacnianie koordynacji działań instytucji państwowych, które uczestniczą w systemie ochrony antyterrorystycznej kraju.⁵¹

Dlatego też został przygotowany rządowy dokument strategiczny w sprawie Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015 – 2019 z dnia 9 grudnia 2014 roku, obejmujący istotne aspekty polityki antyterrorystycznej.⁵²

Artykuł 121 Strategii został poświęcony działalności służb specjalnych. Za priorytet uznano rozwój kadry tych służb oraz wdrożenie nowych systemów z informatyzowanych, które pozwolą na ich lepsze wykorzystanie w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.⁵³

---

⁴⁸ Tamże, s. 36.

⁴⁹ Tamże, s. 31.

⁵⁰ Tamże, s. 31.

⁵¹ Tamże, s. 48.

⁵² Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z 24 grudnia 2014 roku, poz. 1218.

⁵³ Strategia Bezpieczeństwa..., op. Cit., s. 9., s. 44.

Za realizację postanowień Strategii odpowiedzialni są ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz wojewodowie, organy samorządu terytorialnego i inne podmioty, które mają w swoich zadaniach zapewnienie bezpieczeństwa państwa.⁵⁴

Państwo, by móc funkcjonować w sposób niezakłócony, powinno bronić się przed zagrożeniami, podejmując działania zgodne z obowiązującym prawem. Bezpieczeństwo należy do podstawowych standardów życia obywateli. Dlatego też władze tworząc strategię bezpieczeństwa muszą brać pod uwagę potencjalne zagrożenia wynikające również z geostrategicznego położenia kraju, możliwe kierunki rozwoju polityki, zagrożenie atakami terrorystycznymi. Powoduje to coraz większe znaczenie formacji mających w swych zadaniach obronę przed terroryzmem oraz jego czynnikami.

2.3. Elementy systemu obronnego Polski ze szczególnym uwzględnieniem miejsca oddziałów antyterrorystycznych Policji

Organizacja obrony narodowej w ostatnich latach przeszła przemianę powodującą, że postrzegana jest w szerszych kategoriach. Aktualnie obronność jest dziedziną bezpieczeństwa narodowego, która stanowi sumę wszystkich wojskowych i cywilnych przedsięwzięć. Mają one na celu zapobieganie, przeciwstawienie się potencjalnym zagrożeniom bezpieczeństwa państwa, tak militarnym, jak i pozamilitarnym.⁵⁵

System obronny państwa to skoordynowany zbiór elementów kierowania oraz wykonawczych, wraz z realizowanymi przez nie funkcjami, procesami, a także zachodzącymi między nimi relacjami. System ten tworzą wszystkie siły i środki, które realizują zadania z zakresu obronności. Ze względu na różnorodność działań w systemie obronnym wyróżnione zostały trzy podstawowe elementy:

- podsystem kierowania obronnością państwa,
- podsystem wykonawczy militarny,
- podsystem wykonawczy niemilitarny.⁵⁶

---

⁵⁴ Tamże, s. 57.

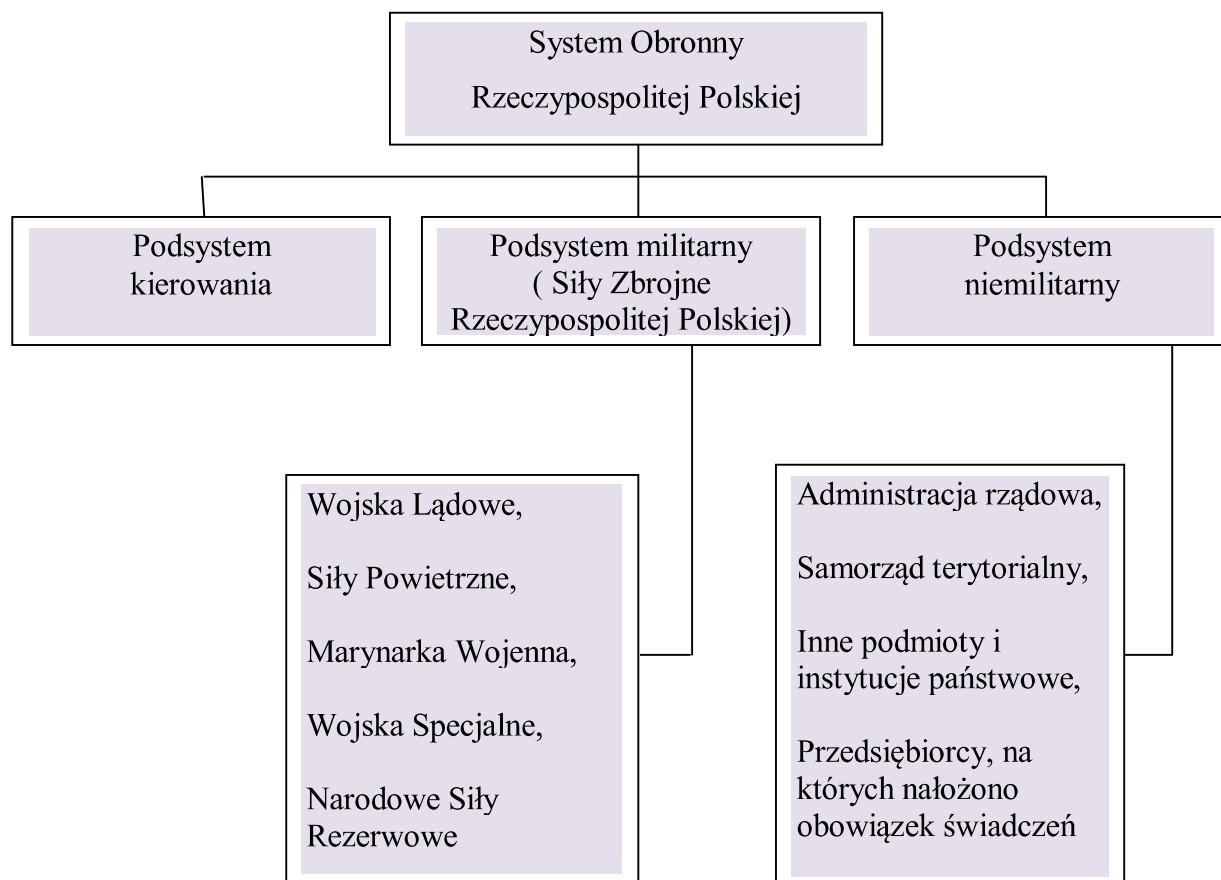
⁵⁵ Strategia Obronności Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2009, s. 3.

⁵⁶ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ..., op. cit., s. 33.

Rysunek nr 3

Struktura Systemu Obronnego Rzeczypospolitej Polskiej

Źródło: I. Dziubek, *Edukacja obronna w Polsce*, Zysk i S-ka, Poznań 2013, s. 128.

Istotą kierowania obronnością państwa jest podejmowanie przez właściwe organy władzy państwowej działań, które mają na celu uruchomienie potencjału obronnego poprzez wprowadzanie stanów gotowości, uruchamianie realizacji zadań przez odpowiednie służby.⁵⁷

Podsystem kierowania obronnością państwa został utworzony z organów władzy i administracji publicznej, obsługującymi je urzędami, organami dowodzenia sił zbrojnych. Jest on przeznaczony do przygotowania oraz zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania państwa tak w czasie wojny, jak i pokoju.⁵⁸

⁵⁷ Tamże, s. 33.

⁵⁸ <https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/system-bezpieczenstwa-n/kierowanie-bezpieczenst/5975,Kierowanie-bezpieczenstwem-narodowym.html> (data odczytu 03.01.2016)

Do naczelnych organów zajmujących się kierowaniem obronnością należy: Prezydent oraz Rada Ministrów. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w myśl zapisów Konstytucji jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych. Stoi na straży suwerenności oraz bezpieczeństwa państwa, nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.⁵⁹

Prezydent wykonując zadania w zakresie bezpieczeństwa i obronności, posiada do pomocy Biuro Bezpieczeństwa Narodowego.

Zajmuje się ono:

- monitorowaniem przedsięwzięć mających wpływ na bezpieczeństwo oraz stan obronności państwa,⁶⁰
- rozpatruje zagadnienia i wyraża opinie dotyczące bezpieczeństwa państwa, w tym m.in. założenia oraz kierunki polityki zagranicznej dotyczącej zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, problemy bezpieczeństwa zewnętrznego, zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego oraz środków ich przeciwdziałania, kierunki rozwoju Sił Zbrojnych.⁶⁰

Natomiast w świetle postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego też ciałem, które ma w swoim zakresie nadzór oraz koordynację działalności wojskowych i cywilnych służb specjalnych w zakresie ochrony bezpieczeństwa państwa jest Kolegium do spraw Służb Specjalnych, któremu przewodniczy Premier. W jego skład wchodzi również właściwi ministrowie oraz szefowie odpowiednich agencji i służb.⁶¹

Zadania Kolegium to m. in. wyrażanie opinii:

- dotyczących projektów aktów normatywnych w zakresie bezpieczeństwa,
- kierunków i planów działań służb specjalnych,
- dokumentów rządowych dotyczących tych służb.

Kolegium stanowi rodzaj forum, na którym ustalane są najważniejsze kierunki działania służb specjalnych oraz ich relacje z innymi służbami, instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo kraju.⁶²

---

⁵⁹ Strategia Obronności..., op. cit., s. 13.

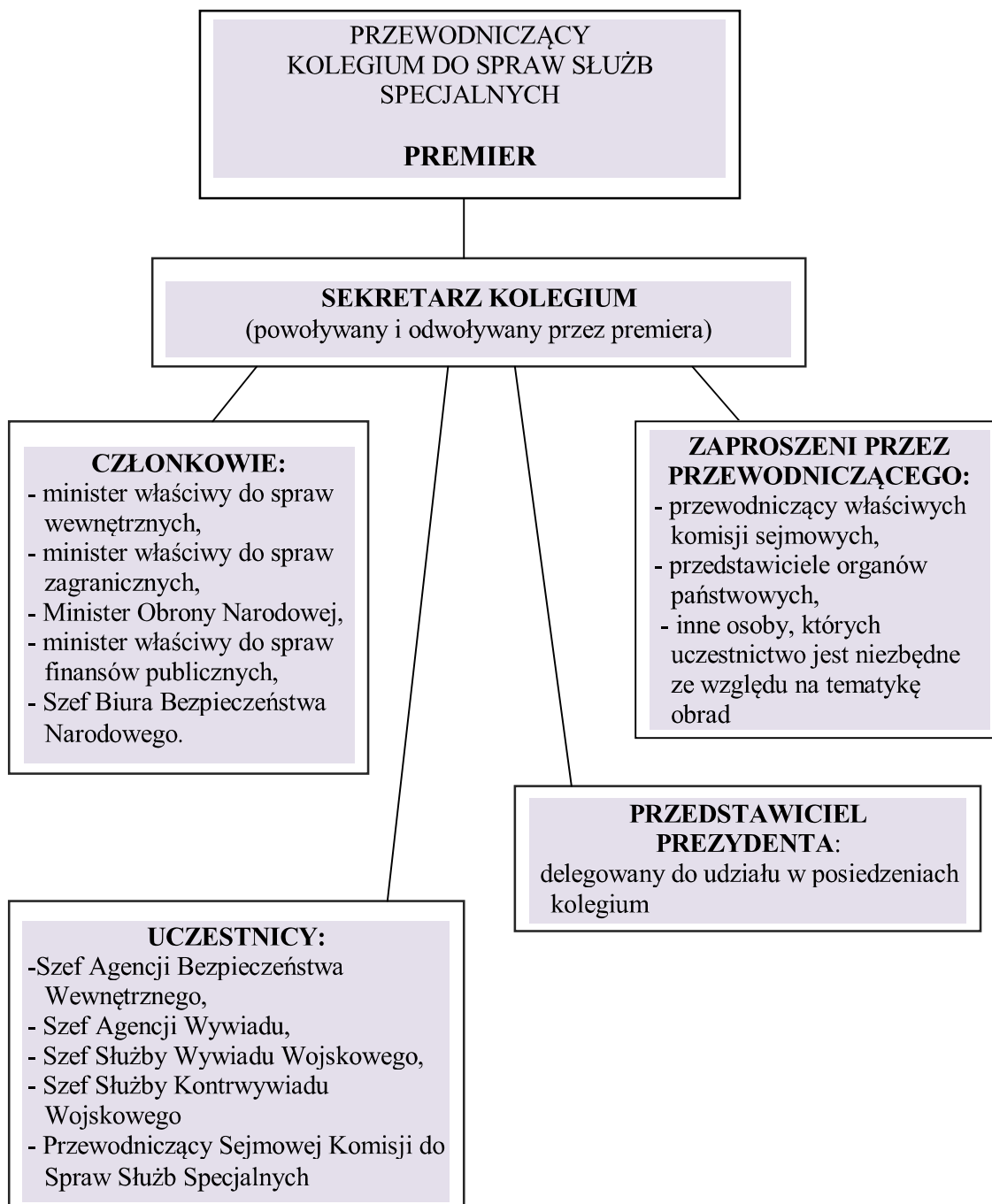
⁶⁰ <https://www.bbn.gov.pl/pl/informacje-o-bbn/status-prawny-i-zadania/6078,Zadania-i-status-prawny-Biura.htm> (data odczytu 24.02.016)

⁶¹ M. Cupryjak, Prewencja antyterrorystyczna..., op. cit., s. 86.

⁶² Tamże, s. 86.

Rysunek nr 4

Skład Kolegium do Spraw Służb Specjalnych

Źródło: M. Cupryjak, *Prewencja antyterrorystyczna w świetle współczesnych zagrożeń*, Wolumina, Szczecin 2010, s. 87.

Wykonawcami zadań w zakresie obronności są właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie, organy samorządu terytorialnego. Do podsystemu kierowania zaliczane są także procedury funkcjonowania wraz z całą infrastrukturą czyli stanowiskami i centrami kierowania w czasie pokoju, kryzysu czy wojny.⁶³

Do podsystemu militarnego wykonawczego zaliczane są Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej. Pozostają one kluczowym instrumentem, którego przeznaczeniem jest realizacja polskiej polityki bezpieczeństwa.⁶⁴

Wynika to z Konstytucji RP, która określa ich zadanie - ochrona niepodległości Polski, niepodzielności jej terytorium, jak również zapewnienie bezpieczeństwa oraz nienaruszalności granic państwowych.

W Siłach Zbrojnych jest utrzymana gotowość do realizacji trzech rodzajów misji:

- zagwarantowania obrony państwa oraz przeciwstawienia się agresji,
- udziału w procesie stabilizacji sytuacji międzynarodowej, w operacjach reagowania kryzysowego i humanitarnych,
- wspierania bezpieczeństwa wewnętrznego, pomocy społeczeństwu.⁶⁵

Wojsko wykonuje swoje zadania tak w czasie wojny, jak i w czasie pokoju i kryzysu. Jego liczba nie jest jednak duża (to około 80 tysięcy żołnierzy)⁶⁶, dlatego też zasadnym byłoby zaadaptowanie do podobnych operacji istniejących już w strukturach Policji pododdziałów antyterrorystycznych, których przygotowanie pozwala na wykonywanie takich działań.

Do podsystemu niemilitarnego zaliczane są wszystkie służby, straże oraz instytucje, które w swoich zadaniach mają ochronę ludności, zapewnienie porządku publicznego, zarządzanie kryzysowe, jak również zapewnienie swobód i wolności obywateli.⁶⁷

W systemie pozamilitarnym ważną rolę odgrywają podstawy prawne i organizacyjne, dzięki którym w sposób jak najbardziej optymalny mogą być realizowane zadania przez ogniwa tego systemu.⁶⁸

---

⁶³ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 33.

⁶⁴ <https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/system-bezpieczenstwa> (data odczytu 03.01.2016)

⁶⁵ Tamże, (data odczytu 03.01.2016)

⁶⁶ <http://mon.gov.pl/aktualnosci/arttykul/2016-01-04-sila-w-zolnierzach/> (data odczytu 28.02.2016)

⁶⁷ Strategia Bezpieczeństwa Narodowego..., op. cit., s. 48.

⁶⁸ Tamże, s. 54.

Instytucje te spełniają funkcje pomocnicze poprzez:

- przygotowanie państwa do sprawnego działania w warunkach kryzysu, zewnętrznego zagrożenia, wojny,
- realizację powierzonych zadań operacyjnych,
- usuwanie skutków zagrożeń w celu przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa,
- zapewnienie sprawnego funkcjonowania państwa poprzez utrzymywanie łączności, bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochronę ważnych obiektów, dóbr kultury, przedstawicielstw innych państw oraz nadzór nad przestrzeganiem prawa w czasie stanu wojennego.⁶⁹

Zagadnienia te są ważne patrząc z perspektywy wykorzystania potencjału pododdziałów antyterrorystycznych Policji, które w sposób profesjonalny są przygotowane do wypełniania zadań obronnych lub obejmujących przeciwdziałanie atakom terrorystycznym.⁷⁰

Specyfika ich działań podobna jest do działalności jednostek specjalnych sił zbrojnych. W związku z tym mogą znaleźć zastosowanie w walkach w różnych warunkach i za pomocą zróżnicowanych środków, jak również jako zaplecze sił zbrojnych, tworząc ich ochronę przed działalnością przeciwnika.⁷¹

Pododdziały antyterrorystyczne Policji posiadają również wyposażenie, a policjanci służący w tych formacjach są odpowiednio wyszkoleni do prowadzenia akcji ratowniczych, często prowadzonych w trudnych warunkach.⁷²

---

⁶⁹ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ..., op. cit., s. 37.

⁷⁰ Tamże, s. 38.

⁷¹ Tamże, s. 38.

⁷² Tamże, s. 38.

Rozdział 3. Charakterystyka antyterrorystycznych formacji Policji

3.1. Powstanie oraz przeznaczenie antyterrorystycznych jednostek Milicji Obywatelskiej

Współczesne państwa muszą być przygotowane do reakcji siłowej w przypadku zaistnienia ataku terrorystycznego. Nie zawsze środki polityczne, działania operacyjne, czy perswazja pozwalają na powstrzymanie oraz przeciwdziałanie takim zamachom. Dlatego też władze tworząc siły przygotowane, by w sposób fizyczny i zdecydowany zareagować na powstałą sytuację, tym samym zapewniają poczucie bezpieczeństwa swoim obywatelom.⁷³

Zagrożenie terrorystyczne oraz związane z nim sytuacje, w których brani są zakładnicy, miały miejsce już w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku. Aktywność ta rozwinęła się w latach sześćdziesiątych, jednak zapotrzebowanie na antyterrorystyczne jednostki ujawniło się po raz pierwszy w Europie podczas Igrzysk Olimpijskich w Monachium, w 1972 roku, podczas uprowadzenia przez palestyńskich terrorystów członków reprezentacji Izraela. Zdarzenie to przyczyniło się do masowego powstawania jednostek o charakterze specjalnym.⁷⁴

Pierwszą jednostką, utworzoną w 1974 roku była niemiecka GSG-9. W 1976 roku w naszym kraju został powołany pododdział specjalny w Komendzie Stołecznej Milicji Obywatelskiej. Rok później w Austrii powstał pododdział antyterrorystyczny *Cobra*. W tym samym roku powołano włoski pododdział GIS. W 1979 roku został stworzony w Portugalii – GOE, a w 1985 roku francuska jednostka RAID.⁷⁵

Polska była jednym z pierwszych państw europejskich, które stworzyły w swoich strukturach policyjnych jednostki specjalne do walki z terroryzmem, a zarazem jednym z nielicznych państw tzw. Bloku Wschodniego.⁷⁶ Pierwszy pododdział specjalno – kontrterrorystyczny, czyli Wydział Zabezpieczeń został powołany w Komendzie Stołecznej

---

⁷³ K. Jałoszyński, *Koncepcja współczesnych działań antyterrorystycznych*, AON, Warszawa 2003, s. 147.

⁷⁴ K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, *Policyjne siły specjalne w Polsce*, WSPol Szczytno 2015, s. 47.

⁷⁵ Tamże, s. 62.

⁷⁶ Tamże, s. 62.

Milicji Obywatelskiej na mocy decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych z 28 lutego 1976 roku.⁷⁷

Jednostka została utworzona na wzór fińskiej, policyjnej jednostki antyterrorystycznej *Niedźwiedź*, która została zaprezentowana rok wcześniej delegacji polskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, przebywającej z wizytą w Finlandii. Formalnie główną przesłanką do utworzenia takiej jednostki w Polsce była fala ataków terrorystycznych, która dotknęła kraje europejskie oraz lądowanie uprowadzonego samolotu pasażerskiego na lotnisku Okęcie w Warszawie. W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych ówczesne władze doszły do wniosku, że również Polska może stać się celem ataków terrorystów. Być może brano pod uwagę konieczność jej wykorzystania w razie gwałtownych protestów ludności po wprowadzeniu planowanej od dawna przez władze PRL podwyżki cen. Wyciągano w ten sposób wnioski m.in. ze skutecznych ataków robotników na budynki zajmowane przez władze państwowe i partyjne w czasie protestów w grudniu 1970 roku i przygotowywane w tym samym 1970 roku zniszczenie Muzeum Lenina w Poroninie przez nielegalną opozycję (organizacja *Ruch*). Jednostki nie można było powołać w przededniu podwyżki cen, ze względu na konieczność czasochłonnego, szeroko pojętego sformowania jednostki. Takim terminowi sprzyjały też trudności w powołaniu Wydziału Zabezpieczeń związane z brakiem odpowiednich wzorców oraz utrudnione kontakty z partnerami z Europy Zachodniej.⁷⁸

Wydział Zabezpieczeń KS MO liczył początkowo 49 funkcjonariuszy⁷⁹, którzy zostali wytypowani przez Wydział Kadr Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej z szeregów milicji. W doborze kadry do Wydziału Zabezpieczeń brano pod uwagę młodych mężczyzn, którzy musieli być sprawni fizycznie, nie karani dyscyplinarnie, posiadający odpowiednie cechy psychofizyczne. Do drugiego etapu przeszło 300 funkcjonariuszy, którzy zostali poddani sprawdzianowi wydolności fizycznej i strzeleckiej. Egzamin obejmował bieg na 100 metrów, wejście na sześciometrową linę siłą rąk, strzelanie dokładne z dobiegiem (100 metrów), wraz z wymianą magazynka. Do ostatniego etapu kwalifikacyjnego dotarło 100 funkcjonariuszy, z którymi przeprowadzono rozmowy kwalifikacyjne.⁸⁰

---

⁷⁷ Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych z 28 lutego 1976 roku w sprawie utworzenia Wydziału Zabezpieczeń Komendy Stołecznej Milicji do zwalczania aktów przemocy.

⁷⁸ K. Jałoszyński, *Współczesny...*, op. cit., s. 149.

⁷⁹ P. Ostaszewski, *Pasjonaci*, „Policja 997” 2015, nr 2, 32.

⁸⁰ K. Jałoszyński, *Współczesny...*, op. cit., s. 150.

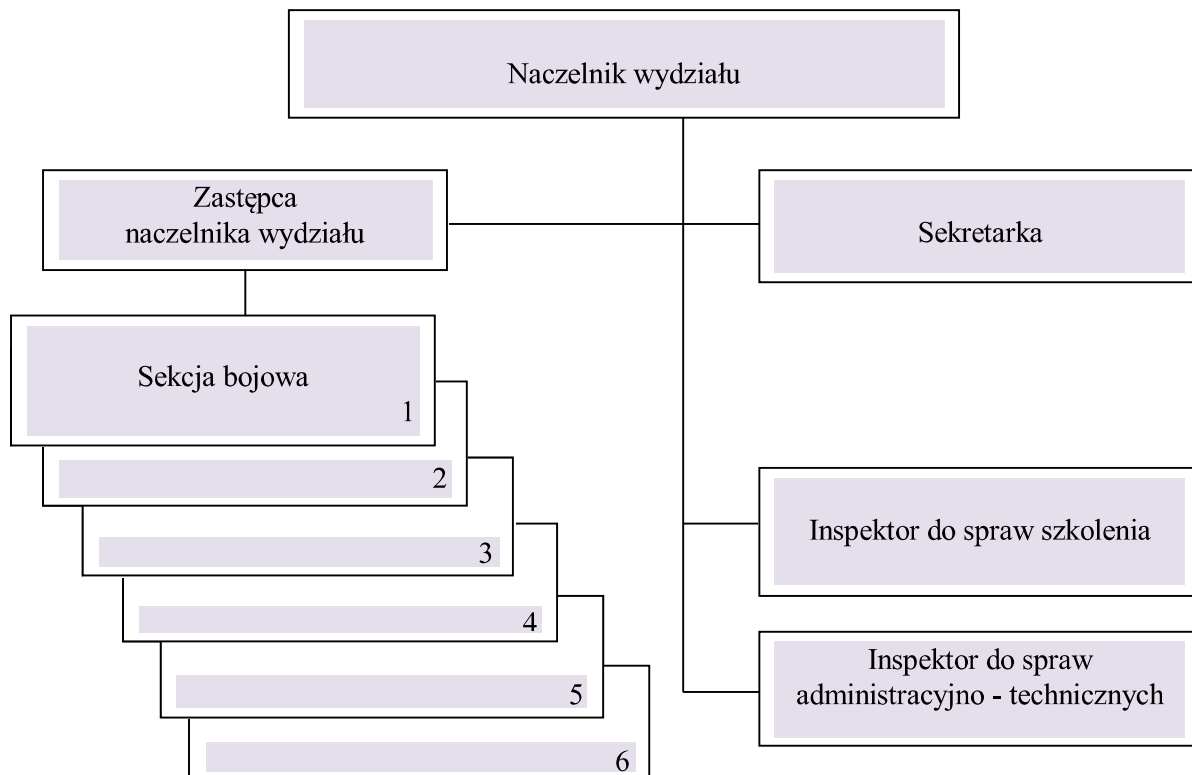

Wydział Zabezpieczeń zgodnie z decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych został przeznaczony do:

- zwalczania zagrożeń wywołanych atakami terroru,
- prowadzenia pościgów, zatrzymania niebezpiecznych przestępców,
- działań, mających na celu likwidację zbiorowego zagrożenia oraz naruszenia porządku publicznego, co pośrednio potwierdza planowane wykorzystanie go w czasie ewentualnych ostrych protestów społecznych,
- prowadzenia akcji ratowniczych podczas klęsk żywiołowych,
- wspierania taktycznego innych jednostek MSW, takich jak: Wojska Ochrony Pogranicza, Straż Pożarna, Biuro Ochrony Rządu, ogniwa dochodzeniowo – śledcze oraz kryminalne Milicji Obywatelskiej.⁸¹

Rysunek nr 5

Struktura organizacyjna Wydziału Zabezpieczenia – 1976 rok

Źródło: K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar antyterrorystyczny*, TRIO, Warszawa 2008, s. 150.

⁸¹ M. Cupryjak, *Prewencja antyterrorystyczna...*, op. cit., s. 98.

Wydział Zabezpieczeń Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej obejmował swoim zasięgiem operacyjnym cały kraj. Tak duży obszar stwarzał jednak utrudnienie w szybkim przemieszczaniu się funkcjonariuszy z jednej strefy działania do drugiej. Powodowało to również zagrożenie dla bezpieczeństwa prowadzących akcję, jak i dla uczestników zdarzenia.⁸²

Mając na uwadze poprawę bezpieczeństwa oraz zwiększenie szybkości działania wobec pogarszających się nastrojów społecznych, podjęto w 1978 roku decyzję o utworzeniu ogniw wspierających Wydział Zabezpieczeń - Plutony Specjalne. Zostały one utworzone przy Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej w: Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu.⁸³

Jednostki liczyły po 25 funkcjonariuszy i były przeznaczone do działań, które wymagały wysokiego poziomu wykształcenia oraz sprawności psychofizycznej, takich jak:

- prowadzenie pościgów,
- zatrzymywanie niebezpiecznych sprawców,
- operacje prewencyjno – represyjne,
- akcje podczas poważnego naruszenia lub zagrożenia porządku publicznego,
- niesienie pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych oraz innych wydarzeń nadzwyczajnych,
- wspieranie działań Wydziału Zabezpieczeń Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej.⁸⁴

Większość wymienionych typów działań potwierdza znaczenie politycznego kontekstu powołania jednostek. Obszar, w którym prowadziły działania Plutony Specjalne obejmował teren własnego województwa oraz obszary wydzielone planem Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej województw sąsiednich.⁸⁵

Ze względu na coraz częstsze sugestie komendantów wojewódzkich, którzy nie posiadali w swoich jednostkach Plutonów Specjalnych, zwracających uwagę na potrzebę dysponowania takimi formacjami w celu poprawy bezpieczeństwa, 19 lipca 1980 roku

---

⁸² K. Jałoszyński, Współczesny..., op. cit., s. 151.

⁸³ Decyzja Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej z 1 marca 1978 roku w sprawie powołania w wydzielonych Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej Plutonów Specjalnych.

⁸⁴ P. Ostaszewski, Pasjonaci ..., op. cit., s. 32.

⁸⁵ M. Cupryjak, Prewencja antyterrorystyczna..., op. cit., s. 99

Komendant Główny Milicji Obywatelskiej powołał Drużyny Specjalne liczące po 8 funkcjonariuszy we wszystkich pozostałych województwach.⁸⁶ Oddolne sugestie nie dziwią, zważywszy na skalę protestów robotników wynikających z wprowadzonej przez władze na początku lipca 1980 roku podwyżki cen.

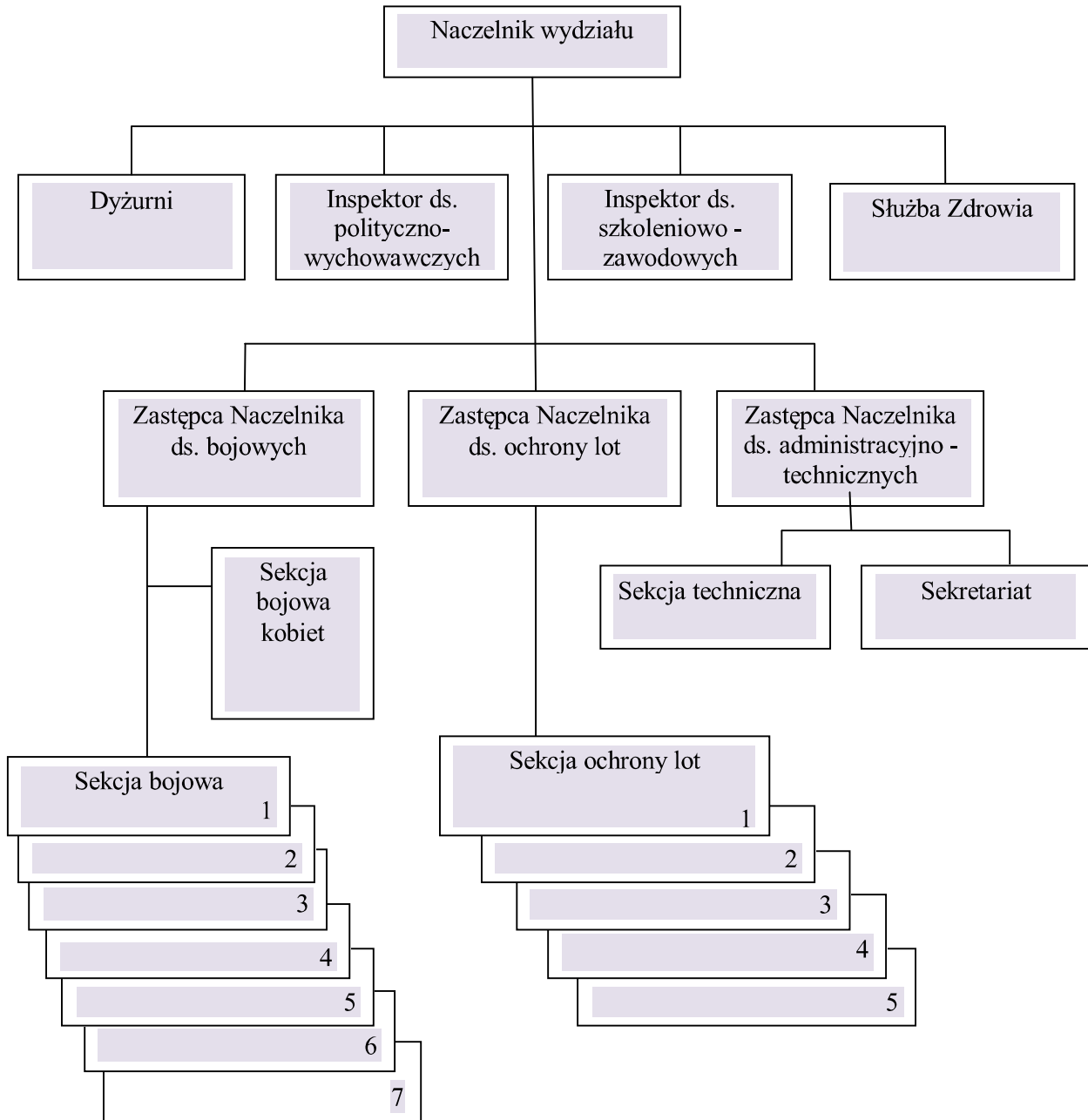
Ogniwa te podporządkowano dowódcom Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej, skutkowało to jednak brakiem kadry instruktorskiej i odpowiedniego zaplecza. Uniemożliwiało to również prawidłowe przygotowanie funkcjonariuszy do zadań o charakterze specjalnym, wobec przekonania władz PZPR, że w najbliższej przyszłości nie będą one potrzebne, w styczniu 1985 roku rozwiązano Drużyny Specjalne. Sprzyjała temu zarówno ocena przez władze PRL nastrojów społecznych oraz wpływów opozycji, jak i trwające wówczas przejściowe ożywienie gospodarcze.

---

⁸⁶ Decyzja Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej z 19 lipca 1980 roku w sprawie utworzenia Drużyn Specjalnych przy Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej

Rysunek nr 6

Struktura organizacyjna Wydziału Zabezpieczenia – 1982 rok

Źródło: K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar antyterrorystyczny*, TRIO, Warszawa 2008, s. 153.

Na początku lat osiemdziesiątych w Polsce doszło do przypadków uprowadzeń samolotów pasażerskich PLL – LOT, jako środka emigracji. W latach 1980 – 1982 miało miejsce osiem udanych uprowadzeń samolotów, a dwanaście udaremniono. Każdy z aktów terroru lotniczego powodował bezpośrednio zagrożenie dla pasażerów oraz załogi.⁸⁷

Władze chcąc zapobiec w przyszłości zaistniałym zdarzeniom dokonały zmiany w strukturze organizacyjnej Wydziału Zabezpieczeń. Zwiększono jego stan etatowy z 47 do 237 funkcjonariuszy. Powstało tzw. skrzydło LOT, które liczyło 140 milicjantów. Jego zadaniem była ochrona przed uprowadzeniami statków powietrznych LOT, poprzez dwu, trzy osobowe patrole specjalne pełniące obowiązki na pokładzie samolotów. Utworzono również kobiecą sekcję bojową.⁸⁸

W 1984 roku nieprzypadkowo w przeddzień kolejnych protestów opozycji, w rocznicę porozumień sierpniowych, Minister Spraw Wewnętrznych wydał zarządzenie nr 0054 z 30 sierpnia 1984 roku, które nakładało obowiązek na Milicję Obywatelską fizycznego zwalczania terroryzmu. Dokument ten podkreślał konieczność bezwzględności wobec aktów opozycji, które można było pod akty terrorystyczne podciągnąć. Na jego podstawie Komendant Główny Milicji Obywatelskiej wydał decyzję nr 001/85, która szczegółowo regulowała zasady uruchamiania do działań oraz funkcjonowanie pododdziałów. Określała również sytuacje, w których mogły być użyte pododdziały.⁸⁹

Należały do nich między innymi:

- zamach na życie lub zdrowie osób, jak również mienie znacznej ilości,
- usiłowanie zniszczenia lub opanowanie obiektów będących pod specjalnym nadzorem (np. siedzib władz, urzędów państwowych, przedstawicielstw państw akredytowanych w Polsce),
- zagrożenie bezpieczeństwa obiektów o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej,
- zagrożenie komunikacji lądowej, powietrznej, morskiej działalnością terrorystyczną,
- odblokowanie obiektów opanowanych przez osoby nieuprawnione, przestępców,
- zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego przez uzbrojone osoby, posiadające nie tylko broń palną ale również materiały wybuchowe lub inne, które mogą spowodować niebezpieczeństwo powszechne,
- katastrofy, klęski żywiołowe lub inne niebezpieczne wydarzenia.⁹⁰

⁸⁷ M. Cupryjak, *Prewencja antyterrorystyczna...*, op. cit., s. 100.

⁸⁸ Tamże, s. 152.

⁸⁹ Tamże, s. 153.

⁹⁰ Tamże, s. 154.

Decyzja 001/85 wprowadzała również podział odpowiedzialności terytorialnej, który był jednakowy dla wszystkich Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej (ZOMO).

Podział ten przedstawiał się następująco:

- województwa: stołeczne, ciechanowskie, radomskie i siedleckie podlegało terytorialnie Wydziałowi Zabezpieczenia w Warszawie,
- Pluton Specjalny ZOMO w Białymstoku obejmował w sferze działania województwa: białostockie, bielsko-podlaskie, łomżyńskie, ostrołęckie i suwalskie,
- Gdański Pluton Specjalny ZOMO – województwa: bydgoskie, gdańskie, elbląskie, olsztyńskie i toruńskie,
- Pluton Specjalny ZOMO w Katowicach – województwa: bielskie, częstochowskie, katowickie i opolskie,
- Pluton Specjalny ZOMO w Łodzi – województwa: łódzkie, płockie, piotrkowskie, sieradzkie i wrocławskie,
- Krakowski Pluton Specjalny ZOMO – województwa: kieleckie, krakowskie, nowosądeckie i tarnowskie,
- Pluton Specjalny ZOMO w Rzeszowie – województwa: chełmskie, krośnieńskie, lubelskie, przemyskie, rzeszowskie, tarnobrzeskie i zamojskie,
- Szczeciński Pluton Specjalny ZOMO – województwa: gorzowskie, koszalińskie, pilskie, szczecińskie, słupskie,
- Pluton Specjalny ZOMO we Wrocławiu – województwa: jeleniogórskie, legnickie, wrocławskie i wałbrzyskie,
- Poznański Pluton Specjalny ZOMO – województwa: kaliskie, konińskie, leszczyńskie, poznańskie, zielonogórskie.⁹¹

3.2. Zadania antyterrorystycznych formacji Policji

Zmiany społeczno – polityczne na początku lat dziewięćdziesiątych doprowadziły do zmiany ustroju w Polsce. Skutkowało to również zmianami w systemie sprawowania władzy, jak również ról i zadań organów bezpieczeństwa publicznego. Przekształcenia dotyczyły zatem także sił antyterrorystycznych. Formacje te działając w strukturze

---

⁹¹ K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, *Policyjne siły...*, op. cit., s. 65-66.

organizacyjnej PRL-u nie spełniały teraz standardów światowych zarówno w kwestii uzbrojenia, jak również wyszkolenia.⁹²

W miejsce Milicji Obywatelskiej została powołana ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 roku Policja, w skład której weszły również pododdziały antyterrorystyczne. W miejsce Wydziału Zabezpieczeń został utworzony Wydział Antyterrorystyczny Komendy Stołecznej Policji ze zmienioną strukturą organizacyjną. Sekcja LOT została zlikwidowana. Zarządzeniem nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 sierpnia 1990 roku w sprawie organizacji oddziałów prewencji i pododdziałów antyterrorystycznych Policji wprowadzono przy Komisariacie Policji Portu Lotniczego Warszawa – Okęcie Pluton Antyterrorystyczny mający za zadanie prewencyjne, antyterrorystyczne zabezpieczenie portu.⁹³ Tak znaczna redukcja nie była przypadkowa, ponieważ w zmienionej sytuacji politycznej nie spodziewano się kolejnych porwań samolotów przez rodaków źle nastawionych do władz.

Ze względu na wzrost przypadków terrorkryminalnego z użyciem materiałów wybuchowych stworzono sekcję pirotechniczną, która została przewidziana do rozbrajania niekonwencjonalnych ładunków wybuchowych. Plutony Specjalne zastąpiono Kompaniami Antyterrorystycznymi, które liczyły 50 funkcjonariuszy. Także w nich stworzono sekcje pirotechniczne.⁹⁴

W związku ze wzmożoną działalnością przestępczą, która od 1989 roku coraz bardziej dotykała Polskę, w 1992 roku w Wydziale Antyterrorystycznym Komendy Stołecznej Policji powstała sekcja do spraw szkolenia sekcji bojowych. Była to ważna decyzja pozwalająca na wprowadzenie takiego samego poziomu szkolenia we wszystkich sekcjach. Stworzono w Wydziale również sekcję do spraw negocjacji, która wobec niewielkiego zagrożenia atakami terrorystycznymi stała się jedyną tego typu formacją w kraju.⁹⁵

W 1996 roku Komendant Główny Policji wydał zarządzenie, w którym określono zadania pododdziałów antyterrorystycznych mające na celu zwalczanie zamachów terrorystycznych, które polegają na porwaniu osoby lub osób, braniu zakładników, groźbie

---

⁹² M. Cupryjak, *Prewencja antyterrorystyczna...*, op. cit., s. 102.

⁹³ Zarządzenie nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 sierpnia 1990 roku w sprawie organizacji oddziałów prewencji i pododdziałów antyterrorystycznych Policji.

⁹⁴ K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, *Policyjne siły...*, op. cit., s. 67.

⁹⁵ K. Jałoszyński, *Współczesny...*, op. cit., s. 155.

lub dokonaniu zabójstwa, zamachu bombowego, podpalenia, uprowadzeniu statków powietrznych, wodnych oraz innych środków transportu.⁹⁶

Również w 1996 roku Komendant Stołeczny Policji wydał zarządzenie, w którym określił zakres działania Wydziału Antyterrorystycznego Komendy Stołecznej Policji, m. in:

- zapobieganie oraz fizyczne zwalczanie aktów terrorystycznych,
- udział w pościgach za niebezpiecznymi sprawcami przestępstw,
- zabezpieczanie specjalnych operacji,
- prowadzenie specjalistycznych szkoleń.⁹⁷

W związku z nowym podziałem administracyjnym Polski w 1999 roku, dokonano w 2000 roku kolejnej zmiany nazewnictwa jednostek antyterrorystycznych Policji. Wydział Antyterrorystyczny Komendy Stołecznej Policji został przemianowany na Samodzielny Pododdział Antyterrorystyczny Policji (SPAP). W miejsce kompanii antyterrorystycznych wprowadzono Samodzielne Pododdziały Antyterrorystyczne Policji.⁹⁸

Pododdziały wyłączono ze struktur Oddziałów Prewencji i podporządkowano Komendantowi Głównemu Policji, a pośrednio Komendantom Wojewódzkim. Natomiast warszawski SPAP przyjął nazwę Centralnego Oddziału Antyterrorystycznego, a w 2003 roku otrzymał nowe określenie – Zarząd Operacji Antyterrorystycznych Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji.⁹⁹

W 2008 roku Komendant Główny Policji podjął decyzję o powrocie do koncepcji utworzenia centralnego oddziału kontrterrorystycznego- Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji.¹⁰⁰ Do zadań biura należało:

- gromadzenie, analizowanie i przetwarzanie informacji o aktach terrorystycznych,
- kontrolowanie przygotowań samodzielnych pododdziałów antyterrorystycznych Policji, negocjatorów oraz zespołów minersko – pirotechnicznych do działań,
- prowadzenie działań przeciwdziałających aktom terroru oraz działań bojowych

⁹⁶ Zarządzenie nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lutego 1996 roku w sprawie użycia pododdziałów antyterrorystycznych w przypadku zamachu terrorystycznego.

⁹⁷ Zarządzenie nr 1 Komendanta Stołecznej Policji z 13 września 1996 roku w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Stołecznej Policji w Warszawie.

⁹⁸ K. Jałoszyński, Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji 1976-2014, WSPol, Szczytno 2014, s. 113.

⁹⁹ M. Cupryjak, Prewencja antyterrorystyczna..., op. cit., s. 104.

¹⁰⁰ Decyzja nr 372 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 kwietnia 2008 roku w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji.

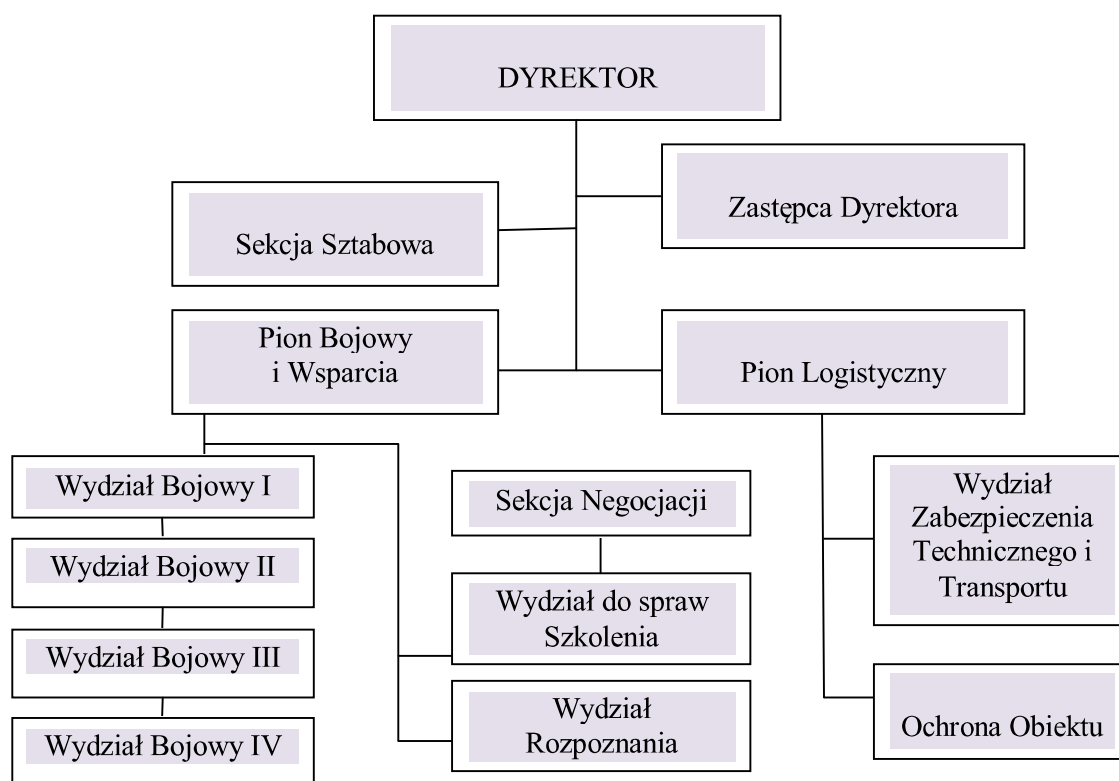

- prowadzących do rozpoznania i likwidacji zamachów terrorystycznych,
- przeprowadzanie negocjacji policyjnych w ramach akcji antyterrorystycznych,
- organizowanie szkoleń, doskonalenia zawodowego policjantów w ramach współpracy międzynarodowej oraz krajowej, która dotyczy zwalczania aktów terroru.

Stan etatowy (około 200 policjantów), jak również struktura organizacyjna Biura Operacji Antyterrorystycznych odpowiada modelom europejskim i światowym.¹⁰¹ Sposób zorganizowania Biura, z dyrekcją na czele oraz szczegółowym podziałem kompetencji między poszczególne piony stawia tą jednostkę na równi z jej odpowiednikami w innych państwach.

Rysunek nr 7

Schemat struktury organizacyjnej Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji – 2008 rok

Źródło: K.Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*, WSPol, Szczytno 2011, s. 189.

¹⁰¹K.Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*, WSPol, Szczytno 2011, s. 188.

Obecnie w ramach Policji działa siedemnaście specjalnych pododdziałów, które w nazwie mają przymiotnik *antyterrorystyczny* i są to:

- Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji w Warszawie,
- Samodzielne Pododdziały Antyterrorystyczne Policji w Komendach Wojewódzkich w: Białymstoku, Gdańsku, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Wrocławiu,¹⁰²
- Sekcje Antyterrorystyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Lublinie, Opolu, Olsztynie, Radomiu.¹⁰³

Ponadto w ramach Komendy Stołecznej Policji funkcjonuje Wydział Realizacyjny-komórka sił specjalnych, która powstała 1 stycznia 2005 roku. Wykonuje zadania w zakresie zapobiegania, rozpoznawania, zwalczania przestępczości, czyli:

- realizuje zadania minersko – pirotechniczne na obszarze województwa mazowieckiego, prowadzi doskonalenie lokalne w tym zakresie,
- bierze udział w działaniach policyjnych o podwyższonym stopniu ryzyka, w działaniach pościgowych, które zmierzają do zatrzymania niebezpiecznych sprawców przestępstw oraz innych osób poszukiwanych przez organy ścigania, stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia,
- realizuje inne zadania policyjne, które wymagają specjalistycznego sprzętu,
- bierze udział w ochronie infrastruktury krytycznej, w sytuacjach zagrożenia aktem terroru albo zdarzenia kryzysowego o charakterze terrorystycznym.¹⁰⁴

Równolegle także w ramach Centralnego Biura Śledczego działa komórka realizacyjna, która przeznaczona jest do tzw. twardych realizacji, czyli wykonuje zadania związane z zabezpieczeniem operacji specjalnych, zatrzymywaniem niebezpiecznych przestępców.¹⁰⁵

Ponadto w ramach struktur antyterrorystycznych działa 13 zespołów minersko – pirotechnicznych. Stworzenie tego rodzaju formacji na początku lat dziewięćdziesiątych zostało podyktowane coraz częstszymi zdarzeniami związanymi z użyciem urządzeń i materiałów wybuchowych, które nosiły znamiona aktów terroryzmu kryminalnego.¹⁰⁶

---

¹⁰² K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, *Policyjne siły...*, op. cit., s. 74.

¹⁰³ Tamże, s. 74.

¹⁰⁴ Tamże, s. 74.

¹⁰⁵ Tamże, s. 75.

¹⁰⁶ W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje ...*, op. cit., s. 47.

Zwrócono również uwagę na ich rozbudowanie, specjalistyczne wykształcenie i wyposażenie. Największy, czternasty zespół minersko – pirotechniczny Policji funkcjonuje w ramach struktur Wydziału Realizacyjnego Komendy Stołecznej Policji.

Od 2005 roku w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie funkcjonuje etatowy Zespół Minersko – Pirotechniczny, którego podstawowym zadaniem jest szkolenie nie tylko funkcjonariuszy Policji, ale również Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jednostki wojskowej GROM, Żandarmerii Wojskowej, Państwowej Straży Pożarnej.¹⁰⁷

W historii *antyterrorystów* dwie daty należy wyszczególnić. Pierwsza to 24 kwietnia 1996 roku, gdzie w wyniku wybuchu bomby – pułapki na stacji benzynowej w Warszawie zginął policjant. Dopiero po tym wydarzeniu wprowadzono na wyposażenie pododdziałów nowoczesne roboty pirotechniczne. Druga data to 6 marca 2003 roku, kiedy to w podwarszawskiej Magdalence podczas szturmów policjantów pododdziałów antyterrorystycznych na budynek, w którym ukrywali się groźni przestępcy, zginęło dwóch funkcjonariuszy, a siedemnastu zostało rannych. W budynku zginęli również przestępcy, którzy byli zamieszani w zabójstwo policjanta.¹⁰⁸

Struktura Samodzielnych Pododdziałów Policji, jaka obowiązuje obecnie przeszła wiele zmian. Od samego początku – czyli od powołania w 1976 roku, pomimo zmieniających się ustrojów, opcji politycznych, stale dostrzegano celowość umiejscowienia tego typu jednostek w strukturach Policji.

3.3. Rola oddziałów antyterrorystycznych w strukturach Policji i państwa

Policja to według ustawy umundurowana, uzbrojona formacja, która ma służyć społeczeństwu. Przeznaczona jest do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz porządku publicznego.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ Tamże, s. 47.

¹⁰⁸ P. Ostaszewski, *Pasjonaci ...*, op. cit., s. 33.

¹⁰⁹ Ustawa o Policji z 6 kwietnia 1990 roku, art. 1, ust. 1.

Formacja ta jest istotnym narzędziem państwa, które służy do przeciwdziałania występowaniu wszelkich form zagrożeń, jak również do prawidłowego reagowania na już zaistniałe.¹¹⁰

Zgodnie z ustawą, do podstawowych zadań tej służby należą:

- ochrona życia i zdrowia ludzi, mienia przed zamachami, które naruszają te dobra,
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- wykrywanie przestępstw oraz ściganie ich sprawców.¹¹¹

Policja odgrywa także ważną rolę w reagowaniu na zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Została jej powierzona wiodąca rola w zakresie fizycznego zwalczania terroryzmu, działań minersko-pirotechnicznych oraz prowadzenia negocjacji. Jest to służba, która odpowiedzialna jest również za zabezpieczanie imprez masowych, edukację społeczeństwa na rzecz przeciwdziałania przestępczości.¹¹²

W *Ustawie o Policji* został przedstawiony podział tej organizacji, mający na względzie jej sprawne działanie. Wyróżnia się służby:

- kryminalną – w skład której wchodzi: służba kryminalna, dochodzeniowo – śledcza oraz techniki kryminalistycznej i operacyjnej,
- ruchu drogowego,
- prewencji,
- pododdziały antyterrorystyczne,
- specjalistyczne: wodne, kolejowe i lotnicze.¹¹³

Przeciwdziałanie i zwalczanie terroryzmu wynika z ustawowych zadań Policji. Ponadto została jej przydzielona rola dowodzenia na miejscu zaistnienia incydentu o charakterze terrorystycznym do momentu wszczęcia postępowania przygotowawczego. Jest również odpowiedzialna za zapewnienie sprawnej współpracy z pozostałymi instytucjami, służbami, organami administracji publicznej.¹¹⁴

---

¹¹⁰K. Jałoszyński, *Koncepcja...*, op. cit., s. 137.

¹¹¹W. Zubrzycki, *Oddział antyterrorystyczny Policji w zwalczaniu terroryzmu*, AON, Warszawa 2011, s. 65.

¹¹²Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015 – 2019, Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014, s. 20.

¹¹³K. Jałoszyński, *Koncepcja...*, op. cit., s. 144.

¹¹⁴Narodowy Program Antyterrorystyczny, op. cit., s. 28.

Do głównych zadań Policji realizowanych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym należą:

- prowadzenie działań kontrterrorystycznych, które podejmowane są w celu zredukowania bezpośredniego zagrożenia ze strony sprawców tego zdarzenia,
- zapewnienie bezpiecznej realizacji dalszych czynności na miejscu zdarzenia, jak n. p. fizyczne zwalczanie terroryzmu, prowadzenie negocjacji, działań minersko-pirotechnicznych,
- zabezpieczenie miejsca zdarzenia, czyli uniemożliwienie dostępu osobom nieuprawnionym do miejsca incydentu oraz obszaru do niego przylegającego, zapobieganiu zniszczenia, uszkodzenia lub utraty śladów oraz dowodów, neutralizacji zagrożeń technicznych,
- prowadzenie czynności nieprocesowych, podejmowanych w trybie jawnym oraz niejawnym w celu uzyskania jak największej liczby informacji o przestępstwie, jego sprawcach.¹¹⁵

W Polsce do określenia takich formacji używa się sformułowania *antyterrorystyczne*. Natomiast w państwach Europy Zachodniej, o takich jednostkach mówi się *kontrterrorystyczne*, ze względu na realizację przez nie zadań w walce z terroryzmem typowo ofensywnych. Ze względu na powszechność stosowania nazwy *jednostki antyterrorystyczne* zostało przyjęte, że terminem tym określa się formacje odpowiedzialne za przeprowadzanie działań bojowych przeciwko terrorystom, jak również przestępcom stosującym metody terrorystyczne.

Tworzenie takich formacji podporządkowane jest schematowi przedstawionemu na rysunku poniżej. Ważne jest by sprecyzować cel, określić zadania, metody szkolenia, taktyki działania oraz środki walki, w które powinna być wyposażona jednostka antyterrorystyczna.¹¹⁶

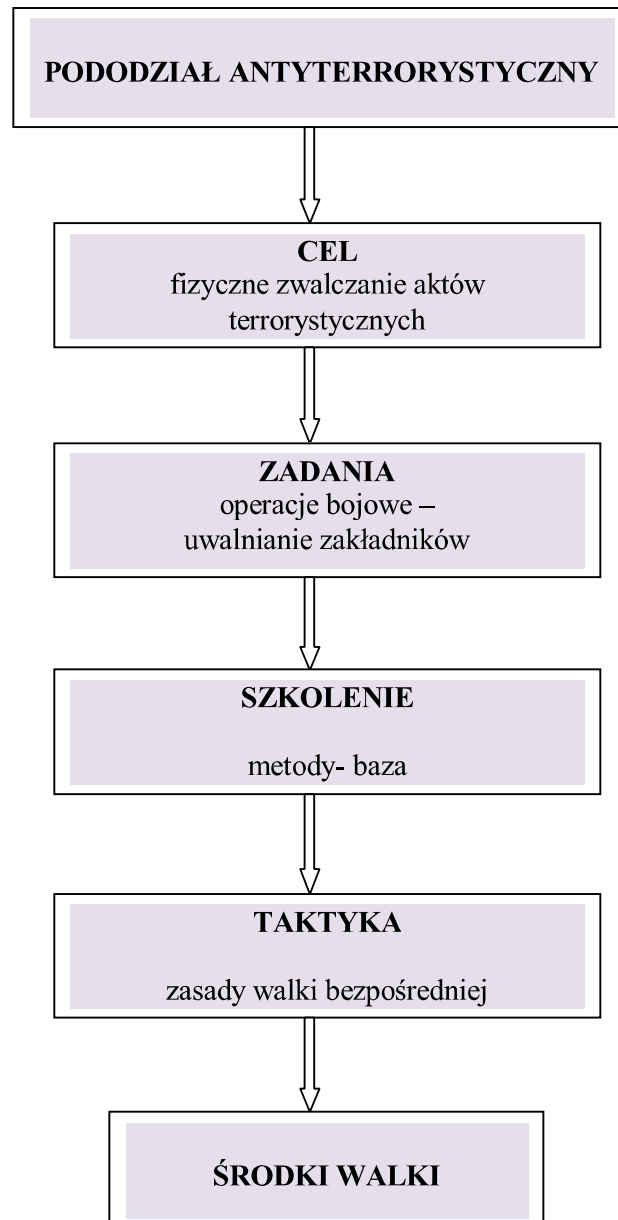
¹¹⁵ Tamże, s. 28.

¹¹⁶ K. Jałoszyński, *Koncepcja...*, op. cit., s. 150.

Rysunek nr 8

Schemat tworzenia pododdziału antyterrorystycznego

Źródło: *K.Jałoszyński, Koncepcja współczesnych działań antyterrorystycznych, AON, Warszawa 2003, s. 151.*

Policja będąc formacją, która stanowi istotny element w krajowym systemie rozpoznawania, przeciwdziałania oraz reagowania na przestępstwa mające charakter terrorystyczny, została podzielona na jednostki organizacyjne obejmujące swoim zakresem działania wymienione poniżej.

Fizycznym zwalczaniem terroryzmu, przeciwdziałaniem zagrożeniom terrorystycznym, organizowaniem, koordynowaniem oraz nadzorowaniem działań, w tym również negocjacjami policyjnymi zajmuje się Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji.¹¹⁷

Rysunek nr 9

Emblemat Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-operacji-antyter> (data odczytu 14.05.2016)

W skład Biura wchodzi:

- kierownictwo (dyrektor Biura, zastępca dyrektora Biura),
- Wydział Bojowy I,
- Wydział Bojowy II,
- Wydział Szkoleniowo-Bojowy,
- Wydział Wsparcia Operacyjnego,
- Wydział Wsparcia Technicznego,

---

¹¹⁷<http://www.antyterroryzm.gov.pl/CAT/antyterroryzm/instytucje-i-sluzby/policja/553,Policja.html>(data odczytu 09.03.2016)

- Zespół Koordynacji Krajowej i Międzynarodowej,
- Jednoosobowe Stanowisko do spraw Opiniodawczo- Doradczych.¹¹⁸

Do zadań wydziałów bojowych należy:

- wykonywanie działań bojowych oraz wsparcia bojowego w sytuacjach o charakterze terrorystycznym,
- wspieranie jednostek organizacyjnych Policji oraz komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji w działaniach, które wymagają użycia sił i środków właściwych dla biura,
- udział w działaniach ratowniczych, w sytuacjach zagrożenia zdrowia albo życia ludzi,
- organizowanie oraz prowadzenie szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy Biura,

Wydział Szkoleniowo – Bojowy odpowiedzialny jest poza tym za rekrutację kandydatów – policjantów do służby w pionie bojowym, a także ich odpowiednie wyszkolenie.¹¹⁹ Funkcjonariusze Wydziału Wsparcia Operacyjnego organizują działania Biura, opracowują zakresy działalności Biura, prowadzą negocjacje policyjne, rozpoznania obiektów, obserwacje przy wykorzystaniu specjalistycznego sprzętu, prowadzą obsługę kancelaryjną oraz kadrową biura, doskonalenie zawodowe.

Wydział Wsparcia Technicznego zajmuje się między innymi gospodarką materiałowo – techniczną, zabezpieczeniem i ochroną budynków Biura, doskonaleniem zawodowym policjantów Biura, udziałem w działaniach prowadzonych przez Biuro.

W Zespole Koordynacji Krajowej i Międzynarodowej policjanci zajmują się pracami legislacyjnymi, koordynowaniem oraz nadzorem merytorycznym, jak również analizowaniem przebiegu działań tak bojowych, jak i minersko – pirotechnicznych. Do ich zadań należy również koordynacja współpracy międzynarodowej w ramach *platformy ATLAS* (Szerzej współpracę międzynarodową opisano w podrozdziale 4.4. Współpraca międzynarodowa oraz ćwiczenia jednostek antyterrorystycznych Policji), opracowywaniem oraz wdrażaniem algorytmów postępowania jednostek antyterrorystycznych. Ponadto funkcjonariusze Zespołu zajmują się negocjacjami Policji oraz ich koordynacją, analizą tych działań mającą na celu doskonalenie metod ich prowadzenia. Do zadań Zespołu należy również inicjowanie, sprecyzowanie standardów wyposażenia i uzbrojenia oraz metod i form działania.¹²⁰

¹¹⁸ W. Zubrzycki, Oddział antyterrorystyczny..., op. cit., s. 68.

¹¹⁹ <http://bip.kgp.policja.gov.pl/kgp/struktura-organizacyjn-1/4620,ZADANIA-I-ORGANIZACJA-BIURA-OPERACJI-ANTYTERRORYSTYCZNYCH.html?search=621> (data odczytu 09.03.2016)

¹²⁰ Tamże, (data odczytu 09.03.2016)

W Biurze Operacji Antyterrorystycznych działa również Jednoosobowe Stanowisko do spraw Opiniodawczo – Doradczych, do którego zadań należy głównie analiza stanu prawnego oraz reprezentowanie Biura *na zewnątrz*.¹²¹

Zarządzaniem informacjami dotyczącymi stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, podejmowaniem działań w przypadku wystąpienia poważnych zagrożeń (w tym zagrożeń o charakterze terrorystycznym), nadzorem nad zabezpieczeniem obiektów infrastruktury krytycznej, zabezpieczaniem imprez masowych zajmuje się Główny Sztab Policji Komendy Głównej Policji. Do zakresu obowiązków sztabu należy również opracowywanie procedur w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej.¹²²

Do zadań Sztabu należy również zarządzanie działaniem jednostek Policji o zasięgu krajowym, koordynowanie ich zadań w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa, dowodzenie flotą powietrzną, której część pozostaje w dyspozycji Komendanta Głównego Policji.¹²³

Funkcjonariusze Głównego Sztabu Policji zajmują się również zapewnieniem funkcjonowania Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego Policji, Centrum Zarządzania Kryzysowego Komendanta Głównego Policji, Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji, Stacji Szyfrów Komendanta Głównego Policji. Natomiast w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz wojny również Zespołu Kierowania Militaryzacją Policji.¹²⁴

---

¹²¹ Tamże, (data odczytu 09.03.2016)

¹²² <http://www.policja.pl/pol/kgp/glowny-sztab-policji> (data odczytu 09.03.2016)

¹²³ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 53.

¹²⁴ K. Lis, Działalność Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji w 2013 r. oraz perspektywy na rok 2014, „Kwartalnik Policyjny”, 2014, nr 1, 33-34.

Rysunek nr 10

Emblemat Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji

Źródło: <http://cbsp.policja.pl/cbs/o-cbsp/historia/120311,Historia-CBSP.html> (data odczytu 14.05.2016)

Natomiast do zadań Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji należy:

- koordynowanie działań w zakresie rozpoznawania zagrożeń eksternistycznych i terrorystycznych,
- planowanie i koordynowanie działań w sprawach zorganizowanych grup przestępczych,
- organizowanie współpracy z innymi jednostkami Policji oraz współpracy międzynarodowej,
- zwalczanie przestępczości zorganizowanej związanej z atakami terrorystycznymi oraz o charakterze transgranicznym, narkotykowym, kryminalnym i ekonomicznym,
- prowadzenie operacji specjalnych.¹²⁵

W składzie Biura należy wyróżnić Wydział do Zwalczania Aktów Terroru, który skupia najlepszych ekspertów do tzw. *śledztwa powybuchowego*. Zaplecze Wydziału stanowi unikalny w skali kraju sprzęt specjalistyczny. Pracownicy tej komórki prowadzą specjalistyczną bazę danych zawierającą informacje dotyczące używanych urządzeń oraz materiałów wybuchowych.¹²⁶

¹²⁵<http://cbsp.policja.pl/cbs/o-cbsp/podstawowe-zadania/9889,Podstawowe-zadania.html>
(data odczytu 09.03.2016)

¹²⁶<http://www.antyterrorizm.gov.pl/CAT/antyterrorizm> (data odczytu 09.03.2016)

Warto wspomnieć, że edukacja społeczna na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom o charakterze terrorystycznym należy do zakresu działania funkcjonariuszy służby prewencyjnej komend wojewódzkich policji, jak również Komendy Stołecznej Policji, a także komend miejskich, rejonowych oraz powiatowych Policji. Nadzór nad tymi działaniami sprawuje Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.¹²⁷

W dobie coraz większego zagrożenia terrorystycznego tego typu działanie nie tylko uświadamia i ostrzega społeczeństwo przed możliwością ataku terrorystycznego ale również powoduje odpowiednie zachowanie się ludzi w sytuacji zagrożenia, co pomaga w postępowaniu na miejscu zdarzenia służbom odpowiedzialnym za zapewnienie bezpieczeństwa, w tym jednostkom antyterrorystycznym.

Rysunek nr 11

Emblemat Samodzielnych Pododdziałów Antyterrorystycznych Policji

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/tagi/286,antyterrorysty.html> (data odczytu 14.05.2016)

Decyzję o utworzeniu lub likwidacji samodzielnego pododdziału antyterrorystycznego Policji, przekształceniu jego struktury etatowej i organizacyjnej, jak również wskazanie komend wojewódzkich Policji, przy których mają działać komórki o nazwie: *antyterrorystyczna i minersko - pirotechniczna* oraz określenie ich struktury organizacyjnej oraz zasięgu terytorialnego podejmuje Komendant Główny Policji.¹²⁸

---

¹²⁷Tamże, (data odczytu 09.03.2016)

¹²⁸Zarządzenie 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 roku sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, § 8, ust. 2.

Pododdziały składają się z:

- dowódcy,
- jego zastępcy,
- zespołów bojowych,
- zespołu szkoleniowo – bojowy,
- zespołu wsparcia technicznego,
- zespołu minersko – pirotechniczny.¹²⁹

Ponadto w samodzielnym pododdziale antyterrorystycznym zostały utworzone komórki o nazwie:

- zabezpieczenia medycznego,
- medyczna
- ambulatorium.¹³⁰

Głównym zadaniem pododdziałów jest przeciwdziałanie aktom terroru, likwidowanie sytuacji, które powodują zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli. Do zadań pododdziałów antyterrorystycznych Policji należy również:

- fizyczne zwalczanie terroryzmu poprzez prowadzenie działań tak rozpoznawczych, jak i bojowych przy wykorzystaniu taktyki antyterrorystycznej, które mają za cel likwidowanie zamachów terrorystycznych oraz przeciwdziałanie im,
- prowadzenie działań minersko – pirotechnicznych,
- wykonywanie innych działań przy użyciu specjalistycznych sił oraz środków lub przy wykorzystaniu specjalnej taktyki działania,¹³¹ jak n. p. zatrzymanie szczególnie niebezpiecznych przestępców, prowadzenie poszukiwań ludzi pod wodą, poszukiwanie przedmiotów pochodzących z przestępstwa, zabezpieczenie ważnych uroczystości, ochrona ważnych osobistości, udział w działaniach ratowniczych podczas katastrof i klęsk żywiołowych.¹³²

---

¹²⁹ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 46.

¹³⁰ Zarządzenie 1040 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 roku, op. cit., § 21, ust 11.

¹³¹ Zarządzenie 1040 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 roku, op. cit., § 36.

¹³² K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, Policyjne siły..., op. cit., s. 328.

W ramach antyterrorystycznych struktur Policji funkcjonuje czternaście zespołów minersko – pirotechnicznych, których działania polegają na:

- czynnościach zmierzających do zlokalizowania, rozpoznania oraz unieszkodliwienia, usunięcia i zniszczenia urządzeń lub materiałów wybuchowych
- prewencyjnym oddziaływaniu w celu przeciwdziałania możliwości podkładania tego typu materiałów i urządzeń.¹³³

Dziewięć z zespołów funkcjonuje jako samodzielne pododdziały antyterrorystyczne w Białymstoku, Gdańsku, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i Wrocławiu. Trzy z nich działają w sekcjach antyterrorystycznych, które podległe są komendantom wojewódzkim Policji w Lublinie, Olsztynie i Bydgoszczy. Największy - czternasty zespół minersko – pirotechniczny w ramach struktur Policji działa w Wydziale Realizacyjnym Komendy Stołecznej Policji.

Sekcje i zespoły minersko – pirotechniczne wykonują więc wszystkie czynności dotyczące lokalizacji oraz neutralizacji urządzeń, materiałów wybuchowych. Policjant – miner – pirotechnik wzywany jest na miejsce w przypadku zlokalizowania przedmiotów niebezpiecznych, co odpowiada światowym standardom w tym zakresie.¹³⁴

Pododdziały lokalne (sekcje) antyterrorystyczne wykonują swoje zadania na obszarze podległym terytorialnie właściwej komendzie wojewódzkiej Policji. Jeżeli środki i siły pododdziałów oraz sekcji antyterrorystycznych nie są wystarczające, akcje na obszarze naszego kraju koordynuje Biuro Operacji Antyterrorystycznych.¹³⁵

Samodzielne pododdziały antyterrorystyczne Policji podlegają właściwym komendom wojewódzkim Policji, natomiast ich dowódcy komendantom wojewódzkim Policji, podobnie jak sekcje antyterrorystyczne. W uzasadnionych przypadkach, które zostały wskazane na poprzedniej stronie, formacjami tymi może dowodzić Biuro Operacji Antyterrorystycznych.¹³⁶ Decyzję o wprowadzeniu do działań pododdziału antyterrorystycznego podejmuje Komendant Wojewódzki Policji, jeżeli występuje ono na terenie danego województwa. Natomiast decyzję o użyciu pododdziału jako odwodu na terenie całego kraju podejmuje Komendant Główny Policji.¹³⁷

¹³³ W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje...*, op. cit., s. 47.

¹³⁴ K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar...*, op. cit., s. 198.

¹³⁵ W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje .....*, op. cit., s. 54.

¹³⁶ Tamże, s. 52-53.

¹³⁷ Tamże, s. 54.

Proces uruchamiania pododdziału rozpoczyna się od dotarcia do jednostki Policji informacji o zaistniałym incydencie. Bez względu na jej źródło, informacja o konieczności użycia pododdziału antyterrorystycznego poprzez dyżurnych jednostki, a następnie komendantów komisariatu lub powiatowych czy miejskich dociera do Komendanta Wojewódzkiego Policji, który podejmując decyzję o użyciu pododdziału, informuje oficera jednostki specjalnej, a ten uruchamia całą procedurę alarmową.¹³⁸

Na miejsce zdarzenia jako pierwsza przybywa grupa szturmowa, przeznaczona do bezpośredniego działania na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Jej dowódca po ustaleniu stanu faktycznego, przekazuje informację dowódcy operacji.¹³⁹

Akcją policyjną dowodzi komendant powiatowy Policji (właściwy terytorialnie dla miejsca zdarzenia), ewentualnie jego zastępcy lub wyznaczony przez niego policjant, który posiada predyspozycje i doświadczenie w dowodzeniu takimi akcjami.¹⁴⁰ Operacją policyjną może również dowodzić Komendant Główny Policji, czy właściwy komendant wojewódzki, zależy to jednak od zasięgu jaki obejmuje operacja.¹⁴¹

Operacja policyjna jest przeprowadzana na podstawie planu działań dowódcy operacji, jednak w praktyce często dochodzi do sytuacji, która wymusza działania natychmiastowe. Do akcji wchodzi wtedy pododdział antyterrorystyczny. Odbywa się to na podstawie decyzji ustnej komendanta wojewódzkiego lub powiatowego Policji.¹⁴²

Policja jako formacja mundurowa, której struktura jest szczegółowo uporządkowana, podlega ministrowi spraw wewnętrznych, który odpowiedzialny jest za politykę bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, ochrony porządku publicznego. Jest on również przewodniczącym Międzyresortowego Zespołu do spraw Zagrożeń Terrorystycznych.

---

¹³⁸ Tamże, s. 55.

¹³⁹ Zarządzenie nr 213 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego, § 6 i 7.

¹⁴⁰ Tamże, § 6 i 7.

¹⁴¹ Tamże, § 7.

¹⁴² Tamże, § 9.

Minister Spraw Wewnętrznych jest również odpowiedzialny za odpowiednie przygotowanie Policji, stworzenie warunków do właściwego zapobiegania i zwalczania terroryzmu. Swoje ustawowe obowiązki wykonuje także przez tworzenie policyjnych pododdziałów antyterrorystycznych oraz zorganizowanych zespołów policjantów, którzy wyposażeni w odpowiednie umundurowanie i uzbrojenie przeznaczeni są do zwalczania terroryzmu.

Ze względu na ścisłą hierarchię obowiązującą w Policji pododdziały i sekcje antyterrorystyczne wykonują decyzję swoich przełożonych, którzy mając *nad sobą* zwierzchników muszą dostosować się do ich rozkazów oraz procedur obowiązujących w tej formacji.

Ważną przesłanką, która przemawia za koniecznością utrzymania antyterrorystycznych służb w polskiej Policji jest coraz częstsze stosowanie przez przestępców metod działania podobnych do działań terrorystów, n.p. wzięcie zakładników przez terrorystów, czy przez przestępców, z punktu widzenia taktyki działania pododdziału antyterrorystycznego nie różni się niczym.

3.4. Nabór oraz szkolenie policyjnych antyterrorystów

Służba w pododdziałach antyterrorystycznych jest wyjątkowo uciążliwa, tak pod względem fizycznym, jak również psychicznym. Każdy z kandydatów do pełnienia służby w tego typu jednostkach musi mieć świadomość, że będzie uczestniczył w szkoleniach, które niosą ze sobą ryzyko kontuzji. Natomiast zadania, w których będzie brał udział należą do szczególnie niebezpiecznych, grożących trwałym uszczerbkiem na zdrowiu, a nawet śmiercią.¹⁴³

Podstawową rolę przy doborze kandydatów odgrywają ich cechy psychofizyczne, dlatego też w procesie naboru funkcjonariuszy do jednostek antyterrorystycznych stosowane są ostre kryteria. Obecnie odbywa się to na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie trybów i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek Policji.¹⁴⁴

---

¹⁴³ Tamże, s. 68.

¹⁴⁴ K. Jałoszyński, Jednostka kontrterrorystyczna..., op. cit., s. 120.

W rozporządzeniu określone są warunki oraz tryb ustalania zdolności fizycznej oraz psychicznej do służby w takich formacjach.¹⁴⁵

Zgodnie z zapisami rozporządzenia do służby w pododdziałach antyterrorystycznych mogą być przyjęci tylko policjanci w służbie czynnej. Nabór obejmuje dwa etapy. Pierwszy z nich to badania psychologiczne, które są przeprowadzane przez komórki organizacyjne właściwe do badań psychologicznych Komendy Głównej Policji oraz komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji.¹⁴⁶ Badanie psychologiczne polega na wypełnieniu testu psychologicznego, dzięki któremu porównywane są predyspozycje intelektualne i osobowościowe kandydata do służby w jednostce antyterrorystycznej.¹⁴⁷

Drugim etapem naboru jest test sprawności fizycznej przeprowadzany przez komórkę właściwą do spraw antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji.¹⁴⁸ Test sprawności fizycznej odbywa się w ciągu jednego dnia i służy do ustalenia warunków fizycznych badanego, jak również możliwości adaptacyjnych do zwiększonego fizycznego wysiłku.¹⁴⁹ Do predyspozycji fizycznych zaliczona została umiejętność pływania oraz odpowiedni stopień cech motorycznych, czyli wytrzymałość, szybkość, siła, koordynacja ruchowa, zwinność.

Test sprawności fizycznej zostaje przeprowadzony w następującej kolejności:

- skok w dal z miejsca,
- bieg zwinnościowy oraz bieg (w ciągu 12 minut),
- wyciskanie sztangi w leżeniu na ławeczce,
- uginanie ramion w zwisie na drążku (podciąganie na drążku) oraz uginanie ramion w podporze, na poręczach,
- siady z leżenia (w ciągu 1 minuty),
- pływanie na dystansie - 50 metrów.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ Tamże, s.120.

¹⁴⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej policjantów do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek Policji, § 7, ust. 1.

¹⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie trybu i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej policjantów do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek, § 10, ust. 1.

¹⁴⁸ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2011 roku, § 7, ust. 1.

¹⁴⁹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2007 roku, § 11, ust. 2.

¹⁵⁰ Tamże, § 11, ust. 3.

Warunkiem zaliczenia testu przez kandydata jest uzyskanie wyników, które umożliwiają spełnienie minimalnych kryteriów naboru. Policjant, który ma pełnić służbę w komórkach bojowych powinien otrzymać przynajmniej 3 punkty w każdej z wymienionych powyżej prób. Kryteria oceny sprawności fizycznej zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

Kryteria oceny testu sprawności fizycznej kandydatów do służby lub pełniących już służbę w jednostkach i komórkach organizacyjnych właściwych w sprawach antyterrorystycznych, jak również w komórkach realizacyjnych Komendy Stołecznej Policji i komend wojewódzkich Policji

Punkty	Skok z dal z miejsca (m)	Bieg zwinnościowy (sekunda)	Wyciskanie sztangi leżąc na ławeczce (ciężar równy masie ciała)	Uginanie ramion w zwisie na drążku (podciąganie na drążku)
10	3,00	11,7	12	30
9	2,94	11,9	11	28
8	2,88	12,1	10	26
7	2,78	12,3	9	24
6	2,70	12,5	8	22
5	2,62	12,7	7	20
4	2,54	12,9	6	18
3	2,46	13,1	5	16
2	2,38	13,3	4	14
1	2,30	13,5	3	12
Punkty	Uginanie ramion w podporze na poręczach (liczba powtórzeń)	Siady z leżenia w ciągu 1 min (liczba powtórzeń)	Bieg 12 min (m)	Pływanie na dystansie 50 m (sekunda)
10	33	64	3.100	32
9	31	62	3.050	33
8	29	60	3.000	34
7	27	59	2.950	35
6	25	57	2.900	37
5	23	56	2.850	38
4	21	54	2.800	40
3	19	53	2.750	42
2	17	51	2.700	43
1	15	50	2.650	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie trybu i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej policjantów do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek, załącznik nr 2.

Policjanci, którzy przeszli pozytywnie całą procedurę kwalifikacyjną kierowani są do właściwej terytorialnie komisji lekarskiej, której zadaniem jest wydanie orzeczenia o zdolności do służby w pododdziale antyterrorystycznym Policji.¹⁵¹ Funkcjonariusze decydujący się na służbę w tych strukturach po przejściu badań udają się do jednostek, do których zostali skierowani.

Do służby w Biurze Operacji Antyterrorystycznych mogą starać się policjanci w służbie stałej, czyli posiadający trzyletni staż służby, posiadający predyspozycje do pracy w formacjach antyterrorystycznych, a także umiejętność pracy w zespole.

Postępowanie kwalifikacyjne składa się z kilku etapów:

- I etap to złożenie karty ewidencyjnej oraz *curriculum vitae*. Jest to pierwsza selekcja, podczas której komisja sprawdza czy kandydat spełnia wymagania formalne,
- II etap to rozmowa kwalifikacyjna mająca ocenić, czy kandydat posiada odpowiednie doświadczenie oraz motywację i predyspozycje do pracy w biurze,
- III etap obejmuje badania psychologiczne,
- IV etap to testy sprawności fizycznej.

Na wniosek dyrektora Biura Operacji Antyterrorystycznych może być również przeprowadzone badanie psychofizjologiczne, czyli test na *wykrywaczu kłamstw*. Na koniec procedury kwalifikacyjnej kandydat przechodzi dodatkowe badania lekarskie.

Przejęcie wszystkich etapów nie gwarantuje przyjęcia do służby w biurze. Rozstrzyga o tym dyrektor biura po analizie materiałów z postępowania kwalifikacyjnego.¹⁵²

Podjmując służbę w antyterrorystycznych pododdziałach Policji funkcjonariusze decydują się na długotrwały, żmudny i często niebezpieczny dla zdrowia, a nawet życia proces szkolenia. Z drugiej strony odpowiednie przygotowanie policjantów do wykonywania specjalistycznych zadań wymaga specjalnych metod szkoleniowych.

Realizowane są one na podstawie *Programu szkolenia i doskonalenia zawodowego etatowych pododdziałów antyterrorystycznych Policji*, który został zatwierdzony przez Komendanta Głównego Policji w Decyzji nr 86 z dnia 7 lipca 1995 roku.¹⁵³

---

¹⁵¹ W. Zubrzycki, Pododdział ..., op. cit., s. 17.

¹⁵² A. Kowalczyk, Dobór do BOA, „Policja 997” 2014, nr 8, 20-211.

¹⁵³ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s.69.

W programie położono szczególny nacisk na szkolenie praktyczne, które ma być poprzedzone wykładami, pokazami, symulacjami. Szkolenie ma mieć charakter użyteczny, przez co funkcjonariusze nabeżdą umiejętności posługiwania się bronią, taktyki antyterrorystycznej oraz innych umiejętności w zakresie działań na urządzeniach wybuchowych, odblokowywania obiektów, uwalniania zakładników, zatrzymywania groźnych przestępców, uwalniania uprowadzonych statków, samolotów i innych środków transportu.¹⁵⁴

Funkcjonariusze pododdziałów antyterrorystycznych biorą udział w szkoleniach prowadzonych centralnie, jak n.p. w kursie specjalistycznym dla policjantów, którzy realizują zatrzymanie niebezpiecznych przestępców. Kurs ten prowadzony jest w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

Ponadto policjanci z omawianych jednostek biorą udział w szkoleniach lokalnych, czyli zgrupowaniach o charakterze specjalistycznym n.p. wysokogórskich, płetwonurkowych, spadochronowych oraz zgrupowaniach kondycyjno – wytrzymałościowych, narciarskich.¹⁵⁵

Jednak podstawową formą szkolenia są zajęcia odbywające się podczas codziennej służby. Praca w pododdziale antyterrorystycznym nie polega na biernym czekaniu. Zachowując gotowość do podjęcia działań, odbywa się szkolenie.

Każdy z nowoprzyjętych do pododdziału policjantów przychodzi kurs, podczas którego nabywa podstawowe umiejętności. Szkolenie to jest regulowane Decyzją nr 890 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie programu kursu specjalistycznego dla policjantów realizujących zadania dotyczące fizycznego zwalczania terroryzmu w zakresie podstawowym.¹⁵⁶

Najbardziej narażone na niebezpieczeństwo są komórki szturmowe, które w sposób bezpośredni zwalczają terroryzm, bandytyzm w drodze fizycznego kontaktu z przestępcami. Cykl szkolenia tych formacji przeprowadzany jest w sposób indywidualny.¹⁵⁷

Należy do niego szkolenie taktyczne, które jest głównym elementem szkoleniowym i ma na celu przygotowanie policjantów do działania w zespole oraz nabycie umiejętności wykorzystania wiedzy w przeprowadzanych działaniach.¹⁵⁸

---

¹⁵⁴ Tamże, s. 70.

¹⁵⁵ W. Zubrzycki, Pododdziały ..., op. cit., s. 22.

¹⁵⁶ Dziennik Urzędowy nr 23 KGP z 21 grudnia 2007 roku, poz. 201.

¹⁵⁷ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s.71.

¹⁵⁸ Tamże, s.71

Szkolenie to ma również na celu wypracowanie u funkcjonariuszy nawyku stałego podnoszenia kwalifikacji oraz utrzymania stałej dyspozycyjności, umiejętności podejmowania uzasadnionego ryzyka, a nawet nieszablonowego postępowania. Dlatego też każdy z policjantów musi posiadać wiedzę z zakresu:

- planowania operacji,
- procesu szturmowania,
- ewakuacji,
- organizacji oraz przemieszczania się zespołu szturmowego,
- szturm na obiekty, środki lokomocji,
- stosowania środków pozoracji (n.p. świece dymne), chemicznych środków obezwładniających,
- stosowanie znaków i sygnałów,
- ochrona VIP.¹⁵⁹

Z wyszkoleniem taktycznym nierozdzielne jest szkolenie strzeleckie. Posługiwanie się bronią palną ma podstawowe znaczenie dla skuteczności działań taktycznych. Szkolenie strzeleckie doskonalą się w czterech blokach:

- strzelanie w sytuacjach trudnych (duże odległości, małe cele, strzelanie w maskach przeciwgazowych, w trudnym terenie, w warunkach złej widoczności),
- używanie broni w warunkach nietypowych (n.p. przez policjanta, który odniósł rany),
- strzelanie dynamiczne (w warunkach zmęczenia, n. p. po wysiłku fizycznym),
- strzelanie sytuacyjne (w warunkach zbliżonych do realnych sytuacji bojowych).¹⁶⁰

Ponadto policjanci podczas szkolenia strzeleckiego poznają teoretyczne wiadomości oraz przepisy dotyczące bezpiecznego użycia broni i posługiwania się nią w różnych sytuacjach.

Szkolenie strzeleckie prowadzone w pododdziałach antyterrorystycznych różni się od szkolenia ogólnopolicyjnego. Szczególny nacisk kładzie się w nim na skuteczność, szybkość, siłę ognia oraz techniki i warunki w jakich odbywa się szkolenie. Jego istotą jest wypracowanie szybkiego i precyzyjnego wykonywania czynności, jak również skuteczne rażenie celu przy maksymalnym bezpieczeństwie strzelającego.¹⁶¹

---

¹⁵⁹ Tamże, s. 72.

¹⁶⁰ W. Zubrzycki, Pododdziały ..., op. cit., s. 26-31.

¹⁶¹ Tamże, s. 28-29.

Ilustracja nr 1

Policjanci formacji antyterrorystycznych podczas szkolenia strzeleckiego

Źródło: <http://www.antyterroryzm.gov.pl/CAT/antyterroryzm/institucje-i-szluby/policja/biuro-operacji-antyter/578,Biuro-Operacji-Antyterrorystycznych.html> (data odczytu 18.03.2016)

Podstawowym warunkiem przydatności funkcjonariusza do pełnienia służby w pododdziałach antyterrorystycznych jest jego sprawność fizyczna. Szkolenie fizyczne ma za zadanie zapewnić wszechstronny rozwój fizyczny i kondycję przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na takie cechy jak opanowanie, zdecydowanie, wytrwałość, odwaga.

Ogólne przygotowanie odbywa się przy zastosowaniu takich dyscyplin, jak atletyka terenowa, trening siłowy, zespołowe gry sportowe, pływanie. Prowadzone są również obozy kondycyjne, zajęcia specjalistyczne w terenie. Ponadto organizowane są specjalistyczne kursy nauki technik walki pod kierunkiem wykwalifikowanej kadry instruktorów, w skład której wchodzi wykładowcy uczelni wyższych, byli zawodnicy. Policjanci pododdziałów przechodzą również podstawowe szkolenie wysokościowe. Składają się na to wspinaczki, zjazdy, podchodzenie z użyciem przyrządów alpinistycznych, jak również wykorzystanie poznanych technik z uwzględnieniem dachów, balkonów, okien. W szkoleniu wysokościowym wykorzystuje się również śmigłowce, gdzie szczególny nacisk kładzie się na umiejętność desantowania się ze śmigłowca (skoki spadochronowe).¹⁶²

---

¹⁶²Tamże, s. 33.

Oddzielnego szkolenia oraz precyzyjnego doboru kandydatów wymagają szkolenia dla strzelca wyborowego oraz minersko – pirotechniczne. Celem szkolenia strzelca wyborowego jest szybkie i skuteczne eliminowanie celu, który może znajdować się nietypowych sytuacjach, w różnych odległościach, prowadzenie obserwacji, wyszukiwanie celów. Umiejętności te są niezbędne w przypadku eliminacji szczególnie niebezpiecznych przestępców, terrorystów, którzy często biorą zakładników w celu własnej ochrony.¹⁶³

Szkolenie zespołów minersko – pirotechniczne jest ważnym tematem ze względu na coraz częstsze stosowanie bomb i różnego rodzaju materiałów wybuchowych nie tylko przez terrorystów ale również przez przestępców i grupy przestępcze. Ponadto materiały wybuchowe są stosowane przy tzw. wejściach siłowych oraz w celu odwrócenia uwagi terrorystów.¹⁶⁴

Ilustracja nr 2

Antyterroryści podczas szkolenia wysokościowego

Źródło: <http://www.antyterrorizm.gov.pl/CAT/antyterrorizm/institucje-i-sluzby/policja/biuro-operacji-antyter/578,Biuro-Operacji-Antyterrorystycznych.html> (data odczytu 18.03.2016)

---

¹⁶³ Tamże, s. 34-41.

¹⁶⁴ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s.78.

Poziom wykszolenia policjantów pododdziałów antyterrorystycznych jest kontrolowany na bieżąco. Kontrola odbywa się podczas zajęć z instruktorami oraz w czasie terminowej weryfikacji ale przede wszystkim podczas sprawdzianów okresowych (fizycznych i strzeleckich), które odbywają się corocznie. Największe wymagania stawia się oddziałom szturmowym, ze względu na ich kluczowe znaczenie w hierarchii.¹⁶⁵

Nacisk, jaki kładzie się na szkolenie funkcjonariuszy formacji antyterrorystycznych Policji jest bardzo duży, jednak trzeba pamiętać, że stopień przygotowania ich w czasie przeprowadzanych akcji przekłada się na bezpieczeństwo samych policjantów, jak również zakładników i osób, które bezpośrednio lub pośrednio są w nią zaangażowane. Co prawda pojawiają się głosy o bardzo drogim systemie szkolenia tych formacji, których umiejętności nie są wykorzystywane podczas codziennej służby, a tylko w określonych sytuacjach. Jednak trzeba brać pod uwagę, że tego typu jednostki są w każdym państwie, a niezagwarantowanie odpowiedniego przygotowania może spowodować dużo większe zagrożenie dla bezpieczeństwa samych funkcjonariuszy oraz obywateli.

3.5. Wyposażenie i uzbrojenie antyterrorystycznych pododdziałów Policji

Przeznaczenie oraz specyficzne elementy taktyki policyjnych antyterrorystów wymagają wyposażenia ich w niestandardowe i specjalistyczne urządzenia oraz odpowiednio dobrane uzbrojenie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie uzbrojenia Policji jednostki policyjne posiadają na stanie:

- broń palną (pistolety, rewolwery, pistolety maszynowe, granatniki, karabiny, karabinki, karabiny maszynowe),
- przedmioty, które są przeznaczone do miotania wodnych oraz chemicznych środków obezwładniających (pistolety i rewolwery gazowe, miotacze wody, miotacze gazu, wyrzutnie granatów i pocisków łzawiących),
- wyrzutnie pocisków: ogłuszających, gumowych, olśniewających i śrutowych, wyrzutnie siatek obezwładniających,
- przedmioty do odstrzeliwania amunicji sygnałowej i alarmowej,¹⁶⁶

---

¹⁶⁵ Tamże, s. 78.

¹⁶⁶ Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie uzbrojenia Policji, § 1, ust. 1.

- noże wojskowe, spadochronowe i nurka, szturmowe,
- pałki służbowe zwykłe, teleskopowe, wielofunkcyjne, szturmowe i obezwładniające,
- amunicja do broni palnej, pociski do wyrzutni,
- granaty oraz materiały wybuchowe,
- środki chemiczne,
- urządzenia techniczne (paralizatory elektryczne, kajdanki szczękowe, kajdanki jednorazowe oraz kajdanki zespolone przeznaczone do zakładania na ręce oraz nogi),
- prowadnice,
- kaftany bezpieczeństwa,
- pasy i siatki obezwładniające,
- kolczatki drogowe i inne przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu.¹⁶⁷

Niemal wszystkie z wyżej wymienionych elementów uzbrojenia posiadają na stanie pododdziały antyterrorystyczne. Jednak szczególnego znaczenia nabiera jakość wyposażenia ich w broń palną. W arsenale tych formacji można odnaleźć:

- 9 mm pistolet Glock-17, 9 mm pistolet Glock-17 T FX, 9 mm pistolet Glock-19,
- 9 mm pistolet P-99/FB WALTHER,¹⁶⁸
- 9 mm pistolet maszynowy UZI SMG, 9 mm pistolet maszynowy MINI UZI, 9 mm pistolet maszynowy PM-98 Glauberyt, 9 mm pistolet maszynowy MP-5 (w tym również wersja do cichego strzelania – SD), - 5,56 mm karabinek G-36,
- 7,62 mm karabinek automatyczny Kałasznikowa AKMS,
- 7,62 mm karabin wyborowy AKMS, 7,62 mm karabin wyborowy SWD, 7,62 mm karabin wyborowy Sako TRG-21, 7,62 mm karabin wyborowy Mannlicher, karabin maszynowy 7,62 mm PKMN,
- granatnik 7,62 mm kbk AK wz. 74 PALLAD, 44 mm granatnik HK – 69,
- ręczna wyrzutnia granatów łzawiących RWGŁ-3.
- kaliber 12 strzelba gładko lufowa MOSS - BERG,
- 26 mm pistolet sygnałowy PS.¹⁶⁹

---

¹⁶⁷ Tamże, § 1, ust. 1.

¹⁶⁸ W. Zubrzycki, Oddział antyterrorystyczny ..., op. cit., s. 89.

¹⁶⁹ Tamże, s. 89.

Każdego z policjantów, w tym również funkcjonariuszy pododdziałów antyterrorystycznych obowiązują przepisy zawarte w Zarządzeniu nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów.

Każdy z policjantów, który uzyskał podstawowe kwalifikacje zawodowe otrzymuje na stan broń palną.¹⁷⁰ Policjantów obowiązują poniższe zasady :

- zachowanie szczególnych środki ostrożności, by broń nie dostała się do nieuprawnionych osób,
- przestrzeganie zasad przechowywania broni palnej,
- noszenie broni palnej bez wprowadzenia naboju do komory naboju oraz zabezpieczoną, jeżeli konstrukcja broni na to pozwala,
- systematyczne czyszczenie, konserwacja broni palnej. W przypadku stwierdzenia jej uszkodzenia niezwłocznie powiadomić o tym bezpośredniego przełożonego w celu dokonania naprawy lub wymiany.¹⁷¹

Policjant może nosić broń z wprowadzonym nabojem do komory naboju tylko wtedy, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, które uzasadniają takie postępowanie, oczywiście przy zachowaniu szczególnych warunków bezpieczeństwa.¹⁷²

Zarządzenie przewiduje również sytuację, w której policjanci mogą nosić broń palną w sposób, który umożliwia jej optymalne wykorzystanie podczas wykonywania zadań. Dotyczy to funkcjonariuszy jednostek i komórek antyterrorystycznych oraz wykonujących czynności operacyjno – rozpoznawcze.¹⁷³

Wyposażenie i uzbrojenie indywidualne policjanta jednostki antyterrorystycznej przedstawione na rysunku numer 12 musi spełniać najwyższe standardy jakościowe, by mogło pozwolić na dobre wykonywanie zadań ale także ma zabezpieczać funkcjonariuszy przed zranieniem lub utratą życia podczas działań. Dlatego też tak wiele (mogłoby wydawać się zbędnego sprzętu) posiada na indywidualnym wyposażeniu uzbrojeniu każdy z antyterrorystów.

---

¹⁷⁰ Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów, § 3, ust. 1.

¹⁷¹ Tamże, § 10, ust. 1.

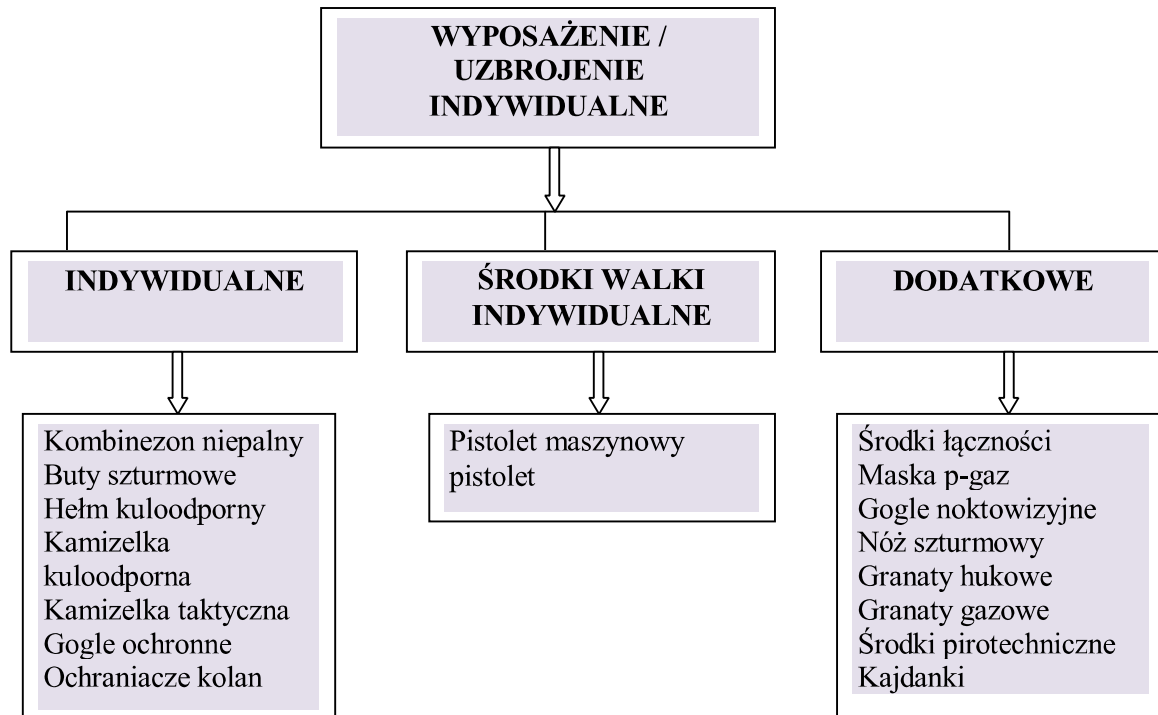
¹⁷² Tamże, § 10, ust. 2.

¹⁷³ Tamże, § 9, ust. 3.

Rysunek nr 12

Wyposażenie oraz uzbrojenie indywidualne policjanta jednostki antyterrorystycznej

Źródło: K. Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*, WSPol, Szczytno 2011, s. 140.

Ilustracja nr 3

Antyterrorystyci w pełnym uzbrojeniu podczas ćwiczeń

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/109826,Cwiczenia-antyterrorystyczne-zakonczone.html> (data odczytu 18.03.2016)

Antyterroryści w codziennej służbie używają mundurów ćwiczebnych oraz szturmowych o właściwościach niepalnych. Ponadto strzelcy wyborowi posiadają na wyposażeniu dodatkowe stroje maskujące używane w zależności od pory roku.¹⁷⁴ Do działań związanych wejściem do budynków pododdziały antyterrorystyczne używają tarcz kuloodpornych oraz taranu.

Specyficzne elementy taktyki tych formacji wymagają również innego specjalistycznego wyposażenia. Szkolenie wysokościowe prowadzone jest przy wykorzystaniu technik i sprzętu ratownictwa górskiego. Trzeba jednak zaznaczyć, że w jednostkach stosowany jest wyłącznie sprzęt dopuszczony przez Komisję Bezpieczeństwa UIAA (*Union International d'Associations d'Alpinisme*) – czyli międzynarodową organizację, która zrzesza związki i kluby alpinistyczne. Musi mieć on także odpowiedni atest. Techniki wysokościowe, jakie stosuje się n. p. przy skokach spadochronach lub opuszczania śmigłowca na linie również wymagają odpowiedniego oprzyrządowania.¹⁷⁵

Podobnie jest w działaniach wodnych. Wykorzystywany jest wtedy sprzęt, który można podzielić na :

- pływający,
- urządzenia zabezpieczenia technicznego,
- sprzęt nurkowy,
- uzupełniający zestaw sprzętu ratownictwa wodnego.

Ponadto w działaniach antyterrorystów używane są łodzie desantowe, motorowe, pontonowe. W celu zabezpieczenia pracy nurków wykorzystuje się przenośne bazy nurkowe na podwoziach ciężarówek.¹⁷⁶

---

¹⁷⁴ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit s. 58.

¹⁷⁵ Tamże, s.64.

¹⁷⁶ W. Zubrzycki, Pododdziały ..., op. cit., s. 72.

Ilustracja nr 4

Policijni antyterrorystyci podczas ćwiczeń na Morzu Bałtyckim

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/72595,Cwiczenia-na-Baltyku.html> (data odczytu 18.03.016)

Odmienne wyposażenie posiadają zespoły minersko – pirotechniczne. Ich sprzęt można podzielić na trzy grupy:

- sprzęt ochrony osobistej (kamizelki oraz kombinezony kuloodporne i odłamkoodporne, hełmy)
- sprzęt do neutralizacji urządzeń wybuchowych, do którego zalicza się zdalnie sterowane roboty, wyrzutnik pirotechniczny do neutralizacji bomb, przenośne aparaty rentgenowskie,
- sprzęt do przewożenia urządzeń wybuchowych (przyczepy pirotechniczne).¹⁷⁸

Pirotechnicy jednak narzekają, że sprzęt, którym dysponują jest albo przestarzały albo nie mogą wybrać sami niezbędnego sprzętu , ponieważ obowiązuje w Policji procedura przetargowa.¹⁷⁹

Nowoczesną przyczepę pirotechniczną *Dynasafe* ze sferycznym, gazoszczelnym pojemnikiem przeciwybuchowym, którym można przewozić do 5 kilogramów materiałów wybuchowych posiadają komórki pirotechniczne tylko w Warszawie i Krakowie.¹⁸⁰

---

¹⁷⁷ W. Zubrzycki, Pododdziały ..., op. cit., s. 72.

¹⁷⁸ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 66.

¹⁷⁹ A. Kowalczyk, Perfekcyjni i opanowani, „Policja 997” 2015, nr 9, s. 12.

¹⁸⁰ Tamże, s. 12.

W roku 2015 warszawscy pirotechnicy wzbogacili się w mobilne centrum operatorów robotów, przekazany im przez Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów, który służy do przewożenia specjalistycznych robotów mobilnych oraz wyposażenia pirotechnicznego.¹⁸¹

Ilustracja nr 5

Policjanci pirotechnicy podczas przygotowania do rozbrajania granatu

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/118581,Policjanci-zabezpieczyli-granat.html>
(data odczytu 18.03.2016)

Czynnikiem bezpośrednio wpływającym na skuteczność przeprowadzanej akcji jest łączność między poszczególnymi funkcjonariuszami. Sprzęt wykorzystywany w ramach tego systemu to radiotelefony UKF oraz urządzenia nadawczo – odbiorcze, które zapewniają łączność bezprzewodową.¹⁸²

Wyposażenie w sprzęt transportowy pododdziałów antyterrorystycznych reguluje Zarządzenie nr 7 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 maja 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania sprzętu transportowego w Policji oraz Zarządzenie nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 roku w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy.

¹⁸¹ A.Kowalczyk, Ambulans pirotechniczny, „Policja 997” 2015, nr 9, 13.

¹⁸² W. Zubrzycki, Pododdziały ..., op. cit., s. 77.

Poniższe tabele, stanowiące załącznik do zarządzenia z 2006 roku przedstawiają normy sprzętu transportowego dla pododdziałów antyterrorystycznych oraz zespołów minersko – pirotechnicznych Policji.

Tabela nr 2

Normy wyposażenia w sprzęt transportowy antyterrorystycznych pododdziałów Policji

I.p.	Rodzaj/Grupa sprzętu	Nazwa sprzętu	SPAP	Sekcja antyterrorystyczna Komendy Wojewódzkiej Policji	Referat Zabezpieczenia Lotniska Komisariatu Policji Centralnego Portu Lotniczego
1	2	3	4	5	6
1	OSOBY	OP	5	2	2
2	OSOBY TERENOWY	OP	4	2	2
		OP-PIES	1	1	1
3	FURGON	OP	4	2	2
		OP- do przewozu wyposażenia	2	2	-
		OP- dla pływonurków	1	1	-
		Ogólnego przeznaczenia	1	1	-
		mikrobus	1	1	-
4	CIEŻAROWY	Terenowy-skrzyniowy	1	-	-
5	SPECJALNY	TO	1	1	-
6	PRZYCZEPA	Do samochodu osobowego terenowego	1	1	-
		Do przewozu łodzi	1	1	-
7	INNY	Wózek holowniczy WPD	1	1	-
8	ŁÓDŹ	Kategorii R-3	1	1	-

Źródło : Zarządzenie nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 roku w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy, tabela nr 3.

Tabela nr 3

Normy wyposażenia w sprzęt transportowy komórek minersko – pirotechnicznych Policji

l.p.	Rodzaj/ Grupa sprzętu	Nazwa sprzętu	Kome- nda Stole- czna Policji	Samodzielny Pododdział Antyterror- ystyczny Policji	Samodzielna Seksja Antyterror- ystyczna Komendy Wojewódz- kiej Policji	Referat Zabezpiec- zenia Lotniska Komisariatu Policji Centralnego Portu Lotniczego
1	2	3	4	5	6	7
1	OSOBOWY TERENOW Y	Opancerzony – do holowania przyczepy	1	1	1	1
		OP-PIES	1	1	1	1
2	FURGON	OP	2	1	1	1
5	SPECJALN Y	AP- z możliwością przewozu robota pirotechniczne go	2	2	2	2
6	PRZYCZEP A	Do przewozu ładunków wybuchowych	2	1	1	1

Źródło : Zarządzenie nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 roku w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy, tabela nr 4.

W tabelach:

- OP oznacza - operacyjny posiadający ukrytą sygnalizację uprzywilejowania w ruchu oraz dodatkowo wyposażony w tablice magnetyczne z napisem POLICJA,
- OP-Pies to operacyjny z przedziałem do przewozu psów służbowych.
- Kat. R-3 – łódź o długości całkowitej kadłuba od 3.9 m do 5.4 m.¹⁸³

¹⁸³Zarządzenie nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 roku w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy, s. 277-278.

Zadania, które wykonują Samodzielne Pododdziały Antyterrorystyczne Policji wymagają ciągłego ich doposażenia w broń oraz sprzęt, który byłby w stanie sprostać zadaniom jakie wykonują. Tym bardziej, że przestępcy, w tym również terroryści dysponują coraz to doskonalszymi technologiami, dlatego też akcesoria antyterrorystów muszą sprostać wyzwaniom, jakie czekają na te formacje.

Niestety *szttywne ramy* obowiązujące w tego typu służbach, które opierają się na strukturach przetargowych, normach wyposażenia nie pozwalają na doposażenie w sprzęt bardziej nowoczesny, którym chcieliby dysponować antyterroryści. Ponadto coroczny skromny budżet na ten cel pozwala tylko na tzw. *podratowanie* wyposażenia tych formacji.

Jednak trzeba zauważyć, że od powstania formacji antyterrorystycznych w Policji, w 1976 roku nastąpił znaczny postęp. Udało się wyodrębnić centralny pododdział antyterrorystyczny – Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji. Przez minione lata udało się wyposażyc antyterrorystów w sprzęt i uzbrojenie, które dorównuje wyposażeniu jednostek w innych krajach. Jednak nigdy nie jest tak, żeby nie mogło być lepiej. Ważnym jest, by dbać o ludzi pracujących w tego typu formacjach, którzy narażają swoje życie i zdrowie służąc państwu i jego obywatelom.

Rozdział 4. Udział policyjnych formacji antyterrorystycznych w wewnętrznych oraz zewnętrznych operacjach

4.1. Zadania antyterrorystycznych pododdziałów Policji w działaniach obronnych

Działania obronne związane są z podstawową kategorią sztuki wojennej – sztuką operacyjną. Jest to najmłodsza dyscyplina sztuki wojennej, która ukształtowała się na przełomie lat dwudziestych oraz trzydziestych XX wieku.

Współcześnie operację definiuje się jako zespół różnych działań sił zbrojnych, jak również specjalnie wydzielonych zgrupowań w celu osiągnięcia celu strategicznego. Działania te są skoordynowane czasowo i przestrzennie. Realizowane są przed starciem zbrojnym, po bitwie oraz w czasie pokoju, wojny i kryzysu. Charakteryzują się dużą liczbą krótkotrwałych starć.¹⁸⁴

Ze względu na złożoność i różnorodność współczesnego pola walki, a także stopień trudności zadań na nim wykonywanych, działanie w ciężkich warunkach atmosferycznych, na trudnym terenie, często w skrytości powoduje, że do tego typu zadań coraz częściej zostają przeznaczone oddziały specjalne innych służb, tym Policji.¹⁸⁵

Decyzję o użyciu pododdziału antyterrorystycznego Policji podejmuje właściwy Komendant Wojewódzki Policji, któremu dany pododdział jest podległy.¹⁸⁸ Natomiast o użyciu Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji decyduje Komendant Główny Policji albo jego upoważniony zastępca.¹⁸⁶

Właściwym w sprawach inicjowania oraz planowania i koordynowania przygotowań obronnych Policji jest Dyrektor Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji. Zadania z tego obszaru realizowane są na czterech poziomach organizacyjnych:

- jednostek Policji szczebla wojewódzkiego (w tym pododdziałów antyterrorystycznych i zespołów minersko – pirotechnicznych),
- szkół policyjnych,

---

¹⁸⁴ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 86.

¹⁸⁵ K. Jałoszyński, Koncepcja współczesnych..., op. cit., s. 150.

¹⁸⁶ Zarządzenie nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie metod i form działania pododdziałów antyterrorystycznych Policji oraz komórek minersko – pirotechnicznych Policji, , § 5, ust. 1.

- komend miejskich, rejonowych, powiatowych,
- Komendy Głównej Policji, w tym Biura Operacji Antyterrorystycznych, jako szczebla centralnego, pełniącego funkcje regulacyjne, doradcze, nadzorczo – kontrolne, standaryzujące w tym zakresie.¹⁸⁷

Ostatnie lata charakteryzuje również aktywność w obszarze legislacyjnym. Realizowano proces nowelizacji aktów prawnych w Policji dotyczących obszaru obronności państwa polskiego i udziału w tym przedsięwzięciu sił policyjnych. Wprowadzono do użytku służbowego dokumenty dotyczące:

- form działania jednostek antyterrorystycznych i komórek minersko – pirotechnicznych w działaniach bojowych(Zarządzenie nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2015 roku),
- przygotowań obronnych w jednostkach Policji, przewidzianych do militaryzacji i wykonywania zadań podczas zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz w czasie wojny (Wytyczne nr Pf-1/2012 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 stycznia 2012 roku),
- instrukcji do realizacji rozwinięcia jednostki Policji przewidzianej do militaryzacji (Decyzja nr Pf-27 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 stycznia 2012 roku),
- powołania w jednostkach Policji zespołów do spraw militaryzacji (Decyzja nr Z-335 Komendanta Głównego Policji z dnia 27 maj 2008 roku).¹⁸⁸

28 listopada 2014 roku zostało podpisane porozumienie między Komendantem Głównym Policji a Dowódcą Generalnym Sił Zbrojnych oraz Dowódcą Operacyjnym Sił Zbrojnych w sprawie szczegółowych zasad, trybu współdziałania podczas realizacji ustawowych zadań.¹⁸⁹

Ponadto w ramach przygotowania programu obronnego Policji zostały uruchomione środki finansowe w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Policji w latach 2013 – 2022.¹⁹⁰

---

¹⁸⁷ S. Ignatowski, Przygotowania obronne Policji, „Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 1, .s 53.

¹⁸⁸ S. Ignatowski, Przygotowania..., „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1, op. cit., .s 60-61.

¹⁸⁹ S. Ignatowski, Przygotowania ..., „Kwartalnik policyjny” 2015, nr 1, op. cit., .s 54.

¹⁹⁰ S. Ignatowski, Przygotowania ..., „Kwartalnik policyjny” 2014, nr 1, op. cit., .s 60.

Pododdziały antyterrorystyczne oraz komórki minersko – pirotechniczne Policji mogą przeprowadzać działania bojowe, czyli zespół czynności, które są realizowane zespołowo przez wyposażonych i uzbrojonych w specjalistyczny sprzęt funkcjonariuszy Policji, którzy posługują się taktyką antyterrorystyczną, specjalną i minersko – pirotechniczną.¹⁹¹

Działania te realizowane są jako:

- działania antyterrorystyczne,
- działania ratunkowe,
- działania realizacyjne,
- działania minersko – pirotechniczne.¹⁹²

Wymienione powyżej służby policyjne realizują zadania bojowe:

- w terenie zurbanizowanym i niezurbanizowanym,
- na akwenach,
- w środkach komunikacji,
- w strefie narażonej na działanie promieniowania jonizującego albo nuklearnego, czynnika biologicznego, chemicznego,
- z wykorzystaniem technik wysokościowych, psów do działań bojowych,
- przez grupy wsparcia taktycznego, posterunki obserwacyjno – strzeleckie, zespoły bojowe służące do rozpoznania miejsca działań bojowych,
- podczas ochrony osoby.¹⁹³

Działania bojowe można przeprowadzać w formie:

- związku taktycznego,
- grupy bojowej,
- zespołu bojowego.

Zależy to od rodzaju wykonywania zadań.

W ramach operacji bojowych, w których mogą brać udział również specjalne służby policyjne wyróżnia się tzw.:

- działania bezpośrednie,
- działania tyłowe,
- działania głębokie.¹⁹⁴

---

¹⁹¹ Zarządzenie nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2015 roku, , § 3, ust. 1.

¹⁹² Tamże, § 5, ust. 2.

¹⁹³ Tamże, § 7, ust. 1.

¹⁹⁴ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 91.

Działania bezpośrednie decydują o sukcesie lub też niepowodzeniu operacji. Dochodzi w nich do bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, przy użyciu całego potencjału oraz częstej zmianie rodzaju działań bojowych, przy jednoczesnym dążeniu do utrzymania swobody operacyjnej. W działaniach tych nie jest przewidywane użycie specjalnych jednostek Policji, ponieważ ich potencjał eliminuje masowe ich użycie. Ponadto podczas działań bezpośrednich należy liczyć się z dużymi stratami, w tym funkcjonariuszy wyszkolonych w różnych, specjalistycznych dziedzinach.¹⁹⁵

Biorąc pod uwagę długotrwałe i żmudny proces szkoleniowy jednostek antyterrorystycznych, dzięki któremu funkcjonariusze tych formacji uchodzą za elitę Policji, ich udział w działaniach bezpośrednich pod względem wyszkolenia byłby jak najbardziej wskazany. Umiejętność użycia przez antyterrorystów różnych rodzajów broni oraz sztuk walki kwalifikuje ich do tego rodzaju działań. Natomiast patrząc z perspektywy możliwych do poniesienia strat w ludziach, policjanci tych jednostek nie są przewidywani przy tego typu akcjach.

4.1.1. Zadania antyterrorystów w działaniach przeciwdywersyjnych

Do najistotniejszego elementu, pod względem użycia pododdziałów antyterrorystycznych w operacjach obronnych należy ich wykorzystanie w działaniach tyłowych. Celem tych jednostek w takich warunkach jest dezorganizacja operacyjnego i mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych, eliminowanie elementów kierowania, niszczenie wybranych obiektów.¹⁹⁶

Do zadań systemu obronnego państwa należą działania przeciwdywersyjne, polegające na rozpoznaniu i bezpośredniej walce z wykrytym przeciwnikiem. Prowadzone są na dużej przestrzeni, wymagają stosowania odpowiedniej taktyki oraz elastycznego działania. Ich cechą jest również dążenie do styczności z przeciwnikiem, w celu odwrócenia jego uwagi od ochraniających obiektów oraz zmusza go do podejmowania działań zgodnych z oczekiwaniami sił przeciwdywersyjnych.¹⁹⁷

Predyspozycje do wykonywania tego typu akcji wykazują pododdziały antyterrorystyczne Policji. Przygotowane są one pod względem wyszkolenia oraz

---

¹⁹⁵ Tamże, s. 92.

¹⁹⁶ Tamże, s. 106.

¹⁹⁷ Tamże, s. 109.

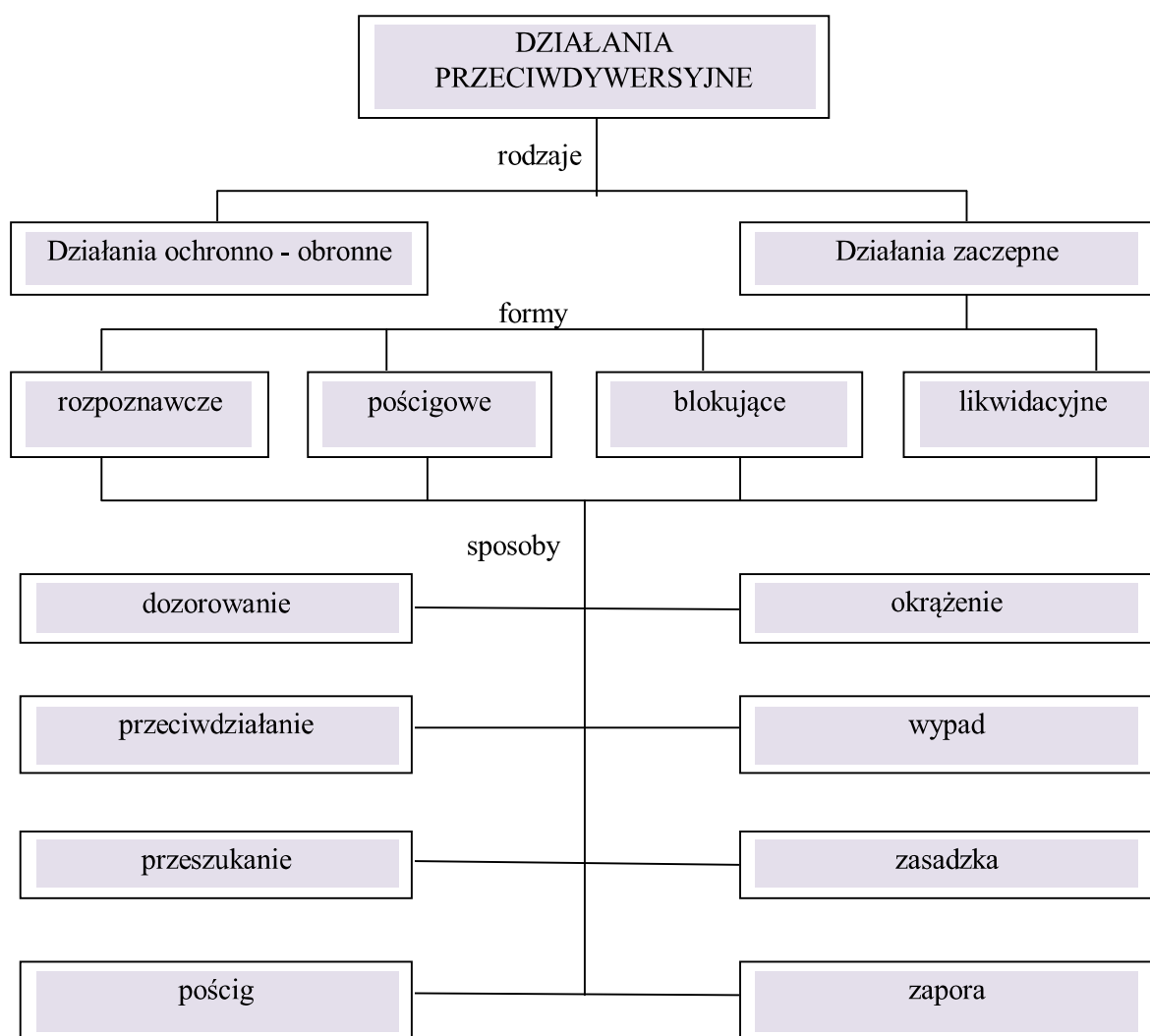

wyposażenia, jak również zdobytego doświadczenia podczas działań w warunkach pokojowych. Taktyka, jaką wykorzystują pododdziały jest również stosowana w oddziałach wojsk lądowych wykonujących zadania specjalne.¹⁹⁸

Podział oraz szczegółowe rodzaje działań przeciwdywersyjnych przedstawia rysunek nr 13.

Rysunek nr 13

Podział działań przeciwdywersyjnych

Źródło: W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje Policji w przypadku zbrojnej agresji na RP*, WSPol, Szczytno 2014, s. 108.

¹⁹⁸ K. Jałoszyński, *Koncepcja współczesnych...*, op. cit., s. 154

Do najbardziej skutecznych działań przeciwdywersyjnych należą działania zaczepne, których celem jest sparaliżowanie działań przeciwnika i doprowadzenie do zniszczenia jego sił. Jednostki antyterrorystyczne prowadzą ten rodzaj czynności w formie działań rozpoznawczych, pościgowych oraz blokujących, likwidacyjnych.¹⁹⁹

Działania rozpoznawcze polegają na zdobyciu jak największej ilości wiadomości o przeciwniku, a następnie wykrycie go. Działania te przeradzają się w działania pościgowe, które z kolei najczęściej łączą się z działaniami blokującymi. Gdy przeciwnik zostaje zlokalizowany zostają organizowane działania likwidacyjne. Polegają one na okrążeniu miejsca, w którym znajduje się cel, zniszczenie go lub wzięcie do niewoli. Opisany powyżej schemat działania odpowiada swym charakterem typowej akcji antyterrorystycznej, gdzie po rozpoznaniu i osaczeniu przeciwnika (czasem w skutek pościgu) następuje jego neutralizacja.²⁰⁰

Jednym ze sposobów prowadzenia działań o charakterze rozpoznawczym jest dozоровanie. Polega ono na kontroli terenu przez obserwowanie, pilnowanie, patrolowanie. Formacje antyterrorystyczne zaangażowane w tego typu działania spełniają swoje zadania korzystając z wyposażenia w środki transportu oraz umiejętność posługiwania się mapami.

Kolejnym sposobem prowadzenia działań przeciwdywersyjnych jest przeciwdziałanie polegające na śledzeniu, wykrywaniu, a w sprzyjających warunkach zniszczeniu przeciwnika lub ograniczeniu jego działalności. Antyterrorystyczne służby policyjne dzięki możliwościom skrytego działania oraz posiadaniem środków łączności i transportu mogą prowadzić tego typu akcje, również w niesprzyjających warunkach atmosferycznych.²⁰¹

Przeprowadzanie przeszukiwań obiektów jest niemalże codzienną praktyką pododdziałów antyterrorystycznych. Funkcjonariusze przez szturmowanie pomieszczeń mogą szybko wejść do środka i ocenić sytuację, następnie zneutralizować zagrożenie. Pododdziały używane są także do przeszukiwania trudno dostępnych obszarów w celu odnalezienia n. p. uzbrojonych dezertów, zbiegłych więźniów lub niebezpiecznych przestępców. Zasady asekuracji, sposoby poruszania, w tym tzw. cichego podejścia, jak również porozumiewania się za pomocą znaków umownych jest dodatkowym atutem w przeprowadzaniu tego typu akcji.²⁰²

---

¹⁹⁹ Tamże, s. 157.

²⁰⁰ Tamże, s. 157.

²⁰¹ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 111.

²⁰² Tamże, s. 112.

Prowadzenie pościgu, wykonywane jest przez funkcjonariuszy pododdziałów antyterrorystycznych pieszo, przy pomocy sprzętu transportowego, a także śmigłowców. W tego typu akcjach ważna jest sprawność fizyczna policjantów.²⁰³

Wypad jest operacją, która najbardziej przypomina typową akcję bojową pododdziałów antyterrorystycznych. Polega on na skrytym podejściu, okrążeniu kryjówki i gwałtownym uderzeniu. Jeżeli podejście do celu jest zaminowane, drogę torują policyjni saperzy. Celem wypadu jest nie tylko zniszczenie przeciwnika ale również zburzenie jego magazynów, składów, punktów kontaktowych.

Kolejnym sposobem działań przeciwdywersyjnych, który nawiązuje do akcji przeprowadzanych przez formacje antyterrorystyczne jest zasadzka, czyli skryte i zaskakujące operacje przygotowywane w formie pułapki. Do czynników zapewniających skuteczność zasadzki należy zaskakujący dla przeciwnika czas rozpoczęcia akcji, gwałtowny przebieg, krótki czas trwania.²⁰³ Natomiast stosowanie zapory przez policyjnych antyterrorystów polega na kontrolowaniu wszystkich pojazdów oraz osób, które próbują się przez nią przedostać.²⁰⁴

Innym rodzajem działań przeciwdywersyjnych są działania ochronno – obronne. Zadania prowadzone w ramach tych działań przez jednostki antyterrorystyczne to:

- zabezpieczanie gmachów sądów, w których odbywają się rozprawy zorganizowanych grup przestępczych,
- zabezpieczanie wizyt przedstawicieli obcych państw,
- zabezpieczanie imprez z udziałem władz państwowych.

Czynności prowadzone w ramach działań ochronno – obronnych polegają na zapewnieniu bezpośredniego zabezpieczenia obiektów, linii łączności i energetycznych, tras komunikacyjnych, które mogą być celem ataków przeciwnika.²⁰⁵

Codzienna służba policyjnych antyterrorystów związana jest z działaniami wymienionymi powyżej, m.in. zabezpieczaniem imprez, czy wizyt przedstawicieli obcych państw. Ich umiejętności wykorzystywane są również przy współpracy z innymi jednostkami Policji, n.p. służbami kryminalnymi, operacyjno-rozpoznawczymi, prewencji przy zatrzymywaniu niebezpiecznych przestępców, wejściu siłowym do pomieszczeń.

---

²⁰³ Tamże, s. 113.

²⁰⁴ K. Jałoszyński, Współczesny..., op. cit., s. 163.

²⁰⁵ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 116.

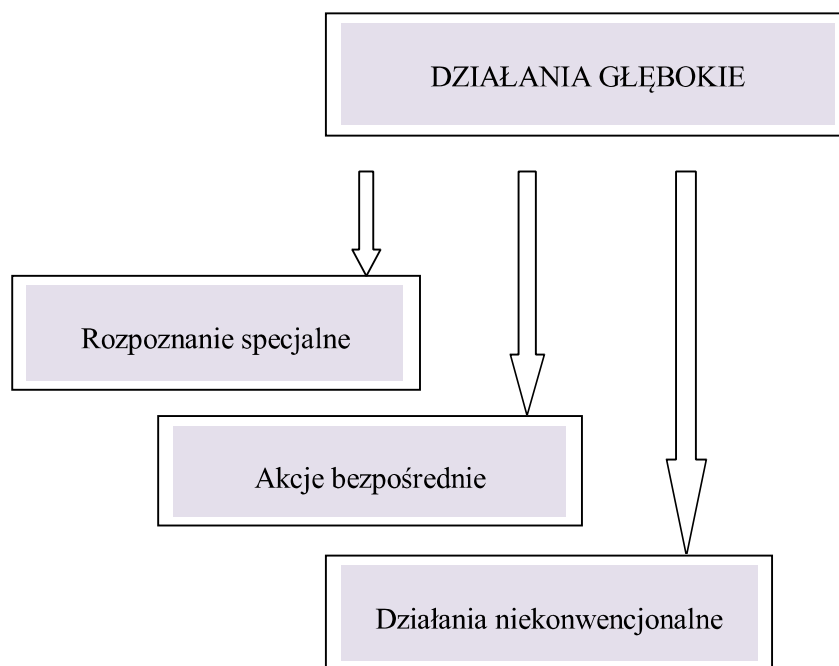

4.1.2. Rola policyjnych formacji antyterrorystycznych w działaniach głębokich

Jednostki antyterrorystyczne Policji mogą również brać udział w tzw. działaniach głębokich, których celem jest odnalezienie przeciwnika, ograniczenie jego swobody działania, oraz tworzenie sprzyjających warunków do przeprowadzania działań bezpośrednich. Działania te to w zasadzie działania zaczepne, które mogą prowadzić do bezpośredniej walki.²⁰⁶

Rysunek nr 14

Rodzaje zadań w działaniach głębokich przeznaczone do realizacji przez pododdziały antyterrorystyczne Policji.

Źródło: W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne formacje Policji w przypadku zbrojnej agresji na RP*, WSPol, Szczytno 2014, s. 119.

²⁰⁶ J. Zieliński, W. Kaczmarek, J. Knetki, *Przygotowanie i prowadzenie operacji opóźniających: Opóźnienie*, AON, Warszawa 2001, s. 137

Przygotowanie policjantów pododdziałów antyterrorystycznych pozwala na przeprowadzanie przez nich zadań specjalnych również na głębokich tyłach wroga. Zadania przedstawione na rysunku 12 mogą być w pełni realizowane przez te formacje.²⁰⁷

W ramach rozpoznania specjalnego funkcjonariusze jednostek antyterrorystycznych Policji mogą zbierać, przekazywać informacje dotyczące:

- ważnych obiektów strategicznych, linii komunikacyjnych,
- lokalizacji sił przeciwnika, ich przegrupowania,
- warunków geograficznych, meteorologicznych, demograficznych ważnych pod względem przygotowania operacji lądowych, powietrznych lub morskich,
- danych wywiadowczych dotyczących n.p. techniki bojowej przeciwnika ale również danych natury politycznej, ekonomicznej, psychologicznej,
- miejsc przetrzymywania zakładników, więźniów politycznych, jeńców wojennych.

Informacje oraz dane zbierane przez formacje specjalne Policji są bardzo wysoko oceniane pod względem ich wiarygodności oraz dokładności. Jest to ważne, ponieważ na ich podstawie przygotowane są dalsze działania.²⁰⁸

Wyszkolenie funkcjonariuszy pododdziałów antyterrorystycznych pozwala również na ich udział w akcjach bezpośrednich. W zależności od potrzeb do tych celów mogą być użyte różne ich ogniwa. Zespoły minersko – pirotechniczne przygotowane są do minowania, bojowego uzbrajania terenu. Oddziały szturmowe mogą przeprowadzać uderzenie na obiekty o szczególnym znaczeniu, jak również na osobę lub grupę osób. Zadania tego typu realizują podczas codziennej służby, w walce z przestępczością. Są także przygotowani do przeprowadzania sabotażu oraz dywersji na tyłach wojsk przeciwnika w celu osłabienia stanu moralnego, zakłócenia funkcjonowania jego sił.²⁰⁹

Kolejną formą walki na tyłach przeciwnika są działania niekonwencjonalne, które obejmują różne akcje prowadzone na tyłach przeciwnika, na obszarach przez niego kontrolowanych lub terenach newralgicznych pod względem politycznym. Zaliczane są do działań partyzanckich *wojny szarpanej*, sabotażu lub dywersji. Policjanci antyterrorystycy

---

²⁰⁷ W. Zubrzycki, *Antyterrorystyczne ...*, op. cit., s. 120.

²⁰⁸ Tamże, s. 120.

²⁰⁹ Tamże, s. 122-123.

posiadają wykształcenie pozwalające im na realizację zadań podczas przerzucania określonych sił na tyły wroga, prowadzenie działań w izolacji lub też z minimalnym wsparciem, jak również akcji bezpośrednich.²¹⁰

W ramach działań niekonwencjonalnych policjanci mogą udzielać pomocy osobom zagrożonym, personelowi sił zbrojnych, wspierać przerzuty osób lub sprzętu, organizować ucieczki, ewakuacje. Przygotowani są również do prowadzenia akcji mających na celu opóźnienie lub zakłócenie działań sił zbrojnych przeciwnika przez uniemożliwienie mu korzystania z obszarów o ważnym, strategicznym znaczeniu, niszczeniu jego linii komunikacyjnych, zaopatrzenia.²¹¹

Przygotowania obronne nie należą do podstawowego obszaru działalności Policji. Jednakże waga tego zagadnienia oraz potrzeba zapewnienia odpowiedniego stopnia gotowości Policji (w tym jej antyterrorystycznych formacji) wymaga ciągłego zaangażowania oraz merytorycznego przygotowania kadry kierowniczej, jak również części funkcjonariuszy wykonujących tego typu zadania.²¹²

Dynamicznie zmieniające się uwarunkowania bezpieczeństwa wymuszają na służbach, których podstawowym zadaniem nie jest obronność, wypracowanie takich podstaw prawnych oraz przygotowanie się na ewentualne zaangażowanie w operację obronną. W Policji można zauważyć stały wzrost rangi tego zagadnienia, między innymi w formacjach antyterrorystycznych, których wykształcenie, wyposażenie powoduje, że mogą być użyte w działaniach obronnych.

4.2. Postępowanie policyjnych służb antyterrorystycznych w sytuacjach kryzysowych

Sytuacja kryzysowa to zdarzenie spowodowane bezprawnymi zamachami, które mogą prowadzić do niebezpieczeństwa utraty życia i zdrowia ludzi lub zniszczenia mienia. Charakteryzuje się możliwością utraty kontroli przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa oraz porządku publicznego na miejscu zdarzenia lub eskalacji zagrożenia, które będzie wymagało użycia policjantów zorganizowanych w oddziałach albo pododdziałach zwartych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.²¹²

---

²¹⁰ Tamże, s. 124.

²¹¹ Tamże, s. 125-126.

²¹² W. Zubrzycki, Pododdziały antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 124

Jednym z podstawowych zadań Policji, jest właśnie ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego. Płaszczyzną wymagającą szczególnych metod postępowania są sytuacje, w których dla ochrony obywateli należy użyć specjalistycznych jednostek.²¹³

W celu sprecyzowania i dokładnego określenia zdarzenia, które ma charakter sytuacji kryzysowej został określony katalog tych zdarzeń i są to:

- imprezy masowe o podwyższonym ryzyku, jak również przemieszczanie się ich uczestników,
- zgromadzenia, podczas których na podstawie analizy zagrożeń istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz życia lub zdrowia ludzi i mienia,
- blokady dróg,
- okupacje obiektów,
- zorganizowane działania pościgowe,
- przestępstwa o charakterze terrorystycznym,
- zbiorowe naruszenie bezpieczeństwa oraz porządku publicznego.²¹⁴

Dla utrzymania odpowiedniego poziomu przygotowania służb policyjnych do działań w sytuacjach kryzysowych w Komendzie Głównej Policji został przygotowany Plan Zarządzania Kryzysowego, który pozwolił zawrzeć w jednym dokumencie cały zakres problematyki zarządzania kryzysowego związany z oceną możliwości wystąpienia zagrożeń oraz środków i sposobów reagowania na nie, jak również ich monitoringu.²¹⁵

Wypracowane przez Wydział Operacyjny Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji karty realizacji zadań podczas wystąpienia sytuacji kryzysowej, wchodzące w skład Planu określają zakres odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych Policji w obszarze zarządzania kryzysowego, w tym ramy działania antyterrorystycznych jej formacji.²¹⁶

---

²¹³ I. Andratowicz, Nowe metody i formy działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi, „Kwartalnik Policyjny”, 2015, nr 1, s. 70.

²¹⁴ Zarządzenie nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 roku w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi, § 3, ust. 1.

²¹⁵ B. Pitura, Plan Zarządzania Kryzysowego Komendanta Głównego Policji, Narzędzie wspierające system zarządzania kryzysowego w Policji, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1, s. 46.

²¹⁶ Tamże, s. 46.

Postępowanie to obejmuje cztery fazy zarządzania kryzysowego, czyli:

- faza zapobiegania, w której eliminuje się lub redukuje prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji kryzysowej lub ograniczenie jej skutków,
- faza przygotowania – planowanie właściwej reakcji na zagrożenia oraz działanie w celu przygotowania odpowiednich sił i środków,
- faza reagowania – neutralizacja zagrożenia, pomoc poszkodowanym, ograniczenie wtórnych strat i zniszczeń,
- faza odbudowy – działanie mające na celu przywrócenie stanu poprzedniego, odtworzenie infrastruktury, która jest mniej wrażliwa na wystąpienie sytuacji kryzysowej.²¹⁷

W fazie zapobiegania oraz przygotowania bierze udział Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, którego zakres działania, w tym przeciwdziałanie zagrożeniom, organizowanie, koordynowanie działań, zabezpieczanie budynków, analizowanie działań bojowych zawiera się w tym obszarze.²¹⁸

Zadania Centralnego Biura Śledczego Policji również mieszczą się w fazie zapobiegania i przygotowania do sytuacji kryzysowej, między innymi należą do nich planowanie działań, ich koordynowanie, rozpoznawanie zagrożeń.²¹⁹

Policjanci antyterrorystyci, dzięki swojemu specjalistycznemu wyszkoleniu mogą brać udział w fazie reagowania i odbudowy na zaistniałą sytuację kryzysową. Ich oddziały szturmowe przygotowane są do udziału w akcji bezpośredniej, natomiast zespoły wsparcia technicznego, minersko – pirotechniczne oraz komórki medyczne są pomocne przy ochronie i odtworzeniu zniszczonej infrastruktury.²²⁰

Komendant Główny Policji Zarządzeniem nr 1429 z dnia 31 grudnia 2004 roku wprowadził do Policji procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych. Zdarzenia, do których się odnoszą zostały przedstawione w tabeli numer 5.²²¹

---

²¹⁷ Tamże, s. 46.

²¹⁸ W. Zubrzycki, Oddział antyterrorystyczny..., op. cit., s. 68.

²¹⁹ <http://cbsp.policja.pl/cbs/o-cbsp/podstawowe-zadania...>, op. cit. (data odczytu 09.03.2016)

²²⁰ W. Zubrzycki, Antyterrorystyczne formacje ....., op. cit., s. 46.

²²¹ W. Zubrzycki, Pododdziały antyterrorystyczne ..., op. cit., s. 99 – 101.

Tabela nr 4

Rodzaje zdarzeń w ramach procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych

Rodzaj zdarzenia			nr sytuacji		
1	protesty społeczne	blokady szlaków komunikacyjnych	drogowych	1.1 a	
			kolejowych	1.1 b	
			wodnych	morskie wody terytorialne	1.1 c
				wody śródlądowe	1.1 d
		okupacja i blokada obiektów	administracji publicznej	1.2	
		zakładów pracy	a i b		
2	zagrożenie atakiem terrorystycznym		2		
3	atak terrorystyczny	podłożenie ładunku wybuchowego, w tym również z zastosowaniem		3.1	
		- materiału promieniotwórczego		3.1 a	
		- środka mikrobiologicznego		3.1 b	
		- środka chemicznego		3.1 c	
		uprowadzenie środków transportu	w komunikacji lotniczej	3.2 a	
			w komunikacji lądowej	3.2 b	
			w komunikacji wodnej	3.2 c	
zajęcie obiektu, w tym również z przetrzymywaniem zakładników		3.3			
uprowadzenie zakładników		3.4			
4	niewypały i niewybuchy		4		
5	klęski żywiołowe	klęski żywiołowe	powódź	5.1 a	
			pożar	5.1 b	
			intensywne opady atmosferyczne (śnieg, deszcz, grad)	5.1 c	
		awarie techniczne	katastrofa budowlana	5.2 a	
			uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych:	5.2 b	
			- w transporcie (drogowym, kolejowym, rurociągowym, w żegludze morskiej i śródlądowej)		
			- w przemyśle		
		- w magazynowaniu			
		awaria systemów energetycznych		5.2 c	
		choroby zakaźne	ludzi (epidemie)	5.3	
zwierząt (epizootie)					
roślin (epifitozy)					
6	bunt w zakładzie karnym, ucieczka z zakładu karnego		6		
7	akt terrorystyczny z użyciem statku powietrznego		7		

Źródło: W. Zubrzycki, *Pododdziały Antyterrorystyczne Policji*, Studio Wydawnicze Jografika, Warszawa 2010, s. 99 - 100.

Policyjnym formacjom antyterrorystycznym zostały przydzielone zadania w obrębie sytuacji numer:

- 2 - zagrożenie atakiem terrorystycznym
- 3.1 - podłożenie ładunku wybuchowego, w tym również z zastosowaniem:
materiału promieniotwórczego, środka mikrobiologicznego, środka chemicznego.
- 3.2 a - uprowadzenie środków transportu w komunikacji lotniczej,
- 3.2 b - uprowadzenie środków transportu w komunikacji lądowej,
- 3.2 c - uprowadzenie środków transportu w komunikacji wodnej,
- 3.3 - zajęcie obiektu, w tym również z przetrzymywaniem zakładników,
- 3.4 - uprowadzenie zakładników,
- 7 - akt terrorystyczny z użyciem statku powietrznego.²²²

Sytuacja nr 2 obejmuje atak terrorystyczny na:

- obiekty dyplomatyczne, rezydencje wszystkich krajów (w zależności od stopnia zagrożenia) oraz siedziby firm obcokrajowców, z uwzględnieniem terenów przylegających,
- porty lotnicze,
- obiekty rządowe,
- centra handlowe, duże dworce kolejowe i autobusowe, Multikina,
- obiekty i urzędnictwa ważne dla bezpieczeństwa społecznego (np. ujęcia wody pitnej, zapory, zbiorniki wody, anteny telekomunikacyjne, duże mosty),
- zakłady produkujące materiały niebezpieczne oraz firmy je dystrybuujące,
- transporty z substancjami niebezpiecznymi,
- świątynie,
- obiekty sportowe podczas trwania imprez masowych.²²³

Zadania służb antyterrorystycznych Policji w tym zakresie obejmują:

- rozpoznanie operacyjne grup, organizacji, obywateli polskich i cudzoziemców, co do których zachodzi podejrzenie o aktywność terrorystyczną oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, które mogą być zdolne do czynów o charakterze terrorystycznym,
- pozyskiwanie informacji w zakresie działalności terrorystycznej wyżej wymienionych struktur,²²⁴

---

²²² Tamże, s. 101.

²²³ Załącznik do Zarządzenia 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004 roku w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych, s. 84.

²²⁴ Tamże, s. 85.

- zapewnienie skierowania do interwencji zespołów minersko-pirotechnicznych, oddziałów prewencji i negocjatorów policyjnych,
- zwiększenie mobilności pododdziałów antyterrorystycznych przez zwiększenie liczby funkcjonariuszy pełniących dyżury domowe (tzn. policjantów będących w czasie wolnym od służby zobowiązuje się do natychmiastowego stawienia się w jednostce w razie wystąpienia nagłej sytuacji), jak również przeprowadzanie szkoleń dotyczących alarmowego uruchamiania tych pododdziałów,
- dokonywanie przeglądu oraz rozdziału dla funkcjonariuszy indywidualnych środków ochrony przed zagrożeniami radiologicznymi, chemicznymi i biologicznymi.
- współdziałanie z innymi instytucjami, służbami.²²⁵

Podłożenie ładunku wybuchowego (sytuacja numer 3.1) z punktu widzenia Policji może spowodować :

- zagrożenie życia i zdrowia obywateli, którzy zostali objęci atakiem terrorystyczny z użyciem materiału wybuchowego,
- znaczne straty materialne w trefie zagrożenia,
- przerwanie dostaw energii,
- przerwanie szlaków komunikacyjnych, jak również powstanie zakłóceń podczas ewakuacji,
- ograniczenie możliwości działania służb medycznych z powodu przepełnionych szpitali, punktów medycznych.²²⁶

Czynności realizowane przez formacje antyterrorystyczne dotyczą wysłania na miejsce zdarzenia grupy minersko- pirotechnicznej, której zadaniem jest przeszukanie, rozpoznanie stanu zagrożenia oraz ocena sytuacji. Decyzje taką podejmuje Komendant Stołeczny Policji lub Komendanci wojewódzcy. Następnie policjanci zobowiązani są do neutralizacji urządzenia wybuchowego lub przetransportowanie go w miejsce neutralizacji. Ponadto funkcjonariusze współdziałają na miejscu zdarzenia z podmiotami pozapolicyjnymi.²²⁷

Akt terrorystyczny powodujący sytuację kryzysową poprzez podłożenie ładunku wybuchowego z wykorzystaniem materiału promieniotwórczego, mikrobiologicznego i chemicznego powoduje:

---

²²⁵ Tamże, s. 86.

²²⁶ Tamże, s. 88.

²²⁷ Tamże, s. 89.

- zagrożenie życia i zdrowia ludzi objętych atakiem oraz możliwość szybkiego rozprzestrzeniania się niebezpiecznych substancji na tereny jeszcze niezagrożone,
- przerwanie dostaw energii,
- chaos, zakłócenia w ciągach komunikacyjnych przewidzianych do ewakuacji,
- wzrost zachorowań i zgonów wśród ludności dotkniętej atakiem, jak również wśród policjantów biorących udział w działaniach ratowniczych,
- ograniczenie możliwości działania służb policyjnych, medycznych oraz innych służb i instytucji biorących udział w akcji.²²⁸

Policjanci antyterroryści biorący udział w tego typu czynnościach mają za zadanie dokonać analizy zdarzenia, zgromadzić informacje potrzebne w toku dalszych zadań, na bieżąco opracowywać i weryfikować plany działania, zapewnić funkcjonowanie systemów łączności ze wszystkimi siłami biorącymi udział w akcji. Ważnym elementem jest egzekwowanie zaleceń zawartych w ogłoszeniach oraz komunikatach kierującego działaniami ratowniczymi.²²⁹

Urowadzenie środka transportu w komunikacji lotniczej, lądowej i wodnej (sytuacja numer 3.2 a, 3.2 b, 3.2 c) wywołuje poważne niebezpieczeństwo dla osób znajdujących się na jego pokładzie, jak również dla ludzi znajdujących się w pobliżu miejsca zdarzenia. Z tego typu aktem terrorystycznym związane jest również wzięcie zakładników (w tym VIP-ów) i nielegalne przekroczenie granicy państwowej z pogwałceniem międzynarodowych przepisów. Zdarzenie takie niesie za sobą zagrożenie skażenia środowiska środkami chemicznymi, zniszczenie mienia oraz szlaków komunikacyjnych.²³⁰

Zadaniem dowodzących jest dokonanie analizy sytuacji i podjęcie decyzji o użyciu stosownych sił policyjnych, takich jak:

- specjalistycznych jednostek oraz komórek Policji w portach lotniczych,
- jednostek antyterrorystycznych w każdym województwie,
- Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji,
- Centralnego Biura Śledczego Policji w zakresie rozpoznania operacyjnego.²³¹

---

²²⁸ Tamże, s. 90.

²²⁹ Tamże, s. 91.

³³⁰ Tamże, s. 97.

²³¹ Tamże, s. 98, 101, 104.

Następny etap rozwiązania sytuacji kryzysowej zawiera dwa warianty:

- wariant 1 to rozwiązanie bez użycia siły, w którym pododdziały antyterrorystyczne izolują teren działań uniemożliwiający ucieczkę przestępców, zapewniają wsparcie służbom biorącym udział w akcji,
- wariant 2 – rozwiązanie siłowe - w zależności od rozmiaru zagrożenia i jego rozwoju uwzględnia użycie jednego lub kilku pododdziałów antyterrorystycznych. Rozwiązanie siłowe zawiera szturm na zagrożony obiekt w celu eliminacji zagrożenia (n. p. zatrzymania porywaczy) oraz ewakuację pasażerów oraz załogi.

Akcje tego typu kończą się udzieleniem pomocy lekarskiej oraz likwidacji zagrożeń (w tym bombowych).²³²

Zagrożenie zajęciem obiektu, (sytuacja numer 3.3) oraz uprowadzeniem zakładników (sytuacja numer 3.4) obejmuje:

- zagrożenie życia i zdrowia ludzi znajdujących się w zajętych przez terrorystów obiektach, jak i osób znajdujących się w sąsiednich budynkach oraz osób przypatrujących się zdarzeniu,
- nielegalne zgromadzenie przeciwników terroru, przeciwko któremu prowadzone są działania,
- zagrożenie zniszczenia mienia publicznego i prywatnego,
- wysunięcie nierealnych żądań przez porywaczy,
- uzyskanie przez porywaczy informacji od uprowadzonych osób, które mogą posłużyć w celu popełnienia innych przestępstw,
- przemieszczanie się terrorystów wraz z uprowadzonymi osobami,
- zamierzone spowodowanie katastrofy budowlanej (przy użyciu materiałów wybuchowych).

Zaistnienie takiej sytuacji powoduje:

- skierowanie samodzielnego pododdziału antyterrorystycznego policji w rejon zaistnienia zdarzenia,
- powiadomienie o zdarzeniu Zespołu do spraw Aktów Terroru Kryminalnego przez właściwego miejscowo kierownika,
- opracowanie planu obezwładniania przez antyterrorystów sprawców uprowadzenia, w tym zapewnienie bazy logistycznej (m.in. pojazdy opancerzone, śmigłowiec policyjny),
- bezpośredni udział w działaniach ewakuacyjnych.²³³

---

²³² Tamże, s. 99, 102, 104.

²³³ Tamże, s. 105, 108.

Zagrożenie atakiem terrorystycznym z powietrza (sytuacja numer 7), to m.in.:

- zidentyfikowaniem cywilnego statku powietrznego, zachowującego się w sposób, w którym powstaje podejrzenie, że może być użyty w celu wykonania ataku terrorystycznego z powietrza,
- lądowanie samolotu na lotnisku interwencyjnym,
- lądowanie awaryjne samolotu poza lotniskiem interwencyjnym.

Możliwe zagrożenia występujące w tego typu akcjach to:

- niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia osób przemieszczających się tego typu samolotem, jak również innych uczestników przemieszczających się innymi samolotami oraz mieszkańców sąsiadujących z lotniskiem budynków
- staranowanie (również z użyciem materiałów wybuchowych) innych obiektów,
- uwolnienie przewożonych niebezpiecznych substancji,
- uprowadzenie samolotu poza granice Polski.²³³

Do czynności przez policyjnych antyterrorystów realizowanych podczas zaistnienia tego typu sytuacji należy:

- powiadomienie o zdarzeniu Zespołu do spraw Aktów Terroru Kryminalnego przez właściwego miejscowo kierownika,
- skierowanie samodzielnych pododdziałów antyterrorystycznych Policji w rejon zdarzenia,
- użycie policyjnego śmigłowca w celu bieżącego monitorowania sytuacji,
- współpraca z innymi podmiotami biorącymi udział w akcji antyterrorystycznej,
- współdziałanie z innymi służbami i instytucjami biorącymi udział w działaniach.²³⁴

Antyterrorystycznym formacjom Policji zostały przydzielone konkretne zadania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Można przyjąć, że procedury obowiązujące policjantów tych jednostek pozwalają na skuteczne opanowanie zaistniałej sytuacji kryzysowej oraz szybkie i sprawne działanie pod warunkiem właściwego i konsekwentnego ich stosowania w praktyce.

---

²³⁴ Tamże, s. 134.

²³⁵ Tamże, s. 135.

4.3. Antyterrorystyczne jednostki Policji w działaniach przeciwko terroryzmowi oraz przestępczości

Organizacje terrorystyczne przeprowadzające w ostatnich latach akcje w państwach Unii Europejskiej zmieniły swoją strategię działania, atakując tzw. *cele miękkie*, czyli duże skupiska ludzi. Metoda ta została zastosowana przez terrorystów w Bombaju w 2008 roku, gdzie napastnicy przy użyciu broni pneumatycznej, bomb i granatów zaatakowali obiekty użyteczności publicznej (hotele, Centrum Kultury Żydowskiej, szpitale) oraz miejsca zatłoczone takie jak plaże i kawiarnie, zabijając ponad 160 osób. Nie oznacza to, że organizacje terrorystyczne zrezygnowały z akcji tzw. *samotnych wilków*. Eksperti podkreślają stałą profesjonalizację ataków, które będą przeprowadzać terroryści szkoleni na wzór jednostek specjalnych, rekrutowani z państw, w których planowane są ataki.²³⁶

W aspekcie polskim, możliwość wystąpienia ataków terrorystycznych jest coraz bardziej prawdopodobne. Służby Specjalne Wielkiej Brytanii twierdzą, że posiadają wiarygodne informacje o planowaniu ataków terrorystycznych w Polsce. Stan zagrożenia atakami o charakterze terrorystycznym wynika z postrzegania Polski przez ugrupowania terrorystyczne, jako państwa współpracującego z NATO, a w jego ramach z koalicją antyterrorystyczną.²³⁷

Polska Policja gromadzi na bieżąco informacje na temat osób przebywających na terenie naszego kraju, a mających powiązania z organizacjami antyterrorystycznymi. W ramach działań operacyjno – rozpoznawczych Centralne Biuro Śledcze Policji co miesiąc otrzymuje około 250 informacji o osobach, które mogą mieć związek z terrorystami. Z tego względu prowadzona jest przez Policję stała współpraca i wymiana informacji z innymi służbami, jak n.p. Strażą Graniczną, Agencją Wywiadu.²³⁸

Jako jednostka centralna, przeznaczona do działań ofensywnych Biuro Operacji Antyterrorystycznych zajmuje się między innymi zbieraniem informacji o możliwych atakach terrorystycznych oraz o osobach mogących mieć związek z działalnością terrorystyczną.²³⁹

---

²³⁶ K. Kryczka, Ryzyko jest duże, „Policja 997” 2016, nr 3, 18.

²³⁷ J. Szafranski, „Kwartalnik kadry kierowniczej” 2004, nr 1-2, s. 11.

³⁸⁵ Tamże, s. 11.

²³⁹ K. Jałoszyński, Policyjne siły..., op. cit., s. 476.

Ponadto prowadzi realizacje oraz zatrzymania, specjalne konwoje zagraniczne, wsparcie taktyczne VIP oraz zabezpieczenia świadka koronnego. Pododdziały antyterrorystyczne w ramach zadań antyterrorystycznych realizują ponadto konwoje, zabezpieczenia rozpraw sądowych, imprez masowych i pokazy.²⁴⁰

Policjanci Biura Operacji Antyterrorystycznych brali udział w zabezpieczeniu antyterrorystycznym kraju podczas podoperacji policyjnej *Kontra*, prowadzonej ramach operacji *Klimat*, w czasie szczytu klimatycznego *COP19*.²⁴¹ Ranga tego spotkania oraz jego medialny charakter niosły ryzyko wystąpienia incydentów o charakterze terrorystycznym. Należy podkreślić, że podczas trwania szczytu odbywały się uroczystości Narodowego Święta Niepodległości, co w istotny sposób wpłynęło na rangę zaplanowanego zabezpieczenia.²⁴²

Użycie policyjnych sił antyterrorystycznych podczas zabezpieczenia *COP19* wynikało z zaistnienia nadzwyczajnej sytuacji, która zagrażała w sposób bezpośredni zdrowiu i życiu ludzi oraz przekraczała kompetencje, jak również możliwości innych jednostek biorących udział w zabezpieczeniu tego typu wydarzenia.²⁴³

Z ważniejszych przedsięwzięć realizowanych 2015 roku przez zespoły bojowe Biura Operacji Antyterrorystycznych należy wyróżnić zabezpieczenie wizyty Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki – Baracka Obamy. Policjanci zabezpieczali przejazd kolumny prezydenckiej oraz obiekty, w których znajdowały się osoby podlegające ochronie (tak z powietrza, jak również z wody). Funkcjonariusze Biura Operacji Antyterrorystycznych zabezpieczali również Mistrzostwa Świata w Piłce Ręcznej.²⁴⁴

Ponadto policjanci Biura Operacji Antyterrorystycznych biorą udział w zatrzymaniu niebezpiecznych przestępców, w ramach zadań zleconych na rzecz komend Policji.²⁴⁵

---

²⁴⁰ <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-operacji-antyter/45424,Raporty-statystyczne.html> (data odczytu 17.04.2016)

²⁴¹ M. Stępiński, Działalność BOA KGP w 2013 r., „Kwartalnik Policyjny”2014, nr 1, s. 64.

²⁴² M. Stępiński, Podoperacja „Kontra”, „Kwartalnik Policyjny”2014, nr 1, s. 65- 66.

²⁴³ Tamże, s. 65.

²⁴⁴ M. Olechnowicz, Biura Operacji Antyterrorystycznych KGP, „Kwartalnik Policyjny”2015, nr 1, s. 80.

²⁴⁵ M. Stępiński, Działalność BOA..., op. cit., s.64.

Roczna działalność Biura Operacji Antyterrorystycznych publikowana w *Kwartalnikach Policyjnych* nie zawiera szczegółów z pracy policjantów oraz szczegółowych liczb, na których można byłoby oprzeć dane dotyczące aktywności Biura. Dlatego też wyżej wymienione działania są efektem analizy materiałów wewnętrznych Policji, jak miesięcznik *Policja 997*, wyżej wspomnianych kwartalników oraz materiałów zamieszczonych na stronie internetowej Biura.

Również dane statystyczne dotyczące działalności antyterrorystycznych formacji Policji nie są szeroko udostępniane tak w literaturze, jak i w publikacjach wewnętrznych Policji, stronach internetowych. W szczególności dotyczy to ostatnich lat. Dlatego też w tabeli numer 6 zostały przedstawione działania pododdziałów i sekcji antyterrorystycznych Policji za lata 2007, 2008, które w sposób ogólny mają zobrazować codzienną pracę antyterrorystów

Z poniższych danych wynika, że najmniejszy udział policyjnych jednostek antyterrorystycznych był w pokazach. Potwierdza to, że formacje te mają charakter niejawny. Szczególnie, że policjanci biorący udział w pokazach występują w tzw. kominiarkach (czyli nakryciach głowy odsłaniających jedynie oczy i usta), by nie można ich zidentyfikować. Natomiast największe zaangażowanie antyterrorystów było w działaniach realizacyjnych, zatrzymaniach, konwojach, jak również zabezpieczeniach rozpraw sądowych. Dowodzi to, że podczas codziennej służby, formacje te współpracują z innymi jednostkami Policji. Ponadto ich wyszkolenie pomocne jest podczas zatrzymań przestępców, ich konwojach oraz wejściach siłowych do mieszkań, gdzie funkcjonariusze pozostałych służb policyjnych nie są przygotowani do tego typu działań.

Tabela nr 5

Wybrane dane statystyczne z działań antyterrorystycznych, realizowanych w ramach zadań dla pododdziałów antyterrorystycznych polskiej Policji w latach 2007/2008

Jednostka	Realizacje/zatrzymania		Specjalne konwoje zagraniczne		Grupa wsparcia taktycznego VIP		Zabezpieczenie świadka koronnego	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
BOA KGP	-	60/61	-	161	-	27	-	81

l.p	Jednostka/ Komórka AT	Realizacje/zatrzymania		Konwoje		Zabezpieczenia rozpraw sądowych		Zabezpieczenie imprez masowych		Pokazy		Zabezpieczenie świadka koronnego	
		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		7	8	7	8	7	8	7	8	7	8	7	8
1	SPAP Gdańsk	32/25	40/33	32	26	13	14	16	10	6	4	5	11
2	SPAP Katowice	29/21	33/26	27	27	45	29	25	11	5	8	8	4
3	SPAP Kraków	51/45	31/27	76	101	68	86	1	1	1	-	33	23
4	SPAP Łódź	41/30	30/30	37	43	16	13	1	-	-	-	6	19
5	SPAP Poznań	139/34	82/36	14	28	3	4	4	7	1	2	8	12
6	SPAP Rzeszów	13/55	14/16	40	36	13	5	15	15	11	13	-	-
7	SPAP Szczecin	29/18	32/19	15	19	5	7	7	7	-	-	-	19
8	SPAP Wrocław	30/31	30/32	3	13	28	10	8	76	-	-	7	11
9	SPAP Białystok	10/5	20/6	12	20	-	-	-	-	-	-	-	-
10	SAT Kielce	12/8	8/16	61	25	56	22	11	13	-	-	6	4
11	SAT Lublin	17/22	15/28	11	10	2	4	4	5	1	2	26	20
12	SAT Radom	34/24	28/19	58	26	22	22	2	-	2	8	8	20
13	SAT Olsztyn	32/13	33/28	36	34	52	15	8	6	8	6	5	1
14	SAT Bydgoszcz	15/11	5/6	2	-	16	5	1	3	1	3	12	4
15	SAT Opole	34/29	22/16	7	7	2	2	33	39	2	1	-	-
16	SAT Gorzów	19/16	21/37	24	22	8	-	8	15	-	-	17	11

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-operacji-antyter/45424,Raporty-statystyczne.html>
 (data odczytu 17.04.2016)

Funkcjonariusze pozostałych jednostek antyterrorystycznych rzadko realizują zadania związane z neutralizacją typowych ataków terrorystycznych albo zabezpieczeń przed nimi. Częściej uczestniczą w zatrzymaniach wyjątkowo niebezpiecznych przestępców lub wykonują zadania na rzecz innych jednostek Policji.²⁴⁶

Poniższe przykłady działań za lata 2013 – 2015, w których brali udział policjanci antyterrorystyci obrazują różnorodność akcji, w które zaangażowane są te jednostki.

We wrześniu 2013 roku do rozbicia zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się przestępczością narkotykową oraz praniem *brudnych* pieniędzy przyczynili się policjanci Centralnego Biura Śledczego i jednostki antyterrorystycznej. Funkcjonariusze weszli jednocześnie do mieszkań w województwie łódzkim, świętokrzyskim i mazowieckim. W niektórych sytuacjach antyterrorystyci musieli użyć siły do otworzenia drzwi mieszkań.²⁴⁷

Wspólnie z Centralnym Biurem Śledczym Policji pododdział antyterrorystów dokonał w maju 2014 roku zatrzymania 20 osób podejrzanych o przemyt, dystrybucje narkotyków oraz produkcję i handel wyrobami tytoniowymi. Zatrzymania miały charakter dynamiczny. Policjanci wkroczyli równocześnie do mieszkań przestępców, którzy zostali zupełnie zaskoczeni. Dzięki tej akcji zatrzymani zostali również zawodnicy biorący udział w walkach MMA.²⁴⁸

W czerwcu 2014 roku został zatrzymany przez śląskich antyterrorystów sprawca napadów na banki w Katowicach. Ujęcie mężczyzny nastąpiło w jego samochodzie. Znalaziono przy nim zrabowane pieniądze wraz z naładowanym i gotowym do strzału pistoletem.²⁴⁹ W sierpniu 2014 roku policjanci pionu kryminalnego Komisariatu V Policji w Krakowie wraz z krakowskimi antyterrorystami brali udział w odbiciu kobiety i dziecka przetrzymywanych w jednym z bloków mieszkalnych na Podgórzu w Krakowie. Sprawca zabarykadował się w mieszkaniu na drugim piętrze, jednak dzięki sprawnej akcji Policji oraz Straży Pożarnej udało się zaskoczyć sprawcę i odbić zakładników.²⁵⁰

---

²⁴⁶ P. Kacak, Pomysł na AT, „Policja 997” 2006, nr 7, 14.

²⁴⁷ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/90711,Rozbita-zorganizowana-grupa-przestepcza.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁴⁸ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/98361,Uklad-narkotkowy-rozbity.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁴⁹ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/100468,Zatrzymany-sprawca-czterech-napadow-na-banki.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁵⁰ <http://89er.policja.pl/89er/89erach89osci/102600,Policjanci-uwolnili-przetrzymywana-kobiete-i-dziecko.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

W październiku 2014 roku kilkudziesięciu opolskich policjantów wspieranych przez funkcjonariuszy z Tarnowa oraz antyterrorystów wkroczyło do *dziupli* samochodowych (czyli miejsc przechowywania skradzionych samochodów, które następnie zostają zdemontowane lub przerobione w celu ich sprzedania) znajdujących się na terenie województwa śląskiego i opolskiego. Dzięki tej akcji zatrzymano osoby podejrzane kradzieże samochodów na terenie kilku województw.²⁵¹

W grudniu 2014 roku policjanci antyterrorystów zatrzymali w swoim mieszkaniu w Opolu Lubelskim 35 – latka, który zabarykadował się i groził, że przy pomocy butli gazowej wysadzi cały blok.²⁵²

W październiku 2015 roku Krakowski Samodzielny Antyterrorystyczny Pododdział Policji włączył się akcją zatrzymania jednego z liderów pseudokibiców, poszukiwanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie za rozbój dokonany z użyciem niebezpiecznym narzędziem.²⁵³

Również w październiku 2015 roku w operacji w jednym z bloków mieszkalnych w Nowej Hucie antyterrorystów wspomagali policjantów z sekcji do spraw przestępczości pseudokibiców w zatrzymaniu poszukiwanego mężczyzny, co do którego istniało podejrzenie, że mógł być uzbrojony.²⁵⁴

Akcja zatrzymania w powiecie chrzanowskim w październiku 2015 roku osób działających w przestępczej szajce, która za pomocą portali randkowych, zwabiła mężczyzn, by następnie dokonywać na nich wymuszeń przy użyciu niebezpiecznego narzędzia przewidywała *siłowe* uderzenie wcześniej rano. W związku z tym, że podejrzani mogą posiadać broń albo inne niebezpieczne narzędzia w bezpośrednie działania zostali zaangażowani krakowscy antyterrorystów.²⁵⁵

---

²⁵¹<http://90er.policja.pl/90er/90erach90osci/104936,Policjanci-rozbili-grupe-przestepcza-zajmujaca-sie-kradziejami-samochodow.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁵² <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/106738,Butla-gazowa-chcial-wysadzac-blok.html> (data odczytu 28.02.2016)

²⁵³<http://90er.policja.pl/90er/90erach90osci/118199,Lider-bojowki-kibolskiej-w-rekach-malopolskich-policjantow.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁵⁴ Tamże, (data odczytu 28.02.2016)

²⁵⁵<http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/117976,Antyterrorysty-zatrzymali-sprawcow-rozboju-Przestepcy-dzialali-za-pomoca-portali.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

W październiku 2015 roku policyjni antyterrorysty brali również udział n.p. w zatrzymaniu osób podejrzanych o zabójstwo 25 – latka w Gorzowie Wielkopolskim, wspierając w działaniach swoich kolegów z wydziału kryminalnego Komendy Miejskiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim.²⁵⁶

Zbliżający się szczyt państw północnoatlantyckich oraz Światowe Dni Młodzieży są wyzwaniem dla wszystkich służb zabezpieczających te wydarzenia, w tym dla służb antyterrorystycznych. Zadania, które zostały przewidziane dla tych formacji obejmują bezpośrednie zaangażowanie w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia. Dlatego też w kwietniu 2016 roku zostały przeprowadzone szkolenia i ćwiczenia w Warszawie, Krakowie i Katowicach, którym przyglądał się Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Pan Mariusz Błaszczak oraz Komendant Główny Policji nadinspektor Jarosław Szymczyk. Minister Mariusz Błaszczak wyraził swoje uznanie dla antyterrorystów, którzy są świetnie przygotowani do tego typu zadań.²⁵⁷

Wyposażenie oraz wyszkolenie funkcjonariuszy formacji antyterrorystycznych pozwala na ich użycie nie tylko w akcjach przeciwko terrorystom. Dzięki antyterrorystom doszło do zatrzymań wielu groźnych i uzbrojonych w broń lub niebezpieczne narzędzia przestępców. Ich wyszkolenie pozwala na wspomaganie innych formacji policyjnych w sytuacjach, w których służby te nie mają przygotowania do podjęcia specyficznego rodzaju działań n. p. wejście siłowe, szybkie działanie podczas zatrzymania groźnego przestępcy lub przestępców. Antyterrorysty wspomagają również inne służby policyjne w działaniach zabezpieczających bezpieczeństwo i porządek publiczny nie tylko podczas imprez o charakterze masowym, ale również podczas zabezpieczania wizyt przedstawicieli innych państw. Co prawda informacje o ich codziennej służbie można odnaleźć w artykułach, stronach internetowych, jednak zbiorcze dane liczbowe dotyczące Biura Operacji Antyterrorystycznych, Samodzielnych Pododdziałów Antyterrorystycznych Policji nie są udostępniane w ostatnich latach przez Policję. Mimo wszystko praca tych jednostek powinna pozostać *owiana mgłą tajemnicy*, by każdorazowe użycie policjantów tych formacji nie mogło być rejestrowane przez przestępców, czy terrorystów. Mogłoby to pozwolić im na lepsze poznanie specyfiki działania antyterrorystów, przez co osłabiłoby bezpieczeństwo naszego kraju.

---

²⁵⁶<http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/118261,Podjezwani-o-zabojstwo-zatrzymani-przez-Policje.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁵⁷ P. Ostaszewski, Zapewnimy bezpieczeństwo, „Policja 997” 2016, nr 5, 13.

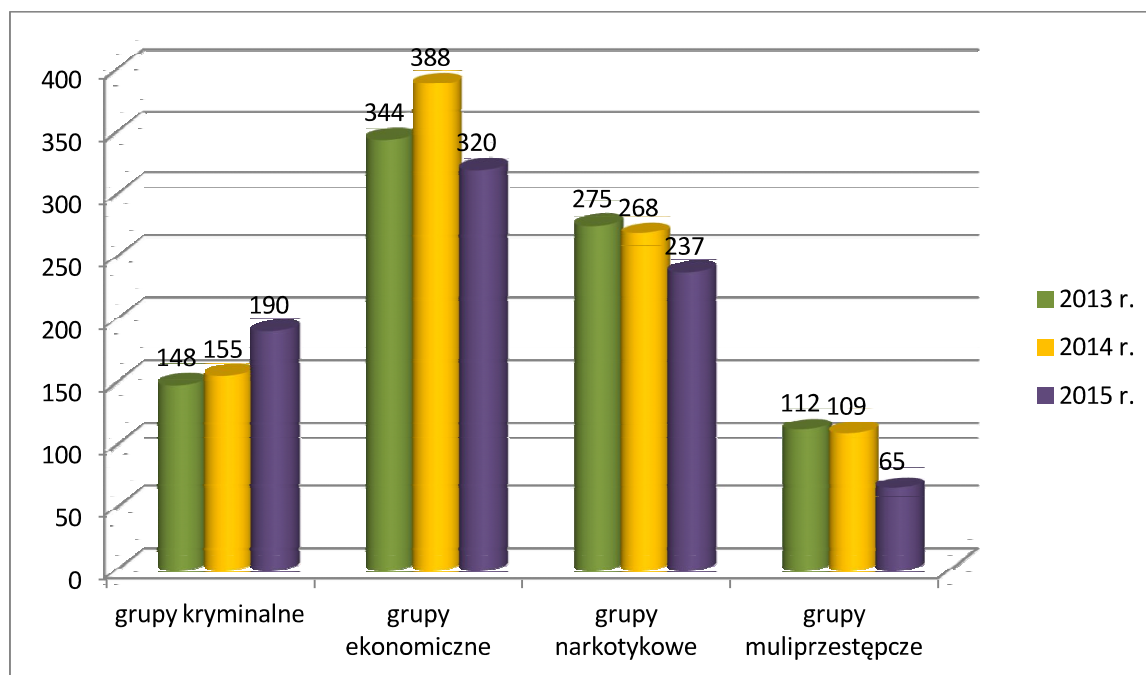
4.3.1. Analiza działalności Centralnego Biura Śledcze Policji w zakresie walki z przestępczością oraz działalności antyterrorystycznej

Informacje, które udostępniane są przez Centralne Biuro Śledcze Policji w sporządzanych corocznie sprawozdaniach z działalności Biura mogą zobrazować działalność jednostek antyterrorystycznych.

Poniżej przedstawione dane dotyczą działań CBŚP w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz działalności antyterrorystycznej. W celu przejrzystszej ukazania pracy funkcjonariuszy Biura w poniższych wykresach zostały ujęte dane za lata 2013 do 2015.

Wykres nr 1

Liczba grup przestępczych (według wybranych kategorii), które pozostawały w zainteresowaniu CBŚP w 2013, 2014 i 2015 roku

Źródło: opracowanie własne

W powyższym wykresie zostały przedstawione grupy przestępcze prowadzące swoją działalność w naszym kraju, sklasyfikowane według charakteru swojej aktywności. Policjanci CBŚP rozpracowywali w latach 2013-2015:

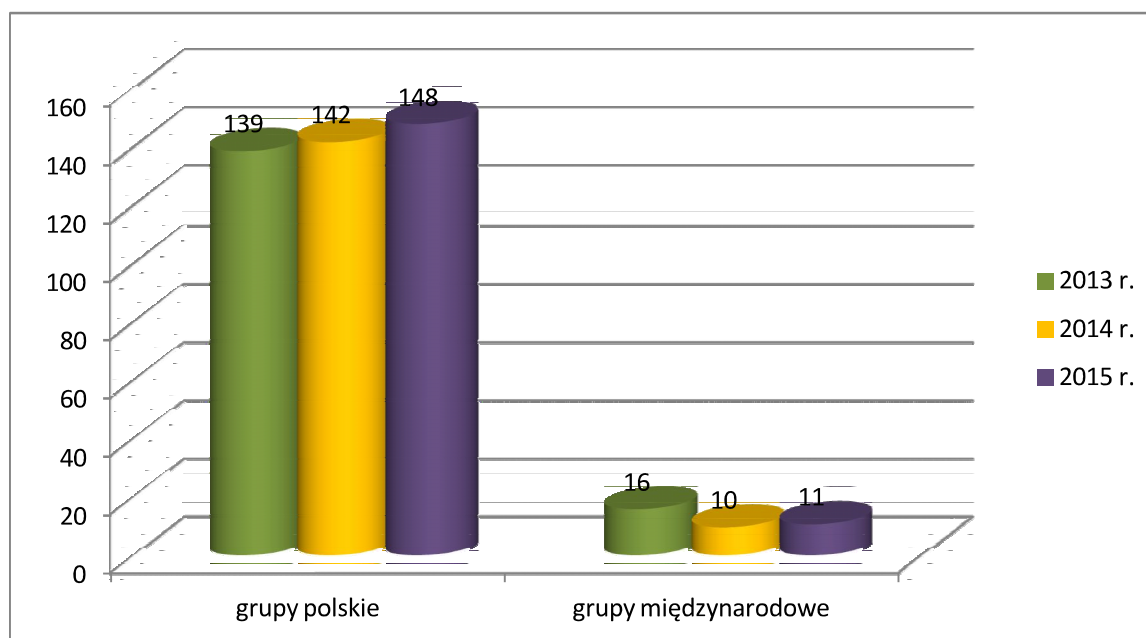

- grupy kryminalne dokonujące m.in. zabójstw, wymuszeń rozbójniczych, porwań dla okupu (w 2013 roku – 148 grup, 2014 roku – 155 grup, 2015 roku – 190 grup),
- grupy ekonomiczne zajmujące się m.in. praniem brudnych pieniędzy, korupcją (w 2013 roku – 344, 2014 roku – 388, 2015 roku – 320 grup),
- grupy narkotykowe produkujące, handlujące i przemycające narkotyki (w 2013 roku – 275, 2014 roku – 268, 2015 roku – 237 grup),
- grupy multiprzestępcze, których działalność jest wszechstronna (w 2013 roku - 112, 2014 roku –109, 2015 roku –65 grup).

W analizowanych latach można zauważyć spadek pozostających w zainteresowaniu Centralnego Biura Śledczego Policji grup o charakterze narkotykowym i multiprzestępczym. Natomiast wzrost obserwuje się w obszarze przestępczości kryminalnej. Na wysokim i wyrównanym poziomie utrzymuje się liczba grup ekonomicznych pozostających w zainteresowaniu Biura.

Wykres nr 2

Liczba grup wyeliminowanych przez CBŚP w 2013, 2014 i 2015 roku

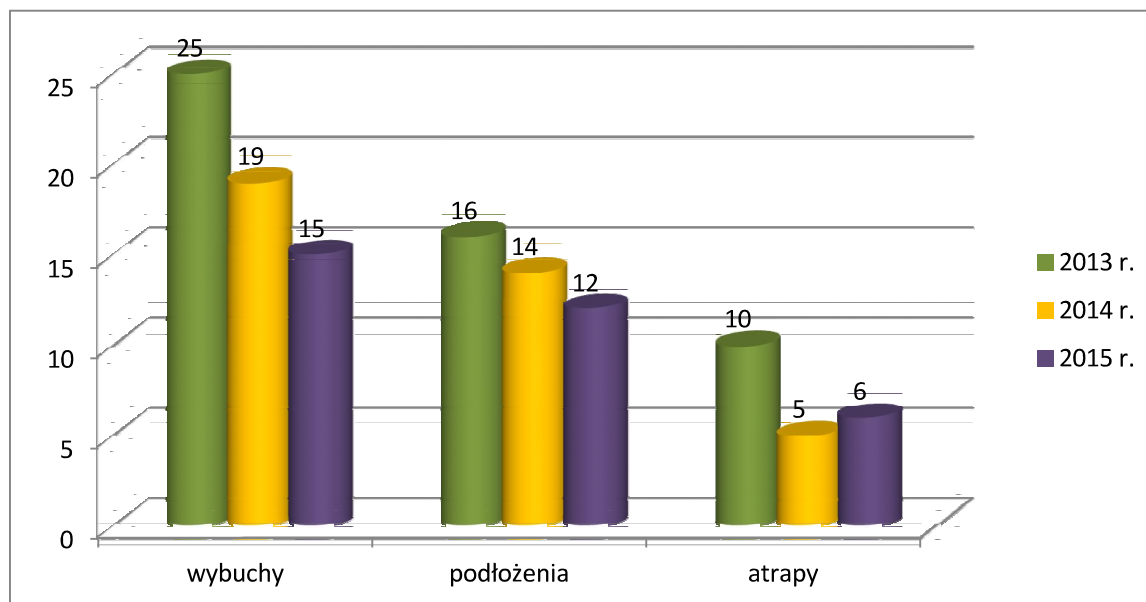
Źródło: opracowanie własne

Prowadzone przez policjantów Biura działania o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym doprowadziły do rozbicia grup przestępczych, w których skład wchodziłoby obywatele polscy oraz grup, które składały się z osób o różnej narodowości. I tak w :

- 2013 roku doszło do zlikwidowania 139 grup polskich i 16 międzynarodowych,
- 2014 roku doszło do zlikwidowania 142 grup polskich i 10 międzynarodowych,
- 2015 roku doszło do zlikwidowania 148 grup polskich i 11 międzynarodowych.

Wykres nr 3

Liczba podłożeń i wybuchów w 2013, 2014 i 2015 roku

Źródło: opracowanie własne

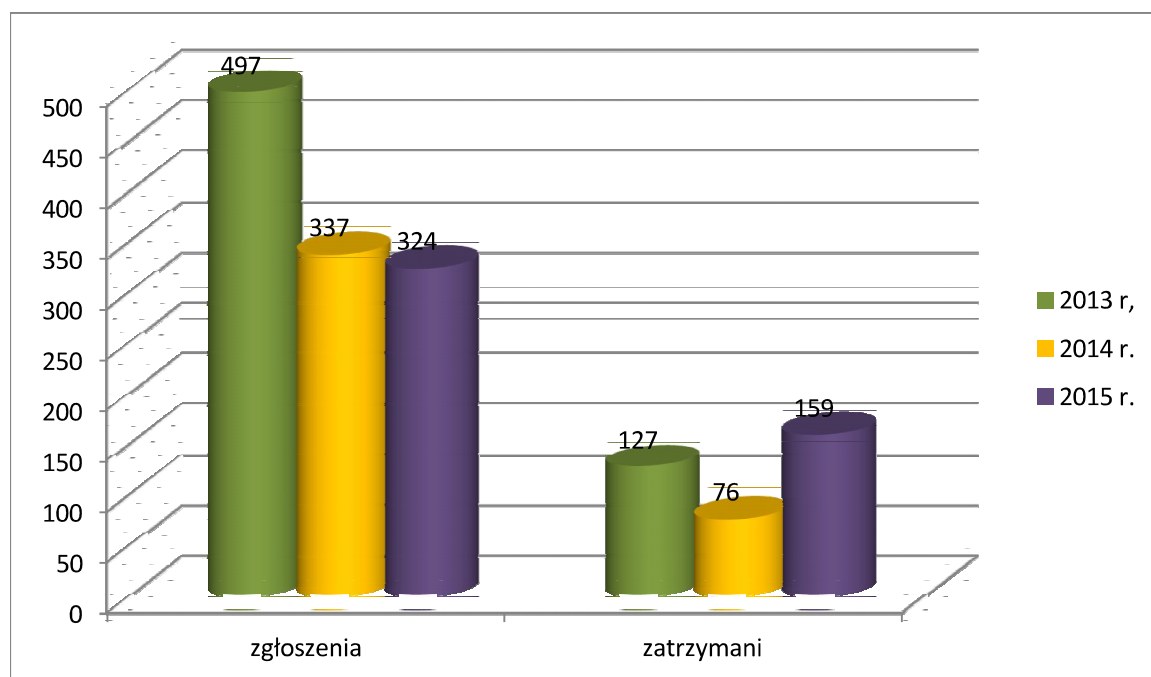
Na podstawie sprawozdań i analiz zebranych przez Centralne Biuro Śledcze Policji w roku 2013 odnotowano 25 przypadków eksplozji, które były spowodowane użyciem materiałów i urządzeń wybuchowych, substancji palnych i mieszanin pirotechnicznych, z których 4 nosiły cechy aktu terroru kryminalnego. W 2014 roku było to 10 takich przypadków (w tym 5 noszących znamiona aktów terroru), a w 2015 roku – 15, z czego 4, jako znamiona aktów terroru. W 2013 roku odnotowano w Polsce 16 podłożeń urządzeń wybuchowych, w 2014 roku – 14, a w 2015 – 12. Ujawniono również atrapy, których w 2013 roku zarejestrowano – 10, w 2014 roku – już o połowę mniej (5), a w 2015 roku – 6.

W analizowanych latach można zauważyć spadek zdarzeń przedstawionych na wykresie powyżej.

Wykres nr 4

Liczba fałszywych zgłoszeń ora podłożeniu ładunku wybuchowego oraz zatrzymanych sprawców w 2013, 2014 i 2015 roku

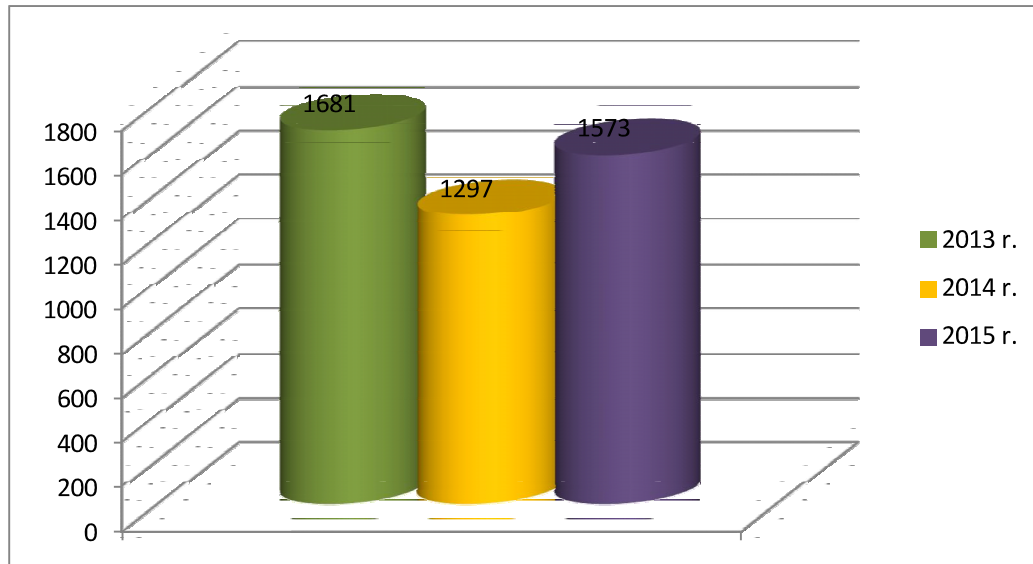

Źródło: opracowanie własne

W roku 2013 zarejestrowano 497 fałszywych powiadomień, ujęto 127 sprawców tych przestępstw. Rok 2014 to 337 tego typu zdarzeń i 76 zatrzymanych. Natomiast w 2015 roku został odnotowany kolejny spadek liczby fałszywych powiadomień o podłożeniu ładunku wybuchowego (324), zatrzymano 159 osób. Również w tej kategorii przestępstw można zauważyć spadek tego typu zgłoszeń.

Wykres nr 5

Ilość zabezpieczonego materiału wybuchowego (w kg) w 2013, 2014 i 2015 roku

Źródło: opracowanie własne

Podczas dokonanych przez funkcjonariuszy CBŚP przeszukań ujawniono i zabezpieczono różnego rodzaju materiały wybuchowe, jak n.p. trotyl, plastyczny materiał wybuchowy, substancje chemiczne, granaty, zapalniki, detonatory oraz improwizowane urządzenia wybuchowe. I tak w:

- 2013 roku było to 1681 kilogramy,
- 2014 roku – 1297 kilogramy,
- 2015 – 1573 kilogramy.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w analizowanym okresie nastąpił spadek rozpracowywanych przez Centralne Biuro Śledcze Policji grup przestępczych zajmujących się przestępczością narkotykową oraz grup tzw. multiprzestępczych. Natomiast wzrost odnotowano w pozostających w zainteresowaniu grup kryminalnych. Na wysokim poziomie utrzymuje się zwalczanie przestępczości o wymiarze majątkowym, ze względu na wciąż pojawiające się nowe formy tego rodzaju przestępstw.

Systematyczny wzrost wyeliminowanych polskich grup przestępczych dowodzi o wysokim profesjonalizmie funkcjonariuszy CBŚP. Dowodzi o tym również rozpracowanie przestępczej działalności grup międzynarodowych, która utrzymuje się na równym poziomie w analizowanym okresie.

W latach 2013 do 2015 zmalała liczba zdarzeń z użyciem materiałów wybuchowych, wybuchów oraz ujawnionych atrap, jak również liczba fałszywych zgłoszeń o podłożeniu ładunku wybuchowego. Również liczba zatrzymanych sprawców tych w analizowanych latach wzrosła w porównaniu roku 2014, a 2015. Natomiast porównując lata 2013 i 2014 można zauważyć spadek tego rodzaju działań.

Najwięcej materiałów wybuchowych zabezpieczono w roku 2013. Po spadku w 2014 roku, rok 2015 to zauważalny wzrost zabezpieczonych tego rodzaju materiałów.

Analiza działalności Centralnego Biura Śledczego Policji na wybranych przykładach dowodzi, że funkcjonariusze tej formacji pełniąc służbę nie tylko zwalczają przestępczość ale również monitorują grupy przestępcze, których charakter zmienia się ze względu na otwarcie granic.

Policjanci tej jednostki Policji dokonują analiz dotyczących zdarzeń z użyciem materiałów wybuchowych, dzięki czemu realizują zatrzymania osób zajmujących się tego rodzaju przestępczością.

Badając działalność służb policyjnych nie można do końca zagłębić się w dane i wyciągać wnioski na podstawie wykresów i liczb. Trzeba zwrócić uwagę na to, że służba w tak specyficznej formacji, to bardzo trudna i niebezpieczna praca. Liczby nie zawsze oddają całość przedsięwzięć i niebezpieczeństw na jakie zostali narażeni funkcjonariusze, a spadek w jednym roku wybranego współczynnika statystycznego nie powinien zdyskredytować te służby w oczach rządzących, przełożonych, opinii publicznej.

4.4. Współpraca międzynarodowa oraz ćwiczenia jednostek antyterrorystycznych Policji

Współpraca międzynarodowa pomiędzy specjalnymi formacjami Policji jest niezbędna ze względu na międzynarodowy charakter terroryzmu oraz przestępczości zorganizowanej, do walki z którymi przygotowywane są te jednostki. W praktyce wiele razy dochodziło do współdziałania oddziałów antyterrorystycznych różnych krajów, jednak największy postęp został dokonany na poziomie służb policyjnych.²⁵⁸

---

²⁵⁸ W. Zubrzycki, Oddział antyterrorystyczny ....., op. cit., s. 245.

Biuro Operacji Antyterrorystycznych, jako jednostka kontrterrorystyczna wchodzi w skład grupy *Atlas*, skupiającej dowódców centralnych, policyjnych jednostek antyterrorystycznych z Unii Europejskiej. Działa ona w ramach Grupy Zadaniowej Szefów Policji i jest od niej zależna. Decyzje związane z wydatkami *Atlas-u* w ramach wspólnych szkoleń, treningów, prac grup roboczych podejmowane są na jego forum, a następnie podlegają zatwierdzeniu przez Grupę Zadaniową Szefów Policji.

Do głównych zadań *Atlas-u* należy:

- wyniesienie każdej jednostki specjalnej, która przewidziana jest do fizycznej walki z terroryzmem, na jak najwyższy poziom profesjonalizmu przez wsparcie i wzajemną współpracę,
- wymiana informacji oraz rozszerzanie wzajemnej współpracy,
- prowadzenie wspólnych projektów, które dotyczą działań bojowych,
- przygotowanie oraz prowadzenie wspólnych operacji w sytuacjach kryzysowych, przede wszystkim związanych z atakami terrorystycznymi.²⁵⁹

W praktyce dla Polski przynależność sił specjalnych do grupy *Atlas* oznacza, że w przypadku wystąpienia ataku terrorystycznego w skali przekraczającej reakcję polskich służb, możemy liczyć na pomoc partnerów zagranicznych. Pomoc ta może przejawiać się w wykorzystaniu wiedzy ekspertów oraz wsparciu dowódcy operacji, jak również na bezpośrednim udziale grup szturmowych i sprzętu pozostającego w ich posiadaniu.

W celu podnoszenia swoich kwalifikacji oraz doskonalenia zawodowego w ramach grupy *Atlas* prowadzone są międzynarodowe seminaria, szkolenia i ćwiczenia²⁶⁰.

W 2013 roku policjanci Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji brali udział w zakrojonych na olbrzymią skalę ćwiczeniach *Atlas Common Challenge 2013*, które zakładały wystąpienie incydentów o charakterze terrorystycznym w tym samym czasie, w różnych miejscach Europy. Polscy funkcjonariusze współdziałali z kolegami z Łotwy, Litwy i Estonii, podczas zatrzymań sprawców uprowadzenia statku na wodach terytorialnych Łotwy. Kolejne ważne ćwiczenia policyjnych sił specjalnych w ramach *Atlas-u* odbyły na Litwie, gdzie funkcjonariusze doskonalili umiejętności wykorzystania technik wysokościowych, bojowego zakładania stanowisk, stosowania specjalistycznego wyposażenia.²⁶¹

---

²⁵⁹K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar...*, op. cit., s. 267.

²⁶⁰W. Zubrzycki, *Pododdziały antyterrorystyczne .....*, op. cit., s. 144.

²⁶¹M. Stępiński, *Szkolenia Biura Operacji Antyterrorystycznych KGP, „Kwartalnik Policyjny”2014, nr 1, s. 68.*

Ilustracja nr 6

Ćwiczenia Atlas Common Challenge 2013

Źródło: M. Stępiński, *Szkolenia Biura Operacji Antyterrorystycznych KGP*, „Kwartalnik Policyjny”2014, nr 1, s. 68-69.

W 2013 roku w ramach współpracy jednostek w grupie *Atlas* odbyły się ćwiczenia w niemieckiej jednostce specjalnej *GSG-9*, która jest uznawana za jedną z najlepszych jednostek antyterrorystycznych na świecie. Działania zostały przeprowadzone pod kątem odbijania zakładników, którzy znajdują się na pokładzie samolotów pasażerskich w ośrodku szkoleniowym oraz w samolotach rejsowych jednego z największych lotnisk Europy, we Frankfurcie nad Menem. Warto dodać, że obiektami ćwiczebnymi były największe samoloty pasażerskie, które wykorzystywane są przez linie lotnicze.²⁶²

W 2014 roku funkcjonariusze Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej brali udział w manewrach *PIONEX 2014*, których celem było sprawdzenie systemu zarządzania kryzysowego.

W maju 2014 roku zostały zorganizowane ćwiczenia w Biedrusku, w powiecie poznańskim, na terenie poligonu Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych, w których brali udział policjanci Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, jednostek antyterrorystycznych z Litwy i Słowacji. W ramach zajęć doskonalono możliwości strzeleckie – długodystansowe mundurowych.²⁶³

---

²⁶² Tamże, s. 68

²⁶³ M. Olechnowicz, Doskonalenie zawodowe w BOA, „Kwartalnik Policyjny”2015, nr 1, s. 80 - 81.

Na uwagę zasługują zorganizowane w październiku 2014 roku w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie ćwiczeń z funkcjonariuszami pionu bojowego jednostki *OMEGA* z Łotwy. Policjanci wymieniali się doświadczeniami w ramach odbijania zakładników, rozwiązaniami na poziomie *czarnej taktyki*, czyli walki bezpośredniej w terenie zurbanizowanym.²⁶⁴

Natomiast w listopadzie 2014 roku odbyły się ćwiczenia pod patronatem *Atlas* we Francji i Polsce równocześnie. Miały one na celu sprawdzić zdolność jednostek specjalnych z Polski, Francji Włoch, Wielkiej Brytanii do współdziałania w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej o charakterze terrorystycznym, gdzie środkiem albo celem terrorystów jest czynnik radiacyjny.²⁶⁵

Ilustracja nr 7

Ćwiczenia pod patronatem *Atlas* we Francji i Polsce

Źródło: M. Olechnowicz, *Doskonalenie zawodowe w BOA*, „Kwartalnik Policyjny”2015, nr 1, s. 80 - 81.

---

²⁶⁴ Tamże, s. 81.

²⁶⁵ Tamże, s. 82.

Organizacja ćwiczeń odbywa się również na szczeblu pododdziałów antyterrorystycznych. W lipcu 2015 roku w Maklemburgii odbyły się warsztaty strzeleckie *Gustrow 2015*. Brali w nich udział gdańscy antyterrorystyci oraz niemieccy funkcjonariusze z jednostki *Spezial Forces Workshop*. Celem warsztatów było zapoznanie policjantów z nowymi trendami w szkoleniach specjalistycznych, jak również z nowościami w zakresie wyposażenia i uzbrojenia.²⁶⁶

Policijni antyterrorystyci z Dolnego Śląska wspólnie z funkcjonariuszami *Zasahovej Jednotki Hradec Kralove* z Czech oraz *Specialeinsatzkommando Sachsen* z Niemiec ćwiczyli w Węgrzynie we wrześniu 2015 roku realizując działania związane z fizycznym zwalczaniem terroryzmu. Tego typu operacje są niezbędne w celu zapewnienia skuteczności współdziałania w przypadku zdarzenia, które wymaga zaangażowania antyterrorystycznych służb policyjnych z Polski, Czech i Niemiec.²⁶⁷

Ilustracja nr 8

Ćwiczenia jednostek antyterrorystycznych w Węgrzynie

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/118366,Polsko-niemiecko-czeskie-cwiczenia-policyjnych-antyterrorystow.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

---

²⁶⁶ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/114910,7-Miedzynarodowe-warsztaty-strzeleckie-Gustrow-2015.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁶⁷ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/118366,Polsko-niemiecko-czeskie-cwiczenia-policyjnych-antyterrorystow.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

Ćwiczenia, seminaria odbywają się również w ramach doskonalenia zawodowego antyterrorystycznych formacji policyjnych oraz innych służb i instytucji, jak Straż Graniczna, Straż Pożarna, ratownicy oraz inne wydziały policyjne (kryminalne, prewencji, operacyjno – rozpoznawcze).

Przykładowo w lutym 2014 roku na Strzelnicy Myśliwskiej w Gutkowie, w województwie mazowieckim, zorganizowane zostały ćwiczenia, w których brali udział policyjni antyterrorystyci wraz z drużynami policjantów pionu kryminalnego oraz policyjnymi pirotechnikami. Celem akcji było zatrzymanie czterech zamaskowanych mężczyzn, posiadających przy sobie broń i materiały wybuchowe. Podczas ćwiczeń sprawdzano koordynację działań różnych służb mundurowych.²⁶⁸

W maju tego samego roku śląscy antyterrorystyci wraz z kolegami z innych województw (z Krakowa, Kielc, Poznania, Wrocławia i Rzeszowa), grupy specjalnej Straży Granicznej, Jednostki Wojskowej Komandosów z Lublińca, funkcjonariuszy wydziału antyterrorystycznego Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz ratowników Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratowniczego. Mundurowi ćwiczyli różne scenariusze, w tym terrorystyczne w związku ze zbliżającymi się Mistrzostwami Świata w Siatkówce. Szczególnie efektowny był desant policyjnych antyterrorystów ze śmigłowca na dach hali widowiskowo-sportowej *Spodek*.²⁶⁹

---

²⁶⁸ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/95932,Zatrzymali-przestepcow-zabezpieczyli-bron-cwiczenia-sluzb.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.2016)

²⁶⁹ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/99226,Antyterrorystyci-odbijali-zakladnikow-z-katowickiego-Spodka.html> (data odczytu 28.02.016)

Ilustracja nr 9

Desant antyterrorystów na dach hali widowiskowo-sportowej w Katowicach

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/99226,Antyterrorysty-odbijali-zakladnikow-z-katowickiego-Spodka.html> (data odczytu 28.02.2016)

W grudniu 2014 roku w kopalni soli w Wieliczce zostały przeprowadzone ćwiczenia przy udziale funkcjonariuszy Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji oraz Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji w Krakowie. Miały na celu skoordynowanie działań policjantów przy odbijaniu zakładników. W akcji brali również udział ratownicy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratowniczego z Grupy Podhalańskiej.²⁷⁰

W marcu 2015 roku w Warszawie odbyły się ćwiczenia antyterrorystyczne, którym przyglądała się Teresa Piotrkowska – Minister Spraw Wewnętrznych. W ćwiczeniach brali udział funkcjonariusze Biura Operacji Antyterrorystycznych, oraz Wydziału Realizacji Komendy Stołecznej Policji, Oddziałów Prewencji z całego kraju, Centralnego Biura Śledczego Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, Straży Pożarnej i Pogotowia Ratunkowego. Scenariusz działań obejmował odbicie zakładników w centrum miasta i neutralizację samochodu z materiałami wybuchowymi. Przedstawiciele różnych służb mieli możliwość wykorzystania oraz wymiany doświadczeń z zakresu reagowania na zdarzenia o podłożu terrorystycznym.²⁷¹

²⁷⁰ P. Ostaszewski, 22 godziny, „Policja 997” 2015, nr 1, 26.

²⁷¹ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/109826,Cwiczenia-antyterrorystyczne-zakonczone.html> (data odczytu 28.02.2016)

Ilustracja nr 10

Minister Spraw Wewnętrznych podczas ćwiczeń antyterrorystycznych w Warszawie

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/109826,Cwiczenia-antyterrorystyczne-zakonczone.html> (data odczytu 28.02.2016)

Taktyczne umiejętności, wykorzystywane tak w działaniach bojowych, jak również podczas akcji ratowniczych ćwiczone podczas szkolenia funkcjonariuszy policyjnych formacji antyterrorystycznych z całego kraju. Policjanci pododdziałów antyterrorystycznych w praktyce doskonalili umiejętności taktyczno – wysokościowe przy wykorzystaniu śmigłowca.²⁷²

Policjanci antyterrorystyci z Krakowa, Radomia, Łodzi i Poznania oraz pirotechnicy z Komendy Stołecznej Policji, których wspierał śmigłowiec z Komendy Głównej Policji, brali udział w październiku 2015 roku w projekcie *Drakkar*. Celem akcji było ujęcie niebezpiecznych przestępców w pościgu trans granicznym.²⁷³

---

²⁷² <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/116336,Cwiczenia-policjantow-z-pododdzialow-antyterrorystycznych.html?search=636102813>, (data odczytu 28.02.016)

²⁷³ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/117606,Praktyczna-realizacja-cwiczen-w-ramach-projektu-quotDrakkarquot.html?search=636102813> (data odczytu 28.02.016)

Ilustracja nr 11

Ćwiczenia antyterrorystów podczas projektu *Drakkar*

Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/117606,Praktyczna-realizacja-cwiczen-w-ramach-projektu-quotDrakkarquot.html?search=636102813> (28.02.2016)

Służby antyterrorystyczne Policji mając na celu redukcję zagrożeń, jak również ratowanie życia i zdrowia ludzkiego poprzez nieustanne ćwiczenia i szkolenia doskonalą swoje techniki, by móc w pełni realizować swoje zadania. Ich uczestnictwo w grupie *Atlas* oraz międzynarodowych szkoleniach pozwala funkcjonariuszom tych służb na wymianę informacji, trenowanie współdziałania z innymi jednostkami, by ich działanie przynosiło szybkie i zamierzone cele.

Przedstawione powyżej przykłady szkoleń ze służbami z Polski oraz z innych krajów w latach 2013 do 2015 potwierdzają, że nie tylko przełożeni ale również rządzący zwracają coraz większą uwagę na rolę antyterrorystycznych służb policyjnych w zabezpieczeniu nie tylko bezpieczeństwa wewnętrznego ale również zewnętrznego naszego kraju.

Zakończenie

Zmieniające się uwarunkowania bezpieczeństwa powodują zmianę kategorii wykonywanych zadań w służbach, które zajmują się zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wzrost działalności terrorystycznej oraz przestępczości zorganizowanej wymusza szersze spojrzenie na aspekt bezpieczeństwa z perspektywy rządzących oraz służb, w tym Policji i jej antyterrorystycznych formacji.

Polskie władze zauważając problem globalizacji zagrożeń zewnętrznych oraz wewnętrznych, na jakie narażone jest nasze państwo opracowują dokumenty (np. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej), w których określają założenia polityki bezpieczeństwa oraz zadania dla odpowiednich służb i instytucji. Obecnie trwają prace nad rządową ustawą antyterrorystyczną, która ma zwiększyć kompetencje m. in. Policji w celu walki z terrorystami. Jest to ważne z perspektywy zbliżającego się szczytu NATO oraz Światowych Dni Młodzieży. Dostosowanie systemu bezpieczeństwa naszego kraju do nowych wyzwań oraz zagrożeń staje się jednym z priorytetów polskiego rządu.

Również w Policji zauważa się wzrost rangi zagadnienia zapewnienia bezpieczeństwa nie tylko wewnętrznego ale również zewnętrznego Polski. Współczesne pole walki odznacza się dużą dynamiką, złożonością i trudnością wykonywanych zadań, co wymaga użycia jednostek specjalnych, które przygotowane są do wykonywania tego typu akcji. Realizowane są one przede wszystkim przez siły zbrojne, jednak w związku ze zmniejszającym się stanem osobowym wojska, do tego typu misji mogą być użyte również policyjne jednostki specjalne. Przemawia za tym specjalne wykszolenie funkcjonariuszy, ich wyposażenie i uzbrojenie. Szczególnie zauważalna rewolucja dokonała się w tym zakresie w ostatnich latach. Służby te zostały doposażone w pistolety CZ-85, pistolety maszynowe MP-5, specjalistyczny sprzęt oraz wyposażenie osobiste policjantów.

Policyjnym antyterrorystom zostały również przydzielone zadania, które mają realizować w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Procedury obowiązujące funkcjonariuszy jednostek specjalnych Policji pozwalają skutecznie opanować zaistniałą sytuację kryzysową oraz szybko i sprawnie podjąć działania zmierzające do jej neutralizacji.

Wyposażenie oraz wykszolenie funkcjonariuszy antyterrorystycznych formacji Policji pozwala na ich wykorzystanie nie tylko w akcjach antyterrorystycznych. Antyterrorystyci przyczynili się do zatrzymań groźnych oraz uzbrojonych nie tylko w broń ale również w niebezpieczne narzędzia przestępców. Wykszolenie funkcjonariuszy policyjnych jednostek

antyterrorystycznych pozwala na udzielanie pomocy innym formacjom policyjnym w działaniach zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Ważnym elementem w pracy policyjnych antyterrorystów jest ich nieustanne szkolenie, ćwiczenia, a co się z tym wiąże współpraca międzynarodowa z innymi specjalnymi służbami. Nacisk na współpracę, wymianę doświadczeń, informacji związany jest przede wszystkim ze względu na globalny charakter terroryzmu oraz przestępczości zorganizowanej. Do walki z nimi zostali wyszkoleni zostali funkcjonariusze tych jednostek. W praktyce wiele razy policjanci oddziałów antyterrorystycznych różnych krajów współdziałali podczas różnego rodzaju akcji, jednak największy postęp dokonał się na poziomie służb policyjnych. W styczniu 2016 roku zostało uruchomione Europejskie Centrum Antyterrorystyczne Europolu, w skład którego wchodzi eksperci i funkcjonariusze oddelegowani z państw członkowskich unii Europejskiej, którego zadaniem jest wymiana informacji (w tym poufnych).

Jak zostało zauważone w artykułach opracowywanych przez samych policjantów w miesięczniku *Policja 997*, *Kwartalniki Policyjne*, *Kwartalniki Kadry Kierowniczej*, *Przegląd Policyjny* funkcjonariusze pełniący służbę w tych formacjach to ludzie z pasją, gotowi narażać swoje zdrowie i życie, by bronić naszego kraju nie tylko przed przestępcami, akcjami terrorystycznymi ale również agresją zewnętrzną. Natomiast rządzący powinni wspierać te formacje nie tylko w sferze legislacyjnej ale również dofinansowując ich wyposażenie i uzbrojenie, by mogli dorównać (a nawet przewyższyć) ekwipunek, jakim dysponują przestępcy czy terroryści.

Cytując za Pawłem Ostaszewskim, autorem artykułu *Pasjonaci* w miesięczniku *Policja 997* nr 2 z kwietnia 2015 roku: *to elita bojowa polskiej Policji. Posłużą się każdym rodzajem broni, przygotowani są do akcji w najbardziej niedostępnym terenie, mogą zaatakować w każdych warunkach. Policyjni antyterroryści – postrach przestępców.*

Bibliografia

I. Źródła

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 rok

Ustawa o Policji z 6 kwietnia 1990 roku

Dziennik Urzędowy nr 23 KGP z 21 grudnia 2007 roku

Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z 24 grudnia 2014 roku

Strategia Obronności Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2009

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 5 listopada 2014 rok

Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015 – 2019, Warszawa 2014

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie uzbrojenia Policji

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie trybu i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej policjantów do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2011 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu i warunków ustalania zdolności fizycznej i psychicznej policjantów do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek Policji

Zarządzenie nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 sierpnia 1990 roku w sprawie organizacji oddziałów prewencji i pododdziałów antyterrorystycznych Policji

Zarządzenie nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lutego 1996 roku w sprawie użycia pododdziałów antyterrorystycznych w przypadku zamachu terrorystycznego.

Zarządzenie nr 1 Komendanta Stołecznego Policji z 13 września 1996 roku w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Stołecznej Policji w Warszawie

Załącznik do Zarządzenia 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004 roku w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych

Zarządzenie nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 roku w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy

Zarządzenie nr 213 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego

Zarządzenie 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 roku sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji

Zarządzenie nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 roku w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi

Zarządzenie nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie metod i form działania pododdziałów antyterrorystycznych Policji oraz komórek minersko – pirotechnicznych Policji

Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów

Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych z 28 lutego 1976 roku w sprawie utworzenia Wydziału Zabezpieczeń Komendy Stołecznej Milicji do zwalczania aktów przemocy.

Decyzja Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej z 1 marca 1978 roku w sprawie powołania w wydzielonych Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej Plutonów Specjalnych.

Decyzja Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej z 19 lipca 1980 roku w sprawie utworzenia Drużyn Specjalnych przy Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej.

Decyzja nr 372 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 kwietnia 2008 roku w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji.

II. Opracowania szczegółowe

A. Wydawnictwa książkowe

Cupryjak M., Prewencja antyterrorystyczna w świetle współczesnych zagrożeń, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2010

Czaputowicz J., Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa – aspekty teoretyczne [w:] S. Dębski, B. Górka-Winter (red), Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa, Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2003

- Jakubczak R., J. Flis (red. nauk.), *Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI w. Wyzwania strategii*, Bellona, Warszawa 2006
- Jałoszyński K., *Koncepcja współczesnych działań antyterrorystycznych*, AON, Warszawa 2003
- Jałoszyński K., B. Wiśniewski, T. Wojtuszek (red.nauk.), *Współczesne Postrzeganie bezpieczeństwa*, Drukarnia K. Korzonkiewicz, Bielsko- Biała 2007
- Jałoszyński K., *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, TRIO, Warszawa 2008
- Jałoszyński K., *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*, WSPol, Szczytno 2011
- Jałoszyński K., *Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji 1976-2014*, WSPol, Szczytno 2014
- Jałoszyński K., Zubrzycki W, Babiński A., *Policyjne siły specjalne w Polsce*, WSPol Szczytno 2015
- Kitler W., *Prawno – organizacyjne uwarunkowania bezpieczeństwa Narodowego RP*, AON 2007
- Koziej S., *Między piekłem, a rajem: szare bezpieczeństwo na progu XXI w*, Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2006
- Liedel K., *Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego w polskiej polityce bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2010
- Pietraś M., *Bezpieczeństwo państwa w późno westfalskim środowisku międzynarodowym*, S.Dębski, B.Górka-Winter (red.) *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa*, Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2003
- Zalewski S., *Uwarunkowania Polityki bezpieczeństwa współczesnego państwa narodowego*, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007
- Zieliński J., W. Kaczmarek, J. Knetki, *Przygotowanie i prowadzenie operacji opóźniających: Opóźnienie*, AON, Warszawa 2001

B. Opracowania

- Kwartalnik Kadry Kierowniczej 2004, nr 1-2
- Przegląd Policyjny 2013, nr 3
- Kwartalnik Policyjny 2014, nr 1
- Kwartalnik Policyjny 2015, nr 1

C. Czasopisma

„Policja 997” 2006, nr 7
„Policja 997” 2014, nr 8
„Policja 997” 2015, nr 1
„Policja 997” 2015, nr 2
„Policja 997” 2016, nr 3
„Policja 997” 2016, nr 5
„Policja 997” 2015, nr 9

D. Strony internetowe

<http://mon.gov.pl>
<https://www.bbn.gov.pl>
<http://www.policja.pl>
<http://bip.kgp.policja.gov.pl>
<http://www.antyterroryzm.gov.pl>
<http://geopolityka.net>

Spis tabel

Tabela nr 1 - Kryteria oceny testu sprawności fizycznej kandydatów do służby lub pełniących już służbę w jednostkach i komórkach organizacyjnych właściwych w sprawach antyterrorystycznych, jak również w komórkach realizacyjnych Komendy Stołecznej Policji i komend wojewódzkich Policji	50
Tabela nr 2 - Normy wyposażenia w sprzęt transportowy antyterrorystycznych pododdziałów Policji	64
Tabela nr 3 - Normy wyposażenia w sprzęt transportowy komórek minersko – pirotechnicznych Policji	65
Tabela nr 4 Rodzaje zdarzeń w ramach procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych ...	79
Tabela nr 5 - Wybrane dane statystyczne z działań antyterrorystycznych, realizowanych w ramach zadań dla pododdziałów antyterrorystycznych polskiej Policji w latach 2007/2008..	88

Spis wykresów

Wykres nr 1 - Liczba grup przestępczych (według wybranych kategorii), które pozostawały w zainteresowaniu CBŚP w 2013, 2014 i 2015 roku	92
Wykres nr 2 - Liczba grup wyeliminowanych przez CBŚP w 2013, 2014 i 2015 roku	93
Wykres nr 3 - Liczba podłoży i wybuchów w 2013, 2014 i 2015 roku	94
Wykres nr 4 - Liczba fałszywych zgłoszeń ora podłożeniu ładunku wybuchowego oraz zatrzymanych sprawców w 2013, 2014 i 2015 roku	95
Wykres nr 5 - Ilość zabezpieczonego materiału wybuchowego (w kg) w 2013, 2014 i 2015 roku	96

Spis rysunków

Rysunek nr 1 - Podstawowe przyczyny powstania zagrożeń	10
Rysunek nr 2 - Rodzaje prawa bezpieczeństwa narodowego	14
Rysunek nr 3 - Struktura Systemu Obronnego Rzeczypospolitej Polskiej	20
Rysunek nr 4 - Skład Kolegium do Spraw Służb Specjalnych	22
Rysunek nr 5 - Struktura organizacyjna Wydziału Zabezpieczenia – 1976 rok	27
Rysunek nr 6 - Struktura organizacyjna Wydziału Zabezpieczenia – 1982 rok	30
Rysunek nr 7 - Schemat struktury organizacyjnej Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji – 2008 rok	35
Rysunek nr 8 - Schemat tworzenia pododdziału antyterrorystycznego	40
Rysunek nr 9 - Emblemat Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji	40

Rysunek nr 10 - Emblem Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji	44
Rysunek nr 11 - Emblem Samodzielnych Pododdziałów Antyterrorystycznych Policji	45
Rysunek nr 12 - Wyposażenie oraz uzbrojenie indywidualne policjanta jednostki antyterrorystycznej	60
Rysunek nr 13 - Podział działań przeciwdywersyjnych	71
Rysunek nr 14 - Rodzaje zadań w działaniach głębokich przeznaczone do realizacji przez pododdziały antyterrorystyczne Policji	74

Spis ilustracji

Ilustracja nr 1 - Policjanci formacji antyterrorystycznych podczas szkolenia strzeleckiego	55
Ilustracja nr 2 - Antyterroryści podczas szkolenia wysokościowego	56
Ilustracja nr 3 - Antyterroryści w pełnym uzbrojeniu podczas ćwiczeń	60
Ilustracja nr 4 - Policjanci antyterroryści podczas ćwiczeń na Morzu Bałtyckim	62
Ilustracja nr 5 - Policjanci pirotechnicy podczas przygotowania do rozbrajania granatu	63
Ilustracja nr 6 - Ćwiczenia <i>Atlas Common Challenge</i> 2013	99
Ilustracja nr 7 - Ćwiczenia pod patronatem <i>Atlas</i> we Francji i Polsce	100
Ilustracja nr 8 - Ćwiczenia jednostek antyterrorystycznych w Węgrzynie	101
Ilustracja nr 9 - Desant antyterrorystów na dach hali widowiskowo-sportowej w Katowicach	103
Ilustracja nr 10 - Minister Spraw Wewnętrznych podczas ćwiczeń antyterrorystycznych w Warszawie	104
Ilustracja nr 11 - Ćwiczenia antyterrorystów podczas projektu <i>Drakkar</i>	105